ÜLKELER GİZLENEMİYOR

Tepenizde uydu var!

Bill Clinton yönetiminin uzak ekran' teknolojisini özelleştirmesi, 'uzay ticareti'ni de dünya gündemine sokmuş oldu. Bugün uzaydan dünyadaki cisimlerin ayrıntılı fotoğraflarını çeken uydular var. S.12'de

Roj

KADINLIK TARİHİ

Efsanelerde kadın

Kibele, Amazonlar, Moiralar, Pandora ve Meryem... Altın çağdan günümüze bir gezinti yaparak efsane haline gelmiş kadın kahramanları tanıtıyoruz. S. 7'de

Yıl: 2 Sayı: 25 26 Temmuz - 2 Ağustos 1996 | Haftalık haber yorum gazetesi | 75.000.TL 3 DM (KDV. Dahil)

Ölüm orucu şehitleri rejimin suratına birer şamar gibi indi

Temmuz tutuştu!

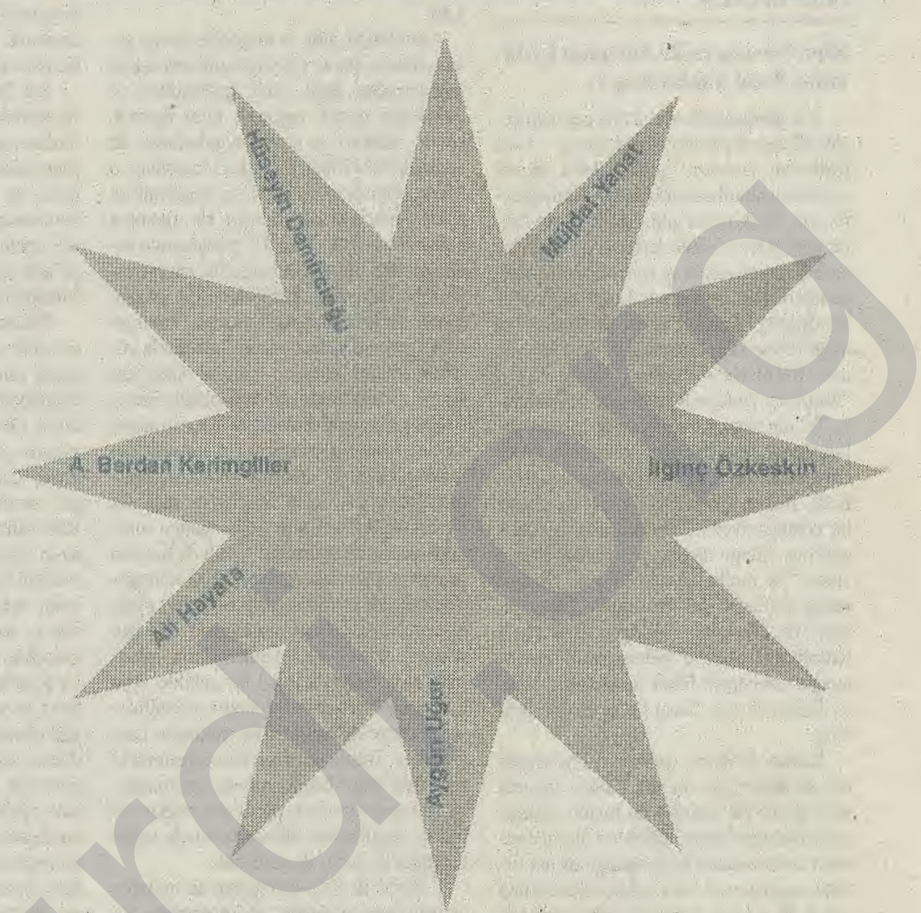

"... Sen, bu isimleri aklında tutma!.. Ama Temmuz 1996'yı unutma!.."

DEVRİMCİ KARARLILIK HER YERİ SARSIYOR

Süresiz açlık grevini ölüm orucuna çeviren devrimci tutsaklar, bilerek ve inanarak yürüdükleri yolda, artık acizleşmiş olan 'ölüm'le buluşmaya başladı. Temmuz şehitlerinin bu buluşması, ölümü küçülen birer olgu haline getirdi. Gazetemiz yayına girdiğinde altı tutsak yaşamını yitirirken, hükümet sözcülerinin düşmanca tavrına şaşkınlık da eklenmişti.

REJİMİN YAPISI GÜN IŞIĞINA ÇIKTI

Gündemi devrimci kararlılık belirlerken, zindanlardan altı tabutun çıktığı günlerde bile hala zorla müdahaleyi düşünebilen hükümet temsilcileri, sistemin özgürlük konusundaki yapısını da netleştirmiş oldular. Bu arada suskunluğunu yırtmaya başlayan toplumsal güçler, rejimin ölü sayısını bile bile yükseltmek isteyen tutumunu lanetledi. S. 4'TE

'Dönüş'ün koşulu barış

■ Köylerinden göçertilen köylüler, ancak savaşın ve savaş koşullarının ortadan kalkmasıyla geri dönebileceklerini açıkladılar. Konuyla ilgili olarak, zorla köylerinden göç ettirilmiş ve Van'a gelmiş köylülerle görüştük.

■ Hükümetin 'köylerinize geri dönün' çağrısını ciddiyetsiz bulduğunu belirten köylüler, boşaltılan alanların mayınlandığına dikkat çektiler ve dönmenin bir diğer zorluğuna da işaret ettiler. Dönüş için tazminat ve yardım, köylülerin ortak beklentisi. S. 3'TE

'Vaat, aldatmaca

İHD Diyarbakır Şubesi, 'Geri dönüş' vaadinin, savaş sürdükçe bir aldatmaca olacağını ve köy boşaltmaların sürdüğünü açıkladı. S. 3'TE

Sınırda tampon bölge

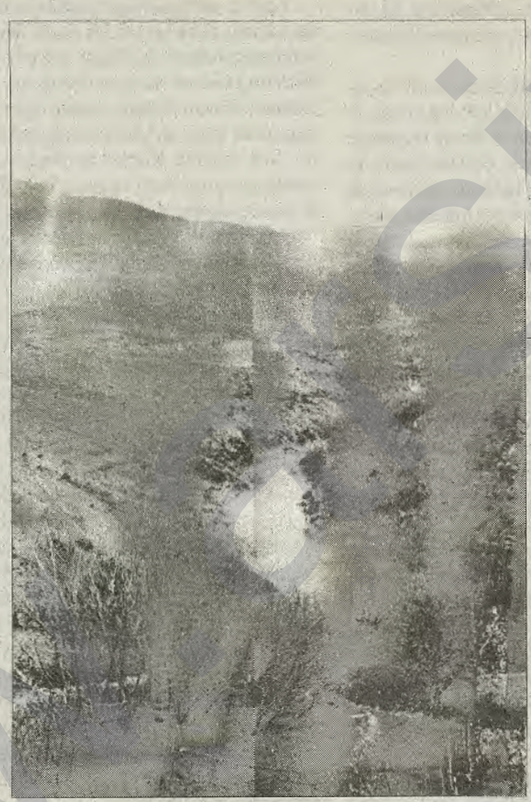

Güney Kürdistan sınırındaki bu bölge de artık 'tampon' arazi haline getirildi.

İran, Irak ve Suriye sınırının her iki tarafında onlarca köy boşaltılarak 1.5 Km.'lik şerit boyunca tampon bölge oluşturuldu

OHAL bölgesinde köyler sadece koruculuğu kabul etmedikleri ya da gerillalara yardım ve yataklık yaptıkları gerekçesiyle boşaltılmadı. İran, Irak ve Suriye sınırlarında bulunan yüzlerce köy, tampon bölge oluşturulmak amacıyla boşaltıldı. Artık 'aşağı' sınırlar tampon bölge ile kuşatılmış durumda.

İran Irak ve Suriye sınırlarında yapılan köy boşaltmaları sonunda 1,5 Km'lik bir şerit, tampon bölge haline getirildi. Bunun için yapılan zoraki boşaltma, sınırın her iki tarafında da gerçekleştirildi. Radarlar ve seyyar komando birlikleriyle tahkim edilen tampon mayınlı bölgeye giren vuruluyor. S. 3'TE

Kürt sorununa 'esnafça' yaklaşım

HABER MERKEZİ- Muhalefette söz verdiğinin aksine, OHAL'i uzatma peşinde olan Refah Partisi, diğer Meclis partileri gibi yine Kürt sorununun ancak etrafında dolaşabildi ve "çözüm" ad altında bula bula "esnafa kredi"yi buldu. Hükümet, Kürt sorunuyla ilgilenyormuş görüntüsünü vermek için Kürt illerindeki esnafı "destekleme" kararı aldı. "Refah Paketi" adı verilen hazırlığa göre, vergi politikası "bölge" için değiştirileek ve çoğu esnafa yönelik olarak "vergi iyileştirmeleri" gündeme getirilecek. "Bölge" için yeni bir vergi politikasının geliştirilmesi, peşin verginin kaldırılması, vergi borçlarına ait gecikme zammı ve faiz cezasının bir defalığına af edilmesi, istihdam vergilerinin azaltılması gibi "önlem"lerin yanı sıra, (Devamı Sayfa 11'de)

Roj'dan

Hepimiz için ölüyorlar

Baskıya girmekte olduğumuz şu saatlerde aldığımız haberlere göre ölüm orucunda ölenlerin sayısı altıya ulaştı. Önce Aygün Uğur, ardından Altan Berdan Kerimgiller ve daha sonra da İlginç Özkeskin hayatları pahasına insanlık onurunu sahiplendiler. Ve şimdi de adlarını henüz öğrendiğimiz iki yiğit devrimci daha.. Ali Ayata, Hüseyin Demircioğlu,Müjdat Yanat...

Onlar, sadece cezaevlerinde değil, dünyanın her yanında insana yaraşır bir düzenin kurulması için bilerek ve isteyerek yaşamlarını feda ediyorlar. Onlar hepimiz için ölüyorlar ve onların yaşaması büyük oranda bizlere bağlıdır. İnsan hayatına kastederek otorite kurmayı gelenek haline getirmiş TC'nin Adalet Bakanı'na kulak verilirse ,ölüm orucuna yatanlar, başkaları tarafından ölmeye zorlanıyorlar!

Ş. Kazan bu sözleriyle kendisini deşifre ediyor. O, MGK'nın talimatları doğrultusunda hereket eden bir emir kuludur. Bu nedenledir ki, sebebi olduğu sorunları çözmek yerine, uğruna ölecek kadar yaşamı seven devrimcileri suçlayarak tehditler savurmayı sürdürüyor.

Şöyle bir dönüp geriye baktığında, son yirmi beş yıllık tarih dilimi içinde, topluma boyun eğdirmek için siyasi tutsakları imha etmekle işe koyulan bütün iktidarların başarısızlığa uğradığını görecektir.

Zafer direnenlerin ve davaları uğruna ölmesini bilenlerin olacaktır.

Olimpiyatlarda artık sporcular değil tekeller rekabet ediyor

Atlanta'nın öte yüzü

Atlanta Olimpiyatları'nın diğer adı, 'Cola olimpiyatı.' Coca Cola'nın merkezi Atlanta'da. Uygun olmadığı bilinmesine rağmen olimpiyatın bu kentte yapılmasının 'tılsımları'ndan biri, bu gerçek.

Serhat CEBE

Atlanta Olimpiyat karşılaşmaları, olimpiyatların ideolojik hegemonya ve kâr için kullanılması konularını yeniden gündeme getirdi.

Olimpiyatların politik olarak kullanılmasıyla, sporun içeriğinin boşaltılması içiçe yaşanıyor. Öyle ki, artık uluslararası spor karşılaşmaları -bu arada olimpiyatlar- uluslararası çekişmelerin bir alanı olarak görülüyor. Soğuk savaş yıllarında sistemler arası rekabet ve güç gösterim alanı olarak kullanılan olimpiyatlar, bugünün tek kutuplu dünyasında, emperyalist- kapitalist sistemin ideolojik hegemonyasını perçinlemek için kullanılıyor. Halen süren Atlanta Olimpiyatları'nda Coca-Cola'nın saltanatını da bu çerçevede değerlendirmek gerekiyor.

Denilebilir ki, Cola'nın olimpiyatlardaki ağırlığı, önemi, (Devamı Sayfa 11'de)

BİRLİK İLAN EDİLDİ

PYSK alanlarda

Bir süreden beri Kürdistan Sosyalist Birlik Platformu şeklinde çalışmalarını sürdüren KAWA,KUK,RNK (Küdistan Ulusal Kurtuluşçuları), TSK (Kürdistan Sosyalist Hareketi), TS (Tekoşîna Sosyalîst)ve YEKBUN (Kürdistan Birleşik Halk Partisi) birleşerek PYSK (Kürdistan Sosyalist Birlik Partisi-Partîya Yekî tîya Sosyalîst a Kûrdîstanê) yi kurdular. S. 5'TE

PYSK Avrupa Kongresi yapıldı

S. 5'TE

www.arsivakurd.com

Düşünce özgürlüğü, Kürt sorunu ve siyasi çözüm II

Cemal ÖZÇELİK

Kürt Sorunu ve Bu Sorunun Çözümüne Nasıl Yaklaşılıyor?:

Son dönemlerde sık sık dile getirilen çeşitli söylem farklılıklarına rağmen -"Kürt realitesini tanıyoruz" gibi- deletin inkarcı ve imhacı politikalarında köklü bir değişiklik yok. Artık eskisi gibi kimlik, dil ve kültür gibi en temel faktörleri açıktan açığa inkar edemeyen askeri ve sivil otoriteler, "önce terör bitsin de sonra bakarız" yaklaşımı içindedirler. Demirel'in bir dönem ortaya attığı "Anayasal vatandaşlık" kavramı ile eski TOBB Genel Başkanı Yalım Erez'in "Ne mutlu Türkiyeliyim diyene" kavramları, TC'nin tıkanan yetmiş yıllık inkarcı politikalarına yeni bir vitrin getirmeyi amaçlamaktadır. Daha önceleri savunulan Türk, Kürt, Abaza, Çerkez vb. etnik unsurların bir potada eriyerek Türk ulusunu meydana getirmiş olduğu demagojisi sonucu ortaya atılan "Ne mutlu Türküm diyene" belgisi yerine bu sefer de "Ne mutlu Türkiyeliyim" ve "Ne mutlu Türkiye Cumhuriyeti vatandaşıyım diyene" belgisi geçirilmek isteniyor. Bu belgiyi ürkek bir biçimde de olsa dönem dönem Tansu Çiller de dile getiriyor.

Bugün devletin egemen çevrelerinde her ne kadar lafta kimlik hakkını tanıma söylemleri dile getirilse de bunun yaşama geçirilmesinin "terör" dedikleri ulusal direnişin bastırılmasına bağlı olduğu da her fırsatta vurgulanıyor. Bu yüzden, önce sorunu askeri bir şekilde "çözüp" tarihe gömmek istiyorlar.

Tabi, ezilerek susturulan bir halka kimlik, dil vb. haklarının tanınması somut bir anlam taşımayacaktır. Kaldı ki geçmiş tarihsel deneyler, "bastırma" işleminden sonra halka haklarını vermek bir yana, onu caydırıp bir daha böylesi tutumlara girmesini engellemek için "temizlik" ve sürgün hareketlerinin devreye sokulduğunu ve yine buna paralel olarak da "Türk kültürünü yaygınlaştırma" adı altında asimilasyon faaliyetlerinin yoğunlaştırıldığını biliyoruz.

Son dönemlerde devletin yürürlükteki politikaları dışında; askeri çözümü benimsemediklerini savunan değişik tonda sesler de duyulmaktadır. Askeri çözüme karşı olduğu iddia edilen bu yaklaşımlara biraz yakından bakıldığında durumun tam olarak öyle olmadığı gözüküyor. Bu söylemin dile getirilmesini sağlayan sorun, dah çok askeri yaklaşımın tıkanması ve devlet prestijinin dünya kamuoyu nezdinde yitirilmesidir. Tüm bu çabalar da bu sonucu gidermeyi hedeflemektedir.

Bu çerçevede dile getirilen farklı ses tonları da, özünde devletin temel çıkarlarıyla çelişmiyor. Çünkü devlet de krizin günden güne büyüdüğünün farkında ve bir çıkış yolu bulmaları için fazla ileri gitmemeleri kaydıyla akıl hocalarına yeşil ışık yakmaktadır.

Bu konuda farklı seçenekler sunan herkesi art niyetli veya devletin sözcüsü saymıyoruz tabiki; ama sadece "askeri yöntemlerle olmaz" deyip buna ek olarak çeşitli yan önlem ve uygulamaların da yaşama geçirilmesi gerektiği yönünde ortaya atılan fikirlerin neye dayandığını yakından incelemek ve gerçekten de siyasi veya başka bir deyimle demokratik çözümden yana olanlarla, kimi farklı amaçlar güdenleri, yani kontrgerilla savaşına yeni makyajlar yapmak isteyenleri ayrıştırmak lazım.

Kürt sorununun çözümüne ilişkin olarak ortaya atılan çeşitli fikirleri sıralamadan önce, kontrgerilla savaşının amacını, içeriğini ve yöntemlerini öz olarak ele alırsak daha kolay yorumlama şansını elde edebiliriz.

Ansiklopedya Amerikana'da, kontrgerilla savaşına ilişkin olarak şu bilgilere yer verilmektedir. : "Kontrgerilla hareketinin genellikle üç hedefi vardır: 1. Mümkün olduğu kadar geniş ve büyük halk kitlesi üzerinde etkili bir kontrol tesis etmek, 2. Gerilla gücünün zayıf yönleriyle teşkilat durumlarını belirlemek, 3. Gerillaları askeri yenilgi ile yok etmek.

İlk iki hedefe esas itibariyle politik, psikolojik ve sosyo-ekonomik programlarla, yeni teşkilatlanmalar ve pasifize yöntemleri uygulanarak ulaşılır. (Aktaran Talat Turhan, Özel savaş, Terör ve Kontrgerilla, S. 120)

Görüldüğü gibi, kontrgerilla savaşı zaten yöntem olarak sanıldığı gibi salt askeri uygulamaları değil, bunu güçlendiren ve ona temel destek sağlayan kimi İktisadi, sosyal, kültürel ve siyasi uygulamaları da içermektedir. Fakat TC, askeri metodlara o kadar körcesine başvurdu ki, kendisini bu alanla sınırlayarak sonuçta bir tıkanma noktasına getirdi. Yani TC'nin şimdiye kadar izlediği politika kontrgerilla savaşı değil, onu da aşacak hunharlıkta bir savaştı. Şimdi devletin bazı akıl hocaları, kontrgerilla savaşının sadece askeri önlemlerle yürütülmediğini bildikleri için, bu önlemlere paralel olarak başta iktisadi olmak üzere, sosyal ve siyasal önlemlere başvurmasını da öneriyor. Bu önerilere de sorana "demokratik çözüm" getirme yaftasını yapıştırmaktadırlar. Mesut Yılmaz'ın seçimler öncesinde dile getirdiği "Güneydoğu sorununa demokratik çözüm" vaadi de bundan başka bir şeyi öngörmüyor. Oysa kontrgerilla mücadelesinin değişik boyutları olduğu gerçekliği dikkate alındığında, önerilen iktisadi, sosyal vb. uygulamaların askeri imha yöntemiyle paralel bir şekilde veya ona zemin yaratacak bir tarzda yürütülmesi meseleye demokratik bir yaklaşım tarzı getirmez. Tersine kontrgerilla savaşının eksik kalan diğer boyutunun da tamamlanarak iki ayak üzerinde durmasını sağlar. Ve bu tür uygulamalar hlkımıza kayda değer herhangi bir yarar da getirmez.

"Terör" ile Kürt sorununun bir birinden ayrıştırılması gerektiği düşüncesinden hareketle yola çıkan yeni yaklaşıma ilişkin bir kaç görüşü şöyle sıralayabiliriz. : " Tek başına askeri mücadele olmaz o bölgede kalkınma hamlesini başlatacak, işsizliği azaltacak tedbirlerin o bölgenin geri kalmışlığını önleyecek tedbirlerin de paralel olarak yürürlüğe koyulması gerekli ki, terörün kökü kurutulabilsin... Terörle askeri yöntemle mücadelenin yanında ekonomik ve siyasi mücadele de gerekiyor." (Yalım Erez, Aktüel 23-29 Haziran, 1994, Sayı 155)

"Terörle Kürt sorunu arasında bir çizgiyi özenle çekebilmeliyiz. Terörle Demokrasi ve insan hakları sorunlarını birbirinden ayırabilmeliyiz. Terörle mücadele ikinci alanda adım atmayı engellemiyor. Yoksa terör mişe geçse de Kürt sorunu yükselişini devam ettirir. PKK sıradan bir örgüt haline gelse de Kürt sorunu bitmez". (H. Cemal,Sabah ,15 Mayıs 1994, 'Güney Doğuda terörle endeksli yaşamdan kurtulmak' başlıklı yazı)

Salt askeri yaklaşıma karşı ikinci bir yaklaşımı savunanların arasında bulunan M.Ali Birand ise şöyle diyordu: "İkinci yaklaşım, PKK terörü ile Kürt sorununu birbirinden ayırmak, birine karşı güvenlik önlemleri alınırken Kürt kökenli vatandaşların şikayetlerinden oluşan Kürt sorununu çözecek, çözemezse dahi hafifletecek, bu insanlara 'çıkarımız Türkiye'den yanadır' dedirtebilecek formülleri kapsıyor... Bu formüllerin içinde, kendini Kürt kökenli gören vatandaşlarımızın ağırlıkla temsil edildikleri partilere izin verilmesi, dillerini rahatlıkla kullanabilme koşullarının oluşturulması, temel insanlık haklarına saygı gösterilmesi ve tüm güçlüklere rağmen sağlık, iş ve eğitim olanaklarının sağlanması bulunmaktadır. (M.Ali Birand Sabah Gazetesi 22 Haziran 1994, 'Farklılık, temelde değil yaklaşımdadır' başlıklı yazı)

Benzer bir görüşü de eski YDH lideri Cem Boyner dile getiriyordu: "...Bu açıdan bakıldığında, terör bitti diyorlar, o zaman oraya harcadığımız kaynakları geri çekmemiz lazım. Burada iki soru geliyor akla: Geri çektiğimizde terör devam etmeyecekse tamamdır. Bu iş bitmiştir. İkincisi geri çektiğimizde terörden ekmek yiyen terör lobisini sona erdiriyorsunuz demektir. O zaman oraya yenebilecek bir ekmek koymak lazımdır. Eğer orasıyla ilgili sosyal, demokratik, en başta ekonomik reformları yapamadıysanız, senede 7 Milyar doları kara deliğe akıtmaya devam edeceksiniz demektir. İktidar politikalarının önce terör bitsin, sonra diğerleri tezinin karşısındaki en önemli mantık bu. Çözüm getiremediğiniz taktirde terörün altı dolmaya devam eder. Terör yüzünden teröre bulaşmamış olanları da cezalandırırsanız, terörü bitirebileceğinize inanmamak lazım. Yerine ekmek koymanız gerekir. Bunlar birbiriyle ilgili şeylerdir. Önce birini, sonra diğerini çözeriz demek büyük devletlik iş değil.

Biz Türkiye'nin kendini Türk sayanların da Kürt sayanların da, başka etnik gruplardan sayanların da bölünmez vatanı olduğunu düşünüyoruz. Sınırlarımıza, bayrağımıza ve türkiye Cumhuriyeti yurttaşları kavramına saygı duyulduğu sürece, herkesin kendi kültürünü geliştirmesini Türkiye'nin şansı olarak görüyoruz." (Aktüel, Yukarıda adı geçen sayı, S,155)

Yukarıda dile getirilen görüşleri tek tek ele alıp onlara ayrı ayrı cevaplar vermeye gerek olmadığı açıktır. Çünkü hepsi aynı düşünceleri farklı tonlarda dile getirmektedirler. Onların derdi gerçekten de Kürt sorununu gerçek boyutları içerisinde ortaya koyup çözüme kavuşmasını sağlamak değil, ısrarla "Terör" olarak lanse ettikleri Kürt halkının ulusal demokratik mücadelesinin ezilmesi ve "Ülkenin bölünmez bütünlüğü "nün korunmasıdır. Fakat mücadelenin askeri metodlarla bastırılmasından sonra, sorunun ortadan kalkmayacağını gördükleri için, tekrardan ve daha şiddetli bir biçimde ortaya çıkışını engelleyecek iktisadi ve siyasi önlemlerin alınması gerektiğini düşünmektedirler. Bu anlamda dönem dönem savunulan ekonomik kalkınma modelleriyle siyasi-idari çözüm önerileri de, halk hareketine karşı askeri önlemlerin yanında ekonomik ve siyasi mücadelenin gerekliliğine dayanmaktadır. Bu eğilimin askeri çözümlerden farkı, bütün bu önlemlerin ertelenmeden bir anda yürütülmesini öngörmelerinden kaynaklanmaktadır. Zira iktisadi ve siyasi önlemler önceden alınmazsa, olası bir askeri zaferin de geçici olmaktan öteye geçemeyeceği ve yine devletin, tekrardan boy verecek bir hareketi baltalamak için milyarlarca dolarının boşa sarfedilmesine yol açacağı düşünülüyor.

Cem Boyne'in belirttiği gibi bu eğilimin, iktidarın sürekli vurguladığı "Önce terör bitsin, sonra diğerleri" şeklindeki politikalarına karşı çıkmasının esas sebeplerinden biri iktisadi, sosyal vb. önlemler alınmadığı takdirde, senede 7 Milyar doların kara deliğe girmeye devam edeceği gerçekliğidir. Devlet politikasından yaklaşım olarak farklılığa yol açan diğer sebep de TC'nin bugünkü uluslararası koşullarda ve Kürt halkının hızla gelişen ulusal temelde bilinçlenme sürecinde, 1920-30'lu yıllarda olduğu gibi sadece askeri yöntemlerle hedefe varamayacağını ve Kürtlerin şu veya bu şekilde kendi haklarına kavuşacaklarını sezinleyen bu eğilimin, bağımsız bir Kürt devleti kurulacağına hiç olmazsa dil, kültür, kimi legal olanaklar vb. haklar verilerek hareketi dar çerçevelerde hapsetme istemlerinden-Türkiyeli olma bilincini aşılama istemlerinden- kaynaklanmaktadır.

Zaten askeri çözüm tarftarı güçler ile onların akıl hocaları politikacı ve yazarlar arasındaki farklılık da Mehmet Ali Birand'ın açık açık yazdığı gibi içeriğe ilişkin değil, yönteme ilişkindir: "Bu iki yaklaşımın ortak noktası karşı karşıya bulunduğumuz sorunları çözmek ülkenin bütünlüğünü korumaktır. Farklılık, kullanılmak istenen metodlardan kaynaklanmaktadır. Bu aralarda birinci yaklaşım yani sertlik yanlıları egemen durumda. (Sabah Gazetesi 22 Haziran 1994)

Buradan çıkan sonuç şudur; her iki kesim de mücadelenin askeri yöntemlerle ezilmesinden yanadırlar ve çözüm olarak algıladıkları da yine mücadelenin bastırılmasıdır. Ancak sertlik yanlıları iktisadi, sosyal, siyasal vb. önlemleri askeri zaferden sonra uygulamak istiyor, "yumuşak" çözümden yana olanlar ise, söz konusu önlemlerin gerilla hareketinin askeri yöntemlerle imhasına paralel bir şekilde uygulanması gerektiğini vurguluyorlar. Yani M.Ali Birand'a göre katliamları daha az kanlı uygulayacak ve bunları uygularken dağda yaşamını yitiren çocuklarının mezarı başında toplanan halkın yüzüne sırıtarak "dilinizle serbestçe konuşabilirsiniz" diyecek yumuşak politikaların iktidara egemen olması gerekmektedir !

Yukarda düşüncelerini aktardığımız Yalım Erez, Cem Boyner, Hasan Cemal ve M.Ali Birand gibi politikacı ve yazarlar, eğer "demokratik çözüm" adı altında kontrgerilla mücadelesine makyaj oluşturmak isteyen sözde sivil-yaklaşımcılarla aynı noktada buluşmak istemiyorlarsa, Kürt sorununu daha bütünlüklü olarak ele alıp "havuç-sopa" politikalarından vazgeçmeli ve her türlü şiddeti dışlayan bir sivil çözümü benimsemelidirler.

Kürt sorununu bir ulusal sorun olarak değil de etnik ve insani bir sorun olarak değerlendirip düzene entegrasyon fikrini esas alan bu eğilimin, niyetleri farklı da olsa, başını ABD'nin çektiği batılı merkezlerin oluşturmaya çalıştıkları yeni dünya düzenine uygun bir yaklaşımın içinde olmaları da dikkat çekicidir. Bilindiği gibi batılı çevreler, oluşturmaya çalıştıkları yeni dünya düzeni çerçevesinde TC'ye yeni bir rol biçme çabası içindedirler. Bugün TC'nin boğuştuğu en büyük sorunun Kürt sorunu olduğu gerçekliğinden hareketle bu güç odakları, TC'yi askeri olarak teçhizatlandırıp-ki Türkiye bugün dünya çapında silahlanmaya para harcayan birinci ülke konumuna yükselmiştir- Kürt ulusal hareketi üzerine saldırtmakta, öte yandan da insan haklarına saygı gösterme ve kimi ulusal-kültürel hakları tanıması gerektiği gibi söylemlerle TC üzerinde bir baskı unsuru oluşturmaya çalışıyorlar.

Yani şiddet ve kısmi bazı haklar verme politikalarının birlikte yürürlüğe konulmasını istiyorlar.

Ele aldığımız bu kesimlerin Kürt sorununa yaklaşım tarzları, onların sorunu ne şekilde algıladıklarını da gösteriyor. Yani mevcut sorunun niteliği nasıl değerlendirilirse, çözümler de ona göre üretilir. Bu yüzden sorunun niteliğinin ne olduğu ve buna uygun ne tür adımların atılabileceğini ele alalım.

-Adil Bir Çözüm İçin Sorunun Gerçek Adını Koymak Şarttır.-

Son yıllarda ilk defa sorunun bir "Kürt sorunu" olduğunu açıklıkla yazan yazarların başında M.Ali Birand, Cengiz Çandar ve Hasan Cemal gibi yazarlar geliyordu. Ama onlar da Kürt sorunu ile "Terör" sorununu birbirinden ayırma adı altında, radikal mücadelenin de özünde Kürt sorununun bir ürünü ve doğal bir parçası olduğu gerçektiğini bir tarafa bırakıp, kısır bir yaklaşım sergilemiş ve yine sorunun temelde bir ulusal sorun olduğunu gizlemeye devam etmişlerdir.

Evet bu yaklaşımda biraz farklı bir tutum vardı; sorunun etnik-kültürel kimlik ve insan hakları boyutlarının dar bir çerçevede bile olsa kabullenilmesi, devletin klasik inkarcı ve her talebi bölücülükle nitelendiren politikalarından ayrı bir ses tonunun oluşumunu yaratıyordu. Ama Kürt halkının ta Osmanlıdan bu yana dönem dönem neden silaha sarılarak ayaklanmak zorunda kaldıklarını ve özellikle Cumhuriyet dönemiyle birlikte en basit insani-ulusal taleplerinin bile inkarc ve asimilasyoncu bir zihniyetle çok sert yöntemlerle bastırıldığını araştırıp soruşturmadan, devlet şiddetine karşı hak aramayı anaçlayan ulusal hareketleri terör hareketi olarak adlandırmaları; bu yeni akımı devleti klasik politikalarına oldukça yaklaştırmaktaydı.

Filistinlilerin İsrail yönetimine karşı, Güney Afrika halkının egemen ırkçı yönetime karşı şiddet dahil sürdürdükleri mücadeleleri alkılayan ve haklı gören bu yazarların, Kürt halkına verilmesi gerektiğini belirttikleri en basit hakları bile şiddeti reddetme şartını bağlamaları oldukça düşündürücü bir çile standart örneği teşkil etmektedir.

Buna ilişki olarak Hasan Cemal'in yukarıda andığınız makalesinde dile getirdiği yaklaşım örnekolarak gösterilebilir: " Devlet üniter yapısını korur. Ama Kürtler Türkiye Cumhuriyetinin vatandaşları olarak kendi kimlikleni, kendi kültürlerini istedikleri gibi geliştirme hakkına sahip olmalıdırlar. Şiddeti eddetmek koşuluyla kendi partilerini kurallmelidirler. Resmi eğitim, resmi dil Türkçekalır ama Kürtçe özel eğitim hakkı tanını kendi dillerinde radyo ve televizyonlardaprogramlar dinleyip izleyebilirler."

H.Cemal, şideti reddetmeleri koşuluyla Kürt kimlikli partilerin kurulabilmeleri gerektiğini söylıor, ama kendisi de legal olarak oluşturulcak bir partinin, şiddete başvurmayacağını ve yığınları da bu temelde örgütlemeyeceğini çok iyi bildiği halde bunu yeterli görmüyor. Kurulacak Kürt kimlikli partileri radikal mücadeleyi yürütenlerle karşı karşıya getirip, onları devletten yana bir noktaya çekmeye çalışıyor. Oysa eğer legal partilerin kurulması başlı başına bir amaç değil de, Kürt sorununun çözümüne katkıda bulunacak bir araç olacaksa ; neden ille de Kürt halkını temsil eden kesimler arasında böylesi bir çelişki yaratılmak isteniyor. Kurulan ve kurulacak legal partilerin soyut olarak şiddete karşı çıkmaları, sorunun çözümüne katkı getiremez. Partilerin yapacağı şey şiddete zemin yaratan tüm koşulların ortadan kaldırılması için çaba sarfetmektir. Bunun da savaşan taraflara rağmen yapılamayacağı ortadadır. Şunu özellikle vurgulamak gerekir ki, burada amacımız şiddeti fetişleştirip, ulusaltoplumsal hakların şiddet yoluyla elde edilmesi yaklaşımını yüceltmek değildir. Elbetteki, aklı başında hiçbir insan savaşı tercih etmez. Ama şiddetin ve savaşın sorumluluğunun kime ait olduğunun ortaya çıkarılması açısından şunları sormak gerek: Kürtlerin yukarıda sıralanan -kimlik, dil, radyo-televizyon vb. haklarını bugüne kadar elde edememiş olmalarının sebebi, onların şiddete başvurmuş olmalarından mı kaynaklanıyor acaba? Cumhuriyet döneminde gerçekleşen Kürt direniş hareketlerinin 1940'lara doğru bastırılmasından sonra, uzun bir süre boyunca şiddete başvurulmadığı halde devlet sözkonusu hakları neden vermedi de tersine, asimilasyon ve sürgün politikalarıyla KÜrt halkını eritme çabalarını daha da yoğunlaştırdı? 1993'de gerçekleştirilen tek taraflı ateşkes döneminde devlet, sorunun barışçıl yöntemlerle çözüme kavuşturulması için gerekli yumuşak ortamı yaratacak adımları atacağı yerde, köy yakma ve silahsız insanları öldürme yöntemlerine neden devam etti? Yine 1995 Aralığında ilan edilen tek taraflı ateşkese karşı suskun kalındığı gibi bunu proveke etmek için neden suçsuz insanlar yakılarak öldürülmüştür? Serbest düşünceyi bile yasaklayan devlet, Kürtlerin haklarını farklı metodlarla savunmaları için bugüne kadar gerekli demokratik ortamı yaratmış mıdır? Sorular daha da çoğaltılabilir.

İşte bu sorulara cesur yanıtlar aramaktan kaçınan yazarlar, sürekli olarak devletin sömürgeci-baskıcı özelliğini gözardı edip, hakların verilmemesi sorumluluğunu, Kürt halkının dönem dönem şiddete başvurma olgusunda arayarak yanılgıya düşmektedirler. Son yıllarda Kürtler tarafından legal olarak çıkartılan dergi ve gazetelerin sürekli ceza ve toplatmalarla karşılaşmaları; kültürel faaliyetleri yürütme amacıyla kurulan derneklerin kapılarına mühür vurulması ve her ne kadar Kürt kimlikli olmasa bile Kürtler tarafından kurulan HEP, ÖZDEP, DEP, DDP gibi partilerin kapatılması ve yine HADEP'in kapatılma tehdidi altında olması, şiddet olgusuyla veya şiddetten yana olmak ile açıklanabilir mi? Elbette hayır.

Şiddetin şiddeti doğurduğu ve bu yöntemle çözümleyici nihayi sonuçlara ulaşmanın mümkün olmadığı dikkate alındığında, uzun yıllar süren çatışmalarla halklarımızın büyük yıkımlarla karşılaşacakları bir gerçekliktir. Ama burada, şiddet politikasını başından beri esas alan ve bugün de bu politikasını değiştirmemekte ısrar ederek çözümü tıkayan tarafın bizzat devletin kendisi olduğu görülebilmelidir. " Teröristlerle muhatap olmayız, aynı masaya oturup görüşmeyiz" demagojisiyle Kürt sorununu halklarımız için yıkım getiren bir çözümsüzlüğe sürükleyen, ağırlıklı olarak devletin kendisi değil midir?

Görüldüğü gibi çeşitli burjuva yazarları, sorunun gerçek kaynağı ve boyutunu görememekte ve bu yüzden de yanlış veya çok dar kapsamlı çözüm önerileri üretmektedirler. Bununla birlikte bu konuda fikir üreten herkesi -yaklaşımları eksik bile olsa - aynı kefeye koymuyoruz. İyi niyetle meseleye yaklaşıp, olası bir barış sürecine az da olsa katkıda bulunabilecek olanları yüreklendirip desteklemenin ve savaş karşıtı platformlara çekmenin halklarımızın lehine olacağına inanıyoruz.

Bu noktaya açıklık getirdikten sonra sorunun gerçek adını ve ne şekilde çözümlenebileceğini açıklayabiliriz. **(SÜRECEK)**

Gözlem

M. MERDO

Daha önceki gözlemde insanlarımızın özellikle metropollerde, "geçim derdi"ne düşürülerek siyasal arenadan uzaklaştırıldığını, sosyalistlerin, bunu, ulusal mücadelenin yanısıra toplumsal mücadele içinde kullanmaları gerektiğini vurgulamıştım.

Bu kez "okun ucunu" kendimize çevirmemiz gerekiyor.

Devrimci-Demokratik Faaliyetler'de (DDF) yeralan bir çok insanımız faaliyetlerini sürdürürken önceliği kişisel uğraşlarına veriyor. İş arıt, aile artı, DDF olarak sıralamak mümkün. İş ve aile ilişkilerinden "arta kalan zaman" DDF'e ayrılıyor. Çoğu zaman DDF'e harcanan gün için, "bugün bunun yüzenden işlerimi aksattım" gibi yakınmalara neden oluyor.

Öyle ki, "işleri" önceleri çok iyiymiş, ama DDF'e "takıldığından" bu yana, ekonomik olarak çöküntüye uğramış. Tabi "işlerin" bozulmasının nedeni DDF olunca, çözüm de hazır: "bir süre DDF'e ara vereceğim, işlerimi düzelteceğim !!!"

Sıradan insanlarımızın "geçim derdi"nin peşine düşmesi (ya da düşürülmesi) anlaşılır bir olgudur. Ama kendisini, bu "sıradan" insanlara yol gösterici olarak lanse eden (belki de ciddi olan) kadroların da aynı fasit dairenin içinde bocalaması anlaşılır bir "olgu" değildir.

Yani, bir sorunla ilgili tahlil yapabiliyorsak, etraflıca düşünüp nedenini, sonucunu araştırabiliyorsak, gerçekten de perde arkasını görebiliyor ve politika üretebiliyorsak; "sıradan" insanların içine düştüğü aczin aynısını bizlerin de düşmesi kabul edilemez. O takdirde öncülük gibi bir misyonu üstlenmeye hakkımız olamaz.

(Yanlış anlaşılmasın, "devrimci demek aç insan demektir" gibi bir basitliğe düşmüyorum.)

Geçmişle bir karşılarştırma yapıldığında aradaki "farkı" bariz olarak görmek mümkün.

Tarihsel olarak yakın geçmiş sayılabilir, ancak bizler in per de yakın olmayn 16-17 yıl öncesine; iş ve aile yaşamımızı hiç bir zaman DF'imizin önüne geçirmedik. "Ölür müyz, kalır mıyız, içeri mi düşeriz, başımıza ir iş mi gelir" gibi saplantılara girmedikGirseydik, hiç bir şey yapamazdık.

DDF yürüten ıan, ilk başta şunu düşünmelidir; bu bir mücadeledir, mücadele içerisinde her şey abilir ve her faaliyetin bir bedeli vardır.

Ahlayarak, sızlarak ve en önemlisi risk almadan DDFürütülemez.

Mücadele gelişçe, DDF'i, bir hobi veya "kendi geçimi için bir araç" olarak görenler, ciddiye anlar ayrışacaktır.

Gözlediğim diğ bir yan ise, insanlarımızın çoğunda gdüğüm "ben var ya ben..." ile başlayangoistliktir. Her şeyi o yapmış, ne büyük fedakârlıklara katlanmış, o olmasaymış "dünya batacakmış" vs. vs. !!! Konuştuğunuz çoğu insan aşağıyukarı bu ifadeleri kullanıyor veya dolambaçlı yollardan aynı şeyi söylemeye çalışıyor. Bu kadar "fedakârlığa" rağmen ortada ne var? Kör-topal yürüyen (ya da sürünen) bir ilişki karmaşası ! Somut, elle tutulur bir ürün yok.

Anlaşılan o ki, toplumdan, kitlelerden önce, bizim kendi kendimizi "sallamamız, titreyip silkinmemiz" gerekiyor. Tabi bunu söylerken bazı aşırı gibi görünenlerin "temizlik" olarak adlandırdığı komplocu kafayı kasttetmiyorum. Mücadele içinde, doğal ayıklama, arınma kendiliğinden gerçekleşecektir. Yürüyenler yürüyecek, dökülenler dökülecektir. Mücadele ve kendi içinde arınma kolkola gidecektir.

(Nameyek ji bo mirovên di greva birçîbûnê de)

Heval Serkeftin

M. Saîd ALPASLAN

Heval, min bihîst ku tu ji ketîyî greva birçîbûnê. Ez kêfxweş bûm. Bi rojan, dibe ku tu birçî bimînî.Dibe ku te tu carî destê keçikekê negirtibe. Dibe ku xeynî marşên şoreşê te li kilamek din jî guhdarî nekiribe.Tu bêhay bi ji "yên şer dikin jî hene di van hewana/dest û pê qeşa girtî/dil dojeh/hêvî/ bi hêrs û bî xemgîn/hêvî heya qirna xwe bi xîret/xwe daye çiyan/ di bin berfê da ye" Xem nîne heval; bi berxwedana te serê me hinek din bilind bû li dijî dagirkeran. Min ji xwere got;"a vay,raperîn hew para mirovên mêrxas in, mirovên bêtirs, hefsaran li devê mirinên dixin." Mirovên dilpola, bi berxwedana xwe, derîyê hesin dîhelînin, dîwarên kevir û betonî derbas dibin, ew her dem, li çiyayên me yî bi xîret, azad in. Ger bêhay jî bin ji ehmed Arîf û kîlaman.

Hevalê hêja; tu jî bêtirsî... Inyada hezar salan bi te re heye. Hew bi wê inyada jî mabe tu dîsa serî daneynî li dijî kedxwaran. Ez dizanim; Êş û keser nikare te ji rêya te vegerînin.tê bîra min; di lêdanê, ji vê inyada te, dev ji pirs û bersiva dabûn, hew lêdan û îşkencê xwe berda bû sînga te. Te navê kesekî neda xwînmêjan. Te stûyê xwe xwar nekir li berya tu zagonî. Ji xwe, hemî zagon ne yê koledarîyê ye? Ma çima merê bona koledariyê hustiyê xwe xwar bîke ? Mîna ku Yilmaz Guney digot; "Heta ku emê bi koletî bijîn, emê li çiyayên welatê xwe , di şer da şehîd bikevin" Raste heval... Hemî rastin.

Ez nuha li ser xêrjimarekê (kompîtur) vê nameya ji te ra dinivîsim. Bî hers im... Dibêjin li Umranîyê û li Beyrempaşayê du ciwan ketiye... Du can, yek heta roja 64'an yek jî rojek pişt wî, roja 65'an ket... Hîn gelek tekoşêr wê bîkevin... Li berya kedxwaran, bi berxwedanek mezîn, bi şerek ezîz... ez nuha vê nameya xwe bi vî dilşkestinê dinivîsim. Dibe ku, mîna keleha li ser avê çêdikin, haya te jî jê çênebi... Ne xeme... Kllamên hunermendê mezin Mihemedê Şêxo, şeva min dadigre..."Heps û zîndan kûr û tarî/sebra min nayê" Kilamek belê 20 saliye, lêbelê heps û zindanên xwînmijan hîn jî ûsa tarî û kûr e. Mirov çûn hîvê, îlac û dermanên nexweşiyan dîtin. Nexweşiyên nuh û bêderman derket, ilm pêş ve çû. Telewizyon derket û ket her malê. Hîn jî heps û zîndan kûr û tarîne... Sebir ? Na na... Mirovên Kurd, di sedsala fezayê zûde ji bîrkirine tenêbûn û xerîbbûnê. Tenêbûn jî carna di hişên mirovan dibe awajebûn. Mirov di tenêbûna xwe jî dê awajebin.

Çiqas germe van rojan. Mîna şer. Germa mirinê li çar hawîr dor dibirîqe. Raperîn tu carî nasekine. Germî, serma, nexweşî... Xet û sînor hatiye dîtin.Heta dawiyê gav hatiye avêtin.

Ev çend roje tu ûsa birçiye heval ? Şêst roj derbas nebû ?Dizanim heval, êdî destê te kevçî nagre... Êdî hilma mirinê li dora te digere. Nuha tu di ranzeyek de zingarî dirêjbûyî. Hişê te li çiyayên azad e. Tirsa me tê ye bîra te, tu bi hilma xwe yî pirr bi qîmet ji hevalan re "Ha ho ji destê vana; ez gav bi gav digihêjim rizgariyê, ew li ber rizgarbûna min dikevin." Ez bona te ditirsim, tu bi vê tirsa min dikene.. Lê ne ji bo rizgarbûna te. Çimkî azadbûna tenayî ne karê me ye. Ger xelasbûnek hebe, ji dar û zincîran, emê pev re rizgar û xîlas bibin... Nebi tenahî.

Heval, min hemî kilamên xwe bona te hilaniye. Belkê tu carî negihêje guhê te. Tiştek nabe. Lê belê zanebe, tu di hişê min de qêrînek î. Qêrînek bêkes, carna Xîratêl a bi kuştin û xwîn a 33'anî, carna bihara bi mirin Helepçe yî. Ararat î, Çemê Zîlan î. Bi xwînê gemirandine jiyana bextewar. Tu qêrînek î..Qêrînek bêkes û bêdeng î.Carna dengê Elî Şêr, carna jî Seyîd Rizo... Qêrîna Şêx Seîd ê Paloyî yî, ya li bircên Amed'ê dikeve û vedigere Çiyayên Kurdan.Tu qêrînek î bêdeng î.Di nama mija deman destê xwe dirêjî îroyîn dikî...

Heval; ez te fêhm dikim. Bi berxwedana te civîk wê azad bifirin, gul wê qam bavêjin. Ewê zarok rûken bibin.Dayik dev ji grî û keseran berdin.Bi berxwedana te dar hêşîn bibin. Çiyayên mîna xîreta me bi hêrs wê rîzgar bibin... Qêrînên me rizgar bibin. Belê, şev bi berxwedana we ronî dibe. Tarî diçire û ezman, bi kincek teze, xwe rêyî mirovan dide.

Heval; ez vê nameyê êdî dûdirêj nakim. Hezar silavan jî naşînim.

Ölüm Orucu Şehitleri ölümsüzdür.

Aygün UĞUR, A. Berdan KERİMGİLLER, İlginç ÖZKESKİN, Hüseyin DEMİRCİOĞLU, Ali AYATA ve Müjdat YANAT

Onlar karanlığa karşı aydınlığın temsilcileriydiler.
Sömürgeci faşist devlet baskılarla cezaevi direnişini kıramayacaktır.
Mücadele zafere kadar sürecektir.
Anıları mücadelemizde yaşayacaktır.

Sağmalcılar, Diyarbakır, Elazığ, Ermenek, Kahramanmaraş ve Amasya cezaevlerindeki PYSK tutsakları adına.
Mehmet MAMAŞ, Soner KUTLUAY, Nurullah ÇAĞER, Davut HENAR ve Oruç SURAL

İran, Irak ve Suriye sınırları boyunca boşaltılan köylerden oluşan 15 km'lik şeride el konuldu

Sınırda 'tampon bölge' kuşatması

OHAL bölgesinde köyler sadece koruculuğu kabul etmedikleri ya da gerillalara yardım ve yataklık yaptıkları gerekçesiyle boşaltılmadı. İran, Irak ve Suriye sınırlarının her iki tarafında bulunan yüzlerce köy, 'tampon bölge' oluşturmak amacıyla boşaltıldı. Şu anda İran, Irak ve Suriye sınırları boyunca uzanan 15 kilometrelik şerit, TC tarafından fiilen tampon bölge haline getirilmiş durumda. Bölgeye seyyar taburlar ve radarlar yığıldı.

Sınırın her iki tarafında yürütülen köy boşaltma operasyonlarının asıl amacı, uluslararası hukuku da çiğneyerek, 'tampon bölgeler' oluşturmak.

Mehmet ÇİFTÇİ

Bombardımanlarla boşaltılan sınır köyleri, artık 'tampon bölge' durumunda. OHAL bölgesinde şimdiye kadar binlerce köy devlet güçleri tarafından güvenlik gerekçesiyle boşaltılırken, aynı gerekçelerle İran, Irak ve Suriye sınırlarında yapılan köy boşaltmaları 'tampon bölge' yaratma amacını taşıdı.

Önce Van'ın Başkale, Ozalp, Çaldıran ve Muradiye ilçelerinin sınır kesiminde hayata geçirilen tampon bölge uygulaması 1996 yılında yaygınlaştı ve diğer sınır bölgelerinde de uygulandı. Son aylarda ise sınır ötesindeki bombalanan Kürt köyleri göçe zorlanarak, buralarda da bir tampon bölge oluşturma yoluna gidildi.

Bölgede sınıra yakın köyler önce gerillalara lojistik destek sağlandığı gerekçesiyle boşaltılmaya başlandı. 1993 yılında hızlandırılan köy boşaltmaları, 1995 yılında tampon bölge oluşturma girişimlerine uygun biçimde yürütüldü. Bu nedenle; gerillalara lojistik destek sağlanıp sağlanmadığına bakılmaksızın, aralarında çok sayıda korucu köyünün de bulunduğu sınır köyleri boşaltıldı. Bu amaçla önce Van'ın Başkale ilçesine bağlı İran sınırında kalan tüm köyler 15 kilometre enindeki bir kuşak boyunca boşaltılarak bölge, dönemin valisi Mahmut Yılbaş ve askeri yetkililerce tampon bölge ilan edildi. Halka yapılan uyarılarda da bölgenin mayınlı ve tehlikeli olduğu, buraya girilmemesi gerektiği bildirildi.

Tampon bölge girişimi doğrultusunda boşaltılan bölgeler şunlar: Van'ın Ozalp, Çaldıran ve Muradiye ilçelerine bağlı İran sınır köyleri; Hakkari'nin Yüksekova ilçesine bağlı İran sınır köyleri; Şemdinli ilçesine bağlı İran ve Irak sınır köyleri; Çukurca'nın Irak sınırında yer alan, boşaltılmış köylerin yer aldığı ve sınıra 15 kilometre eninde uzanan bölge; Şırnak'ın Uludere ilçesine bağlı Irak sınır köyleri ile Mardin'in Nusaybin ilçesine bağlı boşaltılmış Suriye sınır köyleri.

Sınır ötesinde de tampon bölge

İç kesimlerde tampon bölge oluşturma çabalarının yanısıra devlet güçleri özellikle 1996 yılının bahar aylarından itibaren İran ve Irak sınırlarının içlerinde de tampon bölge oluşturma yoluna gittiler. "PKK'ye darbe" adı altında bölgeye yığılan askeri güç, önce Irak'taki Kürt köylerini 'PKK kampı' diyerek bombaladı. Yapılan kara harekatları sırasında sürekli 25 kilometre ilerlediklerini tekrarlayan, ancak gerçekte bir kaç kilometre kadar içeri girebilen ordunun amacının burada da 20 ya da 25 kilometre eninde bir tampon bölge oluşturmak olduğu ortaya çıkarken, harekatlar sırasında bu amaca yönelik yirminin üzerinde Kürt köyü bölgeden göçertildi.

PDK ve YNK'nin tüm uyarılarına rağmen ordunun sınır ötesindeki köyleri tacizi Temmuz ayına kadar sürdü, İran sınırları içinde yer alan Kürt köyleri de aynı amaç doğrultusunda Türk helikopterleri tarafından haziran ve temmuz aylarında bombalanırken, köylüler Türkiye'nin İran konsolosluğu önünde protesto gösterisi yaptı. İran devleti de olaylardan dolayı Türk yönetimine nota verdi.

Tampon bölgeda kontrol araçları

İran, Irak ve Suriye sınırları boyunca oluşturulan 15 kilometre enindeki tampon bölgede çok sayıda örtülem de alındı. Bölgede önceden bulunan karakolların yanısıra belli noktalara Seyyar Taburlar konuşlandırıldı. Bölge yakınlarında nöbet tutan koruculara top verilirken, 1993 yılında mayınlanan bölgeye 1996 yılı başlarında da termal izleme cihazları yerleştirildi.

Muradiye'nin Pereşit Dağı'nda kurulan ve tüm bölgeyi izleyebilen radar istasyonunun da şimdilik sadece bu amaç için kullandığı belirtiliyor. Van'da Kurubas geçidi ile Başkale'ye bağlı Albayrak köyü yakınlarında bulunan iki radar da bölgeyi izlemekte kullanılıyor. 1996 yılında yine Van'ın Çaldıran ve Özalp ilçeleriyle Hakkari'nin Yüksekova, Şırnak'ın Silopi, Mardin'in Nusaybin ilçeleri ile Cizre sınır kesimlerinde de birer radar istasyonu kuruldu.

Tampona dönüş yok

Hükümet tarafından köylülere yönelik yapılan "köylerinize geri dönün" çağrısı, en başta tampon bölgeler için geçerli değil. Köylüler istese de tampon bölge olarak oluşturulan bölgedeki köylerine geri dönemeyecek. Devletin tampon bölge uygulamasından vazgeçeceğine dair hiç bir işaret görülmüyor.

Ekime ve hayvancılığa elverişli büyük bir toprak parçasını kapsayan bölgenin bu yöntem için insansızlaştırılması, bölgedeki ekonomik sıkıntıların ve işsizliğin giderek artmasına yol açıyor. Daha önce geniş çaplı bir hayvancılığın ve tarımın yapılabildiği bölge, uygulanan 'tampon bölge yasakları' dolayısıyla şu anda verimsiz bir durumda.

Köylüler, oluşturulan tampon bölge nedeniyle köylerine geri dönemeyeceklerini belirtiyorlar. Bu bölgelerde göçertilen köylüler askeri amaçla kullanıldığı sürece ve bölgenin adı 'tampon bölge' olarak kaldığı sürece köylerine geri dönmelerinin mümkün olamayacağını söylüyorlar.

Giren, ölüyor!

Şimdiye kadar bölgeden geçmek isteyen bir çok kişi açılan ateş sonucu öldürüldü. Silahsız olmalarına rağmen 1996 yılı içinde Çaldıran, Başkale, Yüksekova ve Şemdinli sınırlarından Türkiye'ye girmek isteyen 50 civarında İran uyruklu sivil askeri güçlerce öldürüldü. Haziran ayında ise Şemdinli'nin Irak sınırından giriş yapan ve iş aramak için Türkiye'ye geçen 11 Güney Kürdistanlı, askerler tarafından açılan ateş sonucu öldü. Ayrıca tampon bölgeye yanlışlık sonucu giren, koyunlarını arayan bir çok kişi de mayınlara basarak ya öldü ya da ağır yaralandı. Bölgenin yakınlarında bulunan köylüler de adeta hapsedilmiş durumda. Mayınlardan ve yasaklardan dolayı köylü adım atacak yer bulamıyor.

(VAN)

GENİŞ VE İNSANSIZ ARAZİ

İşte 'tampon' bölge

- Van'ın Ozalp, Çaldıran ve Muradiye ilçelerine bağlı İran sınır köyleri
- Hakkari'nin Yüksekova ilçesine bağlı İran sınır köyleri
- Şemdinli ilçesine bağlı İran ve Irak sınır köyleri
- Çukurca'nın Irak sınırında yer alan boşaltılmış bölge
- Şırnak'ın Uludere ilçesine bağlı Irak sınır köyleri
- Mardin'in Nusaybin ilçesine bağlı boşaltılmış Suriye sınır köyleri.

'Kürt Sorunu'nun' Çözümünde Reform mu, Devrim mi?

İvrehîm XELÎL

Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesi çözüm noktasında kendisini dayatmıştır. TC' devleti tarihinin en büyük siyasi bunalımını yaşamaya devam ediyor. Hükümetin biri gidiyor, diğeri geliyor. Fakat bu değişiklikler TC'nin kısmi bir soluk almasına bile yetmiyor. Çünkü bugün TC'nin vardığı nokta ve karşı karşıya olduğu sorunlar salt hükümet değişiklikleriyle çözülebilecek sorunlar değildir. Sorun, mevcut sistemin baştan aşağı değişmesi sorunudur. Dipten doruğa doğru çürüyen ve kokuşan TC rejiminin bütün pisliklerini ancak Kürdistan Devrimci Ulusal Kurtuluş Mücadelesi ve Türkiye'de işçi, emekçi, ve tüm devrimci-demokratların, insanım, insani bir yaşamdan yanayım diyen herkesin geliştireceği ve sonuca varıcı ortak devrimci dalgası temizleyebilir.

TC devleti yıllardır Kürdistan da yürüttüğü kirli sömürgeci savaşta ve Kürdistan Ulusal Kurtuluş mücadelesi karşısında hırpalanmış, artık bu savaştan yıkıntıları altından çıkamıyacak duruma gelmiştir.

Ayrıcı son yıllarda Türkiye'deki işçi, emekçi, memur, öğrenci ve aydınların gelişen ve giderek yükselme gösteren muhalefet, TC'yi daha bir zor durumda bırakmıştır. Türkiye ve Kürdistan zindanlarındaki devrimci tutsakların ölüm oruçlarına dönüşen haklı ve onurlu mücadeleleri başlı başına TC ve onun hükümetlerini aciz içerisine düşürmüştür.

Sonuç olarak ulusal ve uluslararası boyutlarda teşhir, tecrit ve çözümsüzlük içinde kıvranan TC, "yumuşak bir iniş"le bazı manevralara başvurabilir.

Kısacası rejimin bunalımını reform bile denilemiyecek kısmi ve göstermelik bazı değişikliklerle, tedbirlerle atlatma tutumu içine girebilir. Bu N.Erbakan Hükümeti döneminde olmasa bile (ki bu hükümetin nekadar iş başında kalacağını kestirmek de zor) daha sonraki hükümetler döneminde gündeme gelebilir.

"Kürt sorunu"na çözüm konusunda TC daha şimdiden altan alta ilişkiler geliştirme çabasındadır. Bugüne kadar Kürt tarafını resmen ve açıkça muhatap kabul etmeyen TC, ancak son dönemlerde Avrupanın bazı merkezlerinde "Kürt sorununun çözümü" için yapılan toplantılarda dolaylı bir ilişki içine girdiğini, ya da artık bu zemine gelmek zorunda kaldığını belirtmek gerekiyor.

Tam da bu noktada, Kürt tarafının, sorunun çözümü için gerçek anlamda hazır olması büyük önem taşıyor. Ne var ki Kürt tarafı hem siyasal hem örgütsel ve bütün bunların bileşeni olarak ortak iradenin temsili noktasında yeterli bir hazırlığa henüz sahip değildir.

Pariste, İsviçrenin Lugano ve Bern şehirlerinde, Almanyanın Overoth kasabası ve Bonn şehrinde yapılan toplantılarda bu noksanlığı görmek mümkün. 29 Haziran 1996'da Bern'de düzenlenen toplantıya katılanlardan biri olarak bu eksikliği orda açıkça gördüm.

Bu alanda, "muhatap kim ?" Ben, sen ya da sağlıklı sonuçlar getirmeyen yönelimi yanlış tartışmalar içine girmek yerine, siyasal içeriği esas alan ve ortak iradenin temsili nasıl sağlanır / sağlanmalıdır noktasında doğru bir tutum geliştirmek ve çözümleyici olmak belirleyici bir öneme sahiptir.

Bir sonraki yazıda Avrupanın bazı merkezlerinde "Kürt sorunu'nun çözümü" için yapılan toplantıların siyasal içeriği ve bileşimi üzerinde duracağız.

'Dönüş vaadi aldatmaca'

İnsan Hakları Derneği (İHD) Diyarbakır Şubesi, geçtiğimiz hafta yaptığı yazılı açıklamada hükümetin boşaltılan köylere geri dönüşü sağlayacağı vaadini 'aldatmaca' olarak niteledi ve zorla köy boşaltmaların devam ettiğini belirtti.

Refahyol hükümetinin yakılan ve boşaltılan köylere dönüş imkanı yaratılacağı, isteyen köylülerin başvuru yapmaları halinde kolaylık sağlanacağı vatlerinde bulunduğunu hatırlatan İHD Diyarbakır Şubei imzalı açıklamada barış ortamı sağlanmadan sözkonusu vaatlerin ciddi olamayacağı görüşüne yer verildi.

Açıklamada köy boşaltmaların sürdüğü de vurgulandı ve örnekler verildi. Açıklamada konuyla ilgili şu bilgiler verildi:

-05. 07. 1996 tarihinde 200 hanelik Muş İli Has köyü ilçesine bağlı Yerkaya, Coteka, Bendeka ve Koiçin mezraları boşaltıldı.

- 08.06.1996 Mardin ili Dargeçit ilçesine bağlı Gıri (Altınoluk) köyüne bağlı 25 hanelik Gernero mezrası boşaltıldı.

- 13. 07. 1996 tarihinde Bitlis ili Nordız mıntıkasında bulunan Şivreş, Nahven ve Spındar köyleri boşaltıldı.

- 28. 05. 1996 tarihinde Silvan ilçesine bağlı Kuruçayır köyü asker ve korucular tarafından yakılıp ekinlerine el konuldu.

- 12. 07. 1996 günü öğlen saatlerinde Diyarbakır ili Silvan ilçesi Çale, Gündeşawa ve Meskeni köyleri ile Hazro ilçesine bağlı Ontif köyü güvenlik güçlerince yakıldı.

- 12. 07. 1996 tarihinde Hazro ilçesine bağlı Kubik, Dircam ve Gomeemrexe köyleri güvenlik güçlerince yakıldı.

- 09. 06. 1996 tarihinde 40 hanelik Çemizgezek'e bağlı Ulukale köyü boşaltıldı.

- Van ili Gürpınar ilçesi Dim, Nurebin ve Xürxüre korucu köylerinin boşaltılması istendi.

- Siirt'in Eruh ilçesine bağlı Keniken (Dalkorur) ve Taxeke köylerinin Paris (Üzümlü) köyüne; Hergül (Yediyaprak) ve Şaşköyü (Gelenkardeş köylerinin ise Buzikre Cintepe) köyüne zorla yerleştirileceği öğrenildi.

- 18. 02.1996 tarihinde Göçlükonak'a bağlı Yatağan köyü yakıldı. Gerekçe münibüsle birlikte yakılan 11 köylü yakınının, Barış Heyeti'ne açıklama yapmalarıydı.

Açıklamada, bölgede sorunların çözümü ve köylülerin köylerine dönmeleri isteniyorsa, kalıcı barış ortamının sağlanması ve bunun için yıllardır dile getirilen asgari taleplerin yerine getirilmesi istendi.

(DİYARBAKIR)

'Boşaltılan köylere geri dönüş'ü köylülerle görüştük

'Dönüş'ün koşulu barış

Zorla göç ettirilmiş köylüler, barış ortamı sağlanmadan geri dönüşün gerçekçi olamayacağı söyledi.

VAN- Köylerinden göçertilen köylüler, ancak savaşın ve savaş koşullarının ortadan kalkmasıyla geri dönebileceklerini açıkladılar. Konuyla ilgili olarak, zorla köylerinden göç ettirilmiş va Van'a gelmiş köylülerle görüştük.

Köylerinden "çok kolay bir şekilde göçertildiklerini" ifade eden köylüler, geriye dönmenin ise söylendiği gibi kolay olmadığını belirttiler.

Hükümetin göçertilen köylülere yaptığı 'köylerinize geri dönün' çağrısını ciddiyetsiz bulduğunu söyleyen ve korucu oldukları halde köylerinin devlet güçleri tarafından boşaltıldığını belirten Bedel Duman, bundan sonra da geri döndüklerinde kaderlerinin aynı olacağını savundu. Duman şöyle konuştu: "Üç yüz haneden oluşan ve tamamı korucu olan köyümüz Hakkari'ye bağlı Marünıs -Yoncalı- köyü 1993 yılında kısmen, 1994 yılında da tamamen boşaltılıp yakıldı. Boşaltmaya gerekçe olarak PKK'ye yardım ve yataklık yaptığımız gösterildi. Korucular sürekli gözaltına alınıyordu. Ben 1984 yılından itibaren tam 11 kez gözaltına alındım. Şu and köyümüzün korucubaşısı Halit Duman Hakkari Cezaevi'nde tutuklu bulunuyor. Şimdi de diyorlar k 'tekrar korucu olarak köyünüze eri dönün.' Ben şahsen geri dönmeyeceğim. Burada en zor şartlara da olsam, köydeki gibi her akam evime bir baskın gerçekleşmesini ya da nerden geldiği belirsizir roket mermisi düşmesini belemiyorum. Köyümüzün boşaltması sonucu Hakkari, Van, Ytsekova, Adana ve Mersin gibi chirlere göç eden köylülerin de tkrar geri döneceklerini sanmıyoru. Çünkü herkes çok iyi biliyor ki yrn köye yerleştiğimizde, korucu lsak da, birileri yine böyle baskı gerçekleştirecek. Yeniden köyüüzü terk etmek zorunda kalacağ. Çünkü devam eden bir savaş va'

Her taraf mayın içile

Köylerinin mayınnmasına dikkat çeker köylüler böylece dönmenin bir diğer zorluğuna da işaret ediyorlar. Hakka'nin Çukurca ilçesine bağlı Şirzan köyünden göçertildikte sonra Van'da Beyüzümü köye yerleşen Hüseyin Kaya, 1995 yılında köyleri boşaltıldıktan sonra yolların askerler tarafından mayınlandığını söyledi. Kaya, daha köyde bulundukları sırada da köyün civarlarında mayınlardan dolayı gezemediklerini belirtti. Hüseyin Kaya her tarafın mayınlanmış olmasından dolayı can güvenliğinin bulunmadığına dikkat çekerek şöyle konuştu: "Köylerimizi terk etmeden önce, Çukurca bölgesinde elliye yakın kişi mayınlara basarak öldü. Bunlardan çoğu da çobanlardı. Yüzün üzerinde köylü de mayınlar yüzünden yaralandı. Çukurca'da boşaltılan tüm alan ciddi bir şekilde mayınlanmış. Duyduğumuza göre bu mayınlara şimdi askerler basıyor ve araçları çarparak ölüyorlar. Köylerimize geri dönebilmemiz için önce barış ortamı sağlanmalı, ardından da devlet bölgeyi bu mayınlardan temizlemelidir."

'Zararları devlet karşılamalı'

Uğradıkları büyük maddi zararlardan dolayı geri dönüşün tüm maliyetinin devlet tarafından karşılanması gerektiğini söyleyen Ahmet Kahraman ise şu görüşleri dile getirdi: "Devlet köylerimizin PKK tarafından değil de kendisi tarafından boşaltılıp, yakıldığını kabul ediyor.

O zaman devlet bu zararlarımızı da karşılamalıdır. Diğer yandan elimizdeki tüm varlığımızı göç ettiğimiz yerlerde harcadık. Şimdiye kadar da devlet bize hiç bir iş bulmuş değil. Tüm masraaflarımızı ve köylerimizin inşasını devlet üstlenmezse dönüş imkansız olur. Ayrıca devlet bir yandan 'köylerinize gidin' derken öbür yandan da köylerimizde uygulanan yayla yasağı, ekin ekme yasağı, gıda ambargosu, ot biçme yasağı ve kırsal kesimde koyun otlatma yasağı gibi yasaklar sürüyor. Önce bunlar çözüme kavuşturulmalı, köyüne geri dönecek köylü esir durumundan kurtarılmalıdır."

Dönüş soruları

Köylüler, yeni kurulan hükümetin 'dönebilirsiniz' çağrısına şu sorularla karşılık veriyorlar:

✔ Devam eden bir savaş var; bu durumda köylerimize döndüğümüzde yeniden göçertilmeyeceğimizin garantisi nedir?

✔ Köydeki evimiz, ağaçlarımız yakılıp yıkılmış; herşeye yeniden başlayabilmemiz için devletin bize katkısı ne olacaktır?

✔ Göç ederken ve göç ettiğimiz yerde kaldığımız süre içinde elimizdeki tüm varlığımızı harcadık; bu durumda devlet geri dönmemiz için maddi destek sağlayacak mı?

✔ Köylerimiz boşaltılıp yakıldıktan sonra başta köylerin giriş çıkışları olmak üzere her taraf mayınlandı; devlet bu konuda can güvenliğimizi sağlamadan bölgeyi tamamen mayınlardan temizlemeden nasıl köylerimize geri dönmemizi bekler?

✔ Korucu olarak köylerimize dönmemiz isteniyor. Üretici değilde savaşçı olmaya zorlanan köylünün kaderi şimdiye kadar ne ise bundan sonra da aynı olmayacak mı?

Mazlum-Der'den 'tersine göç' raporu

İSTANBUL- Mazlum-Der, geçtiğimiz hafta açıkladığı 'tersine göç' raporunun hükümet tarafından uygulanmasını isteyerek, bu konuda görev almaya hazır olduğunu açıkladı. Derneğin Güneydoğu Komisyonu Başkanı Kemal Türkler tarafından hazırlanan rapora, tersine göçün gerçekleştirilmesi için hükümetin önlemler alması istendi. Öte yandan dernek, Hakkari Çukurca yolunun 30. kilometresi Doğanlar mevkiinde bulunan kamp için de acil durum çağrısı yaptı.

Van'da korucu provokasyonu

VAN- Van şehir merkezinin iki kilometre uzağında bulunan Kurubaş köyü yakınlarındaki televizyon vericisinde nöbet tutan korucular 23 Temmuz 1996 akşamı saat 22.00 sıralarında, vericiye saldırıda bulunulduğu gerekçesiyle çevreye ateş açtı. Tugay'dan çok sayıda asker vericinin bulunduğu bölgeye sevk edilirken, Xaçort Mahallesi'nde de sokak aralarında dağılan polis ve özel tim panzerlerinden izli fişek atıldı ve havaya ateş açıldı. Xaçort ve Abaniye ahallerinde büyük bir paniğe yol açan silah sesleri geç saatlere kadar sürdü.

Devlet mayını korucuyu öldürdü

ŞEMDİNLİ- Geçtiğimiz yıl boşaltılan Şemdinli'ye bağlı Katune (Kayalar) köyüne 22 Temmuz 1996 günü operasyon amacıyla giden bir grup korucu, köy yakınlarında askerlerin döşediği mayına bastı. Olayda Günyazı köyü korucusu olduğu öğrenilen Şevdin Kılıç isimli korucu ölürken, iki korucu da ağır yaralandı. Yaralı korucular Hakkari Devlet Hastanesine kaldırıldı. Şemdinli'ye bağlı Duri (Durak) köyünde de 21 Temmuz günü mayına basan Haruna köyü korucularından bir kişi ölmüştü.

Adalet Bakanı Kazan, 'taviz' olmadığını tekrarlarken, saldırı provaları yapıyor

Hükümet ölümlerle besleniyor

HABER MERKEZİ - Cezaevlerinde süresiz açlık grevleri ve ölüm oruçları 70'li günleri zorlarken, ölümlerin sorumluları, sorumsuzluklarını kamuoyunu tepkisini yoklayarak saldırı provaları yaparak besliyor. Başlangıçta örgütlerin cezaevlerinden yönetildiği yalanına yaslananlar siyasetçiler, ölümü göze almış tutukluların bedenlerine, şuurlarını yitirdikleri gerekçesiyle üstelik insanlık adına (!) müdahale etmeyi önerdiler. Sağlık Bakanı Yıldırım Aktuna bu müdahalenin uluslararası sözleşmelerde dayanakları olduğunu iddia ederken, Adalet Bakanı Kazan da tutukluların çoğunun zorla ölüm orucu yaptıkları yönündeki yalanına, son olarak cezaevlerinin "yol geçen hanına" döndüğünü ekledi. Kazan göre, cezaevlerinde giriş çıkışlar, haberleşme hatta sağlık koşulları o kadar rahattı ki, tutuklu ve hükümlüler "birinci sınıf otel istiyordu", bu da kabul edilemezdi. Bakan Kazan, çarşamba günü geldiği İstanbul'da ölüm sınırındaki tutuklularla değil ama Vali Rıdvan Yenişen, Jandarma Bölge Asayiş Komutanı, Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürü, İstanbul Başsavcısı ve İstanbul İl Sağlık Müdürü ile 4 saat süren bir görüşme yaptı. Bakan, bu görüşmenin ardından tutukluları eylemlerin sürmesi halinde "fazladan tanınan haklarını geri almakla" tehdit ederken, ölüm orucundakilerle bir uzlaşma zemini olup olamayacağı yönündeki soruyu 'taviz yok' diyerek yanıtladı.

Hükümet, Kazan'ın figuranlandığından duyarsızlığını sürdüreceğinin işaretlerini verirken, ölüm orucunda ölenlerin sayısı biz yayına girdiğimiz sırada 6'ya ulaştı: Aygün Uğur, Altan Berdan Kerimgiller, İlginç Özkeskin, Hüseyin Demircioğlu, Ali Hayata ve Müjdat Yanat.

Tutuklu yakınları, aydın, sanatçı ve insan hakları savunucuları, partiler, meslek ve demokratik kitle örgütü temsilcileri kamuoyunu duyarlı olmaya çağırırken, sokak eylemleri de sürdü.

Sultanahmet'teki barış zinciri barikatı aştı, Sarıgazi'ye jandarma gölgesi düştü.

Ölüm orucuna barış zinciri

Avukat , aydın, sanatçı ve çok sayıda demokratik kitle örgütü temsilcileri ölüm orucunun 67. gününde yaşamlarını yitirenler için bu hafta içinde ikinci kez Sultanahmet adliyesi önünde biraraya geldi. Kamuoyura "Barış Zinciri" olarak duyurulan eylem, miting biçiminde büründü. Burada konuşan Av. Ercan Kanar, yetkilerin çözüm önerilerini dikkate almadığını söyledi.

Yaklaşık 3 bin kişinin katıldığı eylem sırasında, sık sık , "Faşizme Ölüm, Halka hürriyet" , "Zindanlar Boşalsın, Tutsaklara Özgürlük", "İnsanlık Onuru İşkenceyi yenecek" ve "Susma, Sustukça Sıra Sana Gelecek" şeklinde sloganlar atıldı. Ellerinde " 9 Mayıs Genelgesi Kaldırılsın" ,"Katil Kazan İstifa" ve "Cezaevi Direnişimiz Sürüyor" yazılı dövizler taşıyan eylemciler adliye önüne geldiklerinde polis barikatıyla karşılaştı. Barikatı aşmayı başaran eylemciler, tekrar slogan atarak alkışlardan sonra basın açıklaması yapıldı. Av. Ercan Kanar'ın konuşmanın ardından, tutuklu yakınları da megofonu el değiştirerek birer konuşma yaptı. Ölüm orucundaki yakınları taleplerini dışarıda da duyarmaya çalıştıklarını vurgulayan tutuklu anaları, bu yöndeki tüm girişimlerini cop, köpek, gözaltı hatta tutklamalarla karşılık verildiğine dikkat çektiler. Çemberlitaş ve Sultanahmet'e doğru slogan atarak yürüyüşe geçen eylemcilerden ikisini gözaltına alan polis daha sonra gövde gösterisi yaptı.

Buca'da oturma eylemi

Cezaevlerindeki eyleme destek vermek amacıyla İHD, HADEP, CHP, EP, SİP, DBP, ÖDP, TMMMOB, TİHV ve İzmir Barosu üye, temsilci ve yöneticileri Buca cezaevi önünde oturma eylemi yaptı. Çevik kuvvet kordonu altında yapılan eylem sırasında sloganlar atıldı, marş ve türküler söylendi.

Baro: Kazan istifa etsin

İstanbul Barosu Başkanı Turgut Kazan, Bakan Kazan'ın istifa etmisini istedi. Taksim İstiklal Caddesi'nde toplanan 250'ye yakın avukat, cezaevleri sorununun bir an önce çözümlenmesini istedi. Av. Kazan, burada yaptığı konuşmada Bakan Kazan'ın cezaevleri gerçeğini bilmediği için ölümlerin meydana geldiğini kaydetti.

Aygün'ün cenazesine saldırı

Ölüm orucunun 63. gününde yaşamını yitiren Aygün Uğur için gerçekleştirilmek istenen temsili cenaze törenine jandarmanın taş, cop ve kalaslarla saldırdırdığı olaylar sırasında, çeşitli yerlerinden yara alan yaklaşık 150 kişi de gözaltına alındı.

Olaylar, cenazesi polisler tarafından Mersin'e kaçırılan Uğur'un Sarıgazi Mezarlığı'na gömülmek yönündeki vasiyetini gerçekleştirmek isteyenlerin üzerine Sarıgazi cemevi önünde toplanan yaklaşık 400 kişilik gruba jandarmanın uyarısız saldırması sonucu başladı. Jandarmalar önce, HADEP ve SİP parti binalarına sığınan yaklaşık 30 kadar kişiyi tartaklayarak gözaltına aldı. Park halinde bulunan bir belediye otobüsü molotof kokteyliyle ateşe veren eylemciler, daha sonra Ankara caddesinde trafiğe kapatarak barikat kurdu. Burada da Jandarma 30 kadar kişiyi tartaklayarak gözaltına aldı.

Cemevine sığınan 85 kişi arkadaşları serbest bırakılıncaya kadar çıkmayacaklarını açıklayınca, İl Jandarma Alay komutanı Albay Baki Onurlubaş kendilerini gözaltına almayacağı sözünü verdi. Bunu kabul etmeyen eylemciler "Tutsaklara özgürlük, savaşan işçilerle geleceğiz" yazılı pankart açıp slogan atarak yürüdü. Gruba müdahale eden jandarma eylemcileri feci şekilde döverek gözaltına aldı. Gözaltına alınanlardan 21'i tutuklandı.

Meslek örgütlerinden çağrı

İstanbul Tabip Odası, İstanbul DişhekimleriOdası, İstanbul Eczacılar Odası , İstanbul Serbest Muhasebeci ve Mali Müşavirler Odası Elektrik Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi, Çevre Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi, Gıda Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi, Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası,İnşaat Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi, Kimya Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi, Maden Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi, Makine Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi, Metalurji Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi, Fizik Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi, Jeoloji Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi, Ziraat Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi, Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu ve İstanbul İşçi Sendikaları Şubeleri Platformu yaptığı açıklamada yaşama hakkının en temel hak olduğunun bilincinde olan demokratik kitle kuruluşları olarak hükümetin ve kamuoyunun daha duyarlı davranması gerektiğini savundu.

Aydınlar: Ölümlerden Türkiye sorumlu

Yaşar Kemal, Akın Birdal, Zülfü Livaneli ve Orhan Pamuk da ortak bir açıklama yaptı. Açıklamada, cezaevlerindeki ölümlerden yalnızca devlet, Cumhurbaşkanı, Başbakan, Adalet Bakanı, TBMM, basın ve kamuoyunun değil, dünyanın gözleri önünde ulusal onuru sınavdan geçen bütün Türkiye'nin sorumlu olduğu vurgulandı. Ölümle yaşam arasındaki sınır noktada pek çokları için gün meselesi değil saat meselesi olduğuna dikkat çekilen açıklamada, tutuklu ve hükümlülerin siyasi değil en basit insani haklarını istedikleri anımsatıldı. Açıklamada, "Cezaevlerindeki sürekli zulümden, işkenceden, dayaktan, aşağılanmadan, en kötüsü pervasızca öldürülmekten kurtulmak istiyorlar" denildi.

Sultanahmet'te ortak eylem

Sultanahmet Adliyesi önünde geçtiğimiz Pazartesi günü yapılan açıklamada konuşan Av. Ercan Kanar, "Aygün Uğur'un ölümünden sorumlu olanlar yeni cinayetlere neden olmadan cezaevi problemlerinin çözümü yönünde hemen ciddi adım atmalıdırlar" dedi. Açıklamada "Adalet Bakanlığı, Mehmet Ağar'la zindancı bakanlığa dönüşmüş, Şevket Kazan'la birlikte öldüren bakanlık işlevini yapmıştır" denildi.

Tutuklular gerçekleştirilmeyecek taleplerde bulunmadığı belirtilen açıklamada, adil yargılanma ve savunma hakkının temel ilkesi olan yargı alanındaki cezaevlerinde tutulmak istiyorlar.

Açıklamada Kanar'ın yanısıra, ÇHD İstanbul Şube Başkanı Mustafa Üçdere, HADEP yöneticileri, EP Genel Başkanı Levent Tüzel ve parti yönetim kurulu üyeleri, Tüm-Tis genel başkanı ve genel merkez yöneticileri, Sine- Sen, Limter-İş başkanı, Konut işçileri sendikası başkanı, Belediye İş İstanbul şubeleri, Nakliyat iş genel başkanı Ali Rıza Küçükosmanoğlu, SİP, MYK, Deri- İş, İstanbul Barosu avukatları ve Tüm Sağlık Sen temsilcilerinin de imzası bulunuyordu.

Ben Bir Ermeniyim

Hatice YAŞAR

Türk yetkili ağızları ve medyası, memleketimizde katlettikleri özgürlük neferlerini tanıtırken, sık sık Ermeni kavramını bu savaşçıların ikinci adları imişçesine tekrarlıyorlar. Özellikle, memleketimizde hayatını kaybeden erlerin cenaze törenleri bir avuç ırkçı ve devletin maaşlı lümpeni önderliğinde isterik bir anti-Kürt ve mutlaka anti-Ermeni gösteriye dönüştürülüyor. Türk devletinin komşularıyla geçimsizliği yeni değil, Nesturi mezhebinden Asuri Mar Şamun'un yiğit kızı Surma Xanım'ın deyimiyle "Türk devleti kötü idareci ve geçimsiz komşu". Türk yöneticileri 900 yıldan beri bir türlü Anadolulaşamayıp Anadolunun çok renkli yapısını içlerine sindiremediler. Yerleşik bir yaşamın gereklerini öğrenemediler hala at sırtında gelip, günlük ganimet peşinde koşturan bir yığın medeniyeti yakıp yağmalayan atalarıyla aralarına gerekli mesafeyi koyamadılar. Viyana kapılarından püskürtülmelerinin hıncını kendilerine ekmek kapısı olan küçük Asyadan ve bu ülkenin yerleşik halklarından çıkarmaya kalktılar. Kimler var; Rumlar, Ermeniler, Araplar, Asuriler ve Kürtler hepsinden nefret ediyorlar. 19. yüzyılın sonundan başlayarak en az 20 yıl boyunca memleketimizin en eski halklarından biri olan Ermenilere karşı uyguladıkları Jenosid girişiminin kabuslarını bu gün hala yaşamaya devam ediyorlar. Türk egemenleri hala memleketimizde her ağacın altında katlettikleri bir Ermeni çocuğunun yeniden dirilmiş ve direnen hayali ile uğraşıyorlar. Buna haksız bir savaşa girenlerin geçici zaferler kazansalar bile o savaşın etkilerinden kolay kolay kurtulamama sendromu veya halk dilinden söylemek gerekirse vicdan azabı denir. Yaptıkları katliamlara inanmakta güçlük çekmelerini ve Orta-Asya bozkırlarından at sırtında gelip ünlü kütüphaneleri şehirleri yaşam biçimiyle dünyanın en eski medeniyetlerinden birinin sahibi olan Ermeni halkını biz nasıl "yenebilirdik" diye düşünmelerini de haklı buluyorum. Tüm sömürgeci ordu mensupları bu hastalıktan nasibini almıştır. Fransa hala 40 öncesinin Cezayir cellatlarının kapatıldıkları hastahaneler ile uğraşıyor.

Ama ne zamanki memleketimizdeki ünlü koruyucu -Kürtler cahş diyor ve bence iyi ediyorlar- büyüklerinin bir televizyon programında P-KK ve liderini Ermeni ilan ettiklerini duyduğum zaman Türk yetkililerde Ermeni sendromunun çok fazla ileri düzeyde bir hastalığa dönüştüğüne ikna oldum.

Memleketimizde her ağacın dibinde bir Ermeni hayali görmekle yetinmiyor kendisine Kürt diyenleri bile Ermeni sanıyorlar. Dünyadaki ünlü psikologlar ne yapar bilemiyorum ama ben kendi payıma hasta komşumun daha fazla saldırganlaşmaması için "kabul ben bir Ermeniyim" diyorum. Çünkü gerçekleştirilen katliamdan kurtulan Ermeniler eğer ülkelerinde yaşamaya devam etseydi bugün dağlarımızda sayıları Kürtlerin bir kaçı olurdu. Bu halk bölgemizde Kürtlerden bile önce ulusal kurtuluş bayrağını taşımış ve bedelini ödemiş bir halktır.

Memleketimize 10. yüzyıldan itibaren yönelen Moğol ve Türk akınlarına kadar memleketimizin kuzeyinin adı Ermeni yaylasıydı. Her gelen barbar akım bu toprak parçasına kendince bir isim taktı. İskender geldi bin yılların Betnehren (Asurice iki nehir arası demektir) adını yunanca Mezopotamya'ya çevirdi, Türk akıncıları ise Betnehrin ve Ermeni Yaylasını Kürdistan'a dönüştürdüler. (Savcıların dikkatine; dikkat ederseniz bu öcü kavramı ben hiç kullanmamaya çalışıyorum. Burada sizin atalarınıza ve özellikle ulu sultan Kanuni Sultan Süleyman'ın Fransa Kralına yazdığı mektuba gönderme yapıyorum.) Benim açımdan hala memleketimin kuzey kısmının adı Ermeni yaylası Güneyininki ise Betnehrin ve her iki ismi de Türklerin bölgeye taktığı isimden daha çok seviyorum.

Ermeni veya belki ilerde Asuri kavramını sömürgeciler ve cahşları küfür gibi kullanıyorlar ama ben kendi payıma onların, ortak memleketimizi korumak için en az Kürtler kadar direndiklerini biliyorum ve eğer bugün sayıları az ise Türk devlet politikaları kadar bu politikanın hayata geçirici cellatlarına dönüşen benim Kürt atalarımda sorumlu. Tarihimizdeki o kara sayfaların yükünü bir nebze bile hafifletecekse her özgürlük savaşçısı kendisini Kürt olduğu kadar Ermeni ve Asuri olarak da hissedebilmelidir.

Yüzyıllar boyunca sömürgecilere teslim olmamış olan yiğit Jirki aşiretinin lideri Tahir Beg'e gelince; Aşiret kurallarında ülkesini savunan Ermeni olmak gururdur ama ellerinde babasının kanı olanlardan maaş almak nedir ben söylemeyeyim, kendisi bu durumun ağız dolusu Kürtçesini iyi biliyor.

Gazetemiz toplatıldı

İSTANBUL -Gazetemiz Roj'un, sekiz ay sonra çıkardığımız 24. sayısı da toplatıldı. İstanbul 1 No'lu DGM gazetemizin son sayısında yer alan 3 yazı ve bir röportajda bölücülük propagandası yapıldığına karar verdi. Mahkemenin karar metninde, 2. sayfada yer alan "Birlik Kürdistan'da Demokratik Açılım ve Devrimci Sosyalist Bir Atılım Demektir" ve "Bir Panelin Düşündürdükleri", 3. sayfadaki "Barışa Hazır mıyız? başlıklı yazılar ve emekçi Rusya hareketi liderlerinden Victor İvanoviç Ampilov ile yapılan röortajda bölücülük propagandası yaplıdığını iddia edildi. Daha önce de Lenin'in "Doğuda Ulusal Kurtuluş Hareketleri" kitabı hakkında aynı kararı veren DGM, Türkiye ile bir ilgisi olmayan Ampilov yapılan röportajı da "bölücü" buldu.

Özgürlük Mitingi

İSTANBUL -Geçen haftaki sayımızda duyurusunu yaptığımız "Hak ve Özgürlükler mitingi" İstanbul valiliği tarafından "güvenlik gerekçesiyle " bir ay sonrasına ertelendi. Mitingin ertelenmesi miting tertip komitesi ve çok sayıda demokratik kurum temsilcilerince protesto edildi. Tertip Komitesindeki İHD'nin İstanbul Şube Başkanı Av. Ercan Kanar, erteleme kararının, Refah Yol hükümetinin eskilerden farkı olmadığını belirterek, bu hükümetinde demokratik kurumlar, ezilenler, yönetilenleri özgürlüklerini haykırmasından korktuğunu kaydetti.

Bir çete daha

ANKARA - Ankara Emniyet ve Merkez komutanlığı geçtiğimiz günlerde düzenlediği bir operasyonda 22 polis ve askeri gözaltına alındı. Devlet içine sızıp silah kaçakçılığı yapan, subay ve polislerden duşan şebekede, Ankara emniyetinde görevli bir şube müdürü, ikisi silah ruhsat şubesinde görevli üç bayan polisi soruşturma nedeniyle açığa aldı. Başlatılan operasyonda Merkez Komutanlığına bağlı bir üsteğmen, zırhlı birliklerde görevli bir astsubay, Askeri Ana Tamir Komutanlığında görevli bir Astsubay ile bir Uzman Çavuş'da gözaltına alındı.

Kurtuluş dergisine baskın

İSTANBUL- Cağaloğlu'nda bulunan Kurtuluş dergisisine baskın düzenleyen polisler, 16 kişiyi gözaltına aldı. Dergi çalışanları barikat kurarak, sloganlar attı.

Azınlıklar OHAL'e giremez!

Eczacı Karolin Camgöz, hem ermeniydi hem Olağanüstü Hal Bölgesi'nde bir eczane açmak istiyordu ve bir kadındı. Bitlis'te eczane açamamasının nedeni buydu

Eğer isterse kendisine yeni bir isimle bir günde kimlik çıkartmayı vaad eden Bitlis Emniyti yetkilileri Karolin'e, kamera yerleştirilmesinegözyummazsa eczanesine açamayacağını söylemekten çekinmedi. 6197 sayılı yasa gereği 30 iş günü içinde verilmesi gereken ruhsatını 6 aydır alamayanKarolin, eczanesini hala açamadı.

HABER MERKEZİ- 10 yıldır serbest eczacılık yapan Karolin Camgöz, geçtiğimiz Şubat ayının başında Antalya'daki eczanesini Bitlis'in Hizan İlçesi'ne nakletmek isteyince başına gelmedik kalmadı. Çünkü, o hem ermeniydi hem Olağanüstü Hal Bölgesi'nde bir eczane açmak istiyordu ve bir kadındı. Ne işi vardı orada, ismi niçin Ayşe değildi, PKK gerillarına ilaç mı verecekti?

Eğer isterse kendisine yeni bir isimle bir günde kimlik çıkartmayı vaad eden Bitlis Emniyeti yetkilileri Karolin'e, kamera yerleştirilmesine gözyummazsa eczanesini açamayacağını söylemekten çekinmedi. 6197 sayılı yasa gereği 30 iş günü içinde verilmesi gereken ruhsatını 6 aydır alamayan Karolin, eczanesini hala açamadı.

Eczanesinin nakil işlemini yaptırdığı gün gözaltına alındı, işkence gördü, Van Eacılar Odası'na kayıt yaptırabilmesiçin gerekli evrakları Emniyet Müdrü tarafından yırtıldı ve ölümle tehdit edildi. Karolin, yeniden ikametgahsenedi çıkarmak amacıyla gittiği Yeşova Muhtarı kendisine bu belegeyi vrmemesi yönünde tehdit edildiğini söyleyince, ilk kez tarafından açılan"ikametgan tesbit davası" için HizanSulh Mahkemesi'ne başvurdu. Ve ikrar çıkarttığı evraklarını Valiliğe, b kez posta yolu ile iletti. Daha sonraKarolin Van İdare Mahkemesi'nde Itlis Valiliği aleyhinde dava açtı. İçişleri Bakanlığı'na bu konuda yaptığı başvuru, hala "ilgili makamlarca hala inceleniyor.

Hizan'daki tek eczanenin işletmecisi ilkokul mezunu. Diplomayı kiraladığı kişi ise Ankara'da ikamet ettiği için, işletmecinin yanlış verdiği ilaçlardan şikayetçi olanların sayısı oldukça fazla. Ama Karolin bir Ermeni ve Ohal Bölgesi içindeki bir ilçede eczane açmak istiyor. Olmaz. Ya PKK'ye yataklık edecektir ya da Türkiye'deki Ermenistan hayaline hizmet edecektir(!)

İki çocuk annesi Karolin ise, 6 aydır işsiz ve bu yüzden çocuklarının bakımını yakınları üstlendi.

İHD Azınlık Hakları İnceleme Komisyonu'nun incelemeye aldığı uygulama hakkında, Karolin'in vekaletini verdiği dernek İstanbul Şubesi Başkanı Ercan Kanar, Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'nu başvuracaklarını açıkladı.

Polis gözetiminde 'intihar'

Berin BOZKURT

Gültepe'de bulunan Polis Karakoluna baskın düzenleyenler oldukları iddiasıyla, baskın sonrası Kağıthane'deki Hanım Gül'e ait eve operasyon düzenlendi. Operasyon sonunda yetkililerce 4 kişinin öldürüldüğü açıklanmış, ev sahibi Hanım Gül'de polisin açtığı ateş sonucu kasığından yara almıştı. Olay sırasında evleri "hücre evi" iddasıyla basılan Gül, ölümden kılpayı kurtulmuş kendisini ikinci katta bulunan evlerinin balkonundan aşağıya atmıştı. Bu arada evde olmadığı halde olay sonrası "ölü ele geçirilen terörist' diye ilan edilen , Hanım Gül'ün 16 yaşındaki kızı S.G. ertesi gün ortaya çıkmış ve "Ben yaşıyorum" demişti. Bunun üzerine emniyet teşkilatı, "S.G.'nin öldüğünü gazeteciler uydurdu " demiş basını yalan haber yapmakla suçlamıştı.

Bu arada olay sırasında yaralanarak Taksim İlkyardım Hastenesi'ne kaldırılan Hanım Gül taburcu olmasına 15 dakika kala yattığı hastane odasının pencerisinden atılmış, beton zemine çakılma sonucu yaşamını yitirmişti. Gül'le birlikte aynı odada yatan hastalar, Gül'ün geceleri sürekli kendi kendine konuşup "Beni öldürecekler" dediğini belirtti.

Ölümden kaçtı sonra intahar etti(!)

Hanım Gül, evliydi, üç çocuğu ve felçli bir kocası vardı. Sıradan sakin bir yaşam sürerken bir anda o yaşamdan kopartıldı. Görgü tanıklarının iddia ettikleri gibi Gül gerçekten intihar mı etti? Polis gözetiminde olan ve geceleri elleri kelepçeyle yatağa bağlanan, Gül, ailesiyle görüştürülmüyor hatta telefonda bile konuşmasa izin verilmiyordu. Polis gözetimine tutulan Gül, operasyon sırasında ölmek için can havliyle kendini balkonun atarken, taburcu olmasına dakikalar ala neden intahar ettiği kafalarda soru ireti bıraktı. Otopsi sonucu henüz açıklnmayan Hanım Gül'ün "kuşkulu ölün" gündeme başka soru ve olaylarda getir. Zaten karakol ya da siyasi şubede intih ettiği iddia edelin ilk insan Hanım Gül ğildi.

A Rıza Aydoğan, öğrenciydi geçtiğimiz ıl gözaltına alınmış, götürüldüğü Beydu Karakolu'nun penceresinden atlayar inttihar ettiği iddia edilmişti. Bir diğerlay ise Gaziosmanpaşa'da yaşandı. Geçini Gaziosmanpaşa'da simitçilik yapak sağlayan Bayram Durari (26), gasp diasıyla iki yıl önce gözaltına alınıp gürüldüğü Gazi Polis Karakolunda, ertesi gün "eceli ile öldü" denilerek bir rapor hazırlanmış, takipsizlik kararı verilerek, olay örtbas edilmek istenmişti. Av. Şeref Turgut'un açtığı dava sonucu Duran'ın otopsisinin tekrar yapılmasına karar verilmişti.

Dava dosyasına, "Adli tıp kurumu Morg İhtisas Dairesinin otopsi raporu eksik ve hatalıdır. Ölümün kalp yetmezliğinden meydana geldiği belirtilmiş olmasına rağmen , kalp yetmezliğine neden olmuş ya da neden olabilecek olgu ya da etmenler saptanmamıştır" bilgileri geçti. Oto teybi çaldığı iddasıyla gözaltına alınan Duran'dan şikayetçi olan Kemal Yahşi adlı kişi teybini çalan kişinin" kısa boylu lacivert takım elbiseli" olduğunu beyan etmişti. Oysa ki otopsi sonucu Bayram'ın boyunun 1. 74 cm olduğu belirtildi.

İSTANBUL

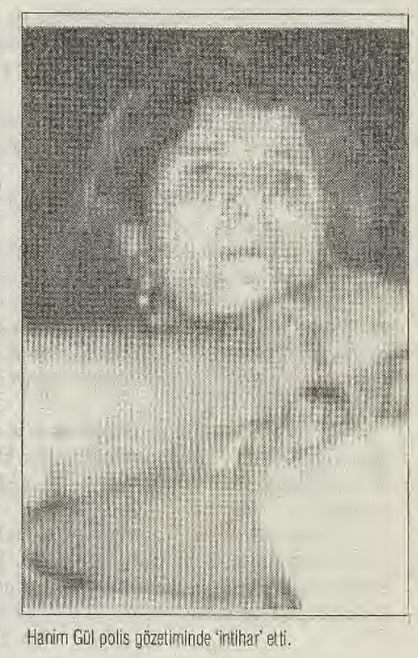

Hanım Gül polis gözetiminde 'intihar' etti.

'Olmaz'ı' gerçekleştiren Kürt sosyalistleri kurdukları birleşik partiyi ilan ettiler

PYSK kuruluşunu duyurdu

"PYSK,Kürdistan ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesinin ihtiyaçlarından doğan,bu ihtiyaçlara uygunörgütlenen, sağlam temeller üzerinde kurulmuş kendi içinde demokrasiyi benimsemiş,eylem ve irade birliği sağlamış bir partidir. PYSK,Kürdistanda toplumun büyük çoğunluğunu oluşturan işçi,köylü ve tüm emekçi yıgınların çıkarını savunan ulusal ve toplumsal kurtuluşu amaçlayan sosyalist bir partidir."

Bir süreden beri Kürdistan Sosyalist Birlik Platformu şeklinde çalışmalarını sürdüren KAWA,KUK,RNK (Küdistan Ulusal Kurtuluşçuları),TSK(Kürdistan Sosyalist Hareketi),TS (Tekoşîna Sosyalîst)ve YEKBUN (Kürdistan Birleşik Halk Partisi) birleşerek PYSK (Kürdistan Sosyalist Birlik Partisi-Partîya yekîtîya Sosyalîst a Kürdîstanê) yi kurdular. 21-27 Nisan 1996 tarihlerinde gerçekleştiği bildirilen ve Beş örgütün delegelerinin katılımıyla gerçekleştirilen ortak kongre sonrasında

MK bir sonuç bildirisiyle partinin kuruluşunu kamuoyuna duyurdu. Posta yoluyla elimize geçenaçıklamada şunlar deniliyor " PYSK,Kürdistan ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesinin ihtiyaçlarından doğan,bu ihtiyaçlara uygunörgütlenen, sağlam temeller üzerinde kurulmuş kendi içinde demokrasiyi benimsemiş,eylem ve irade birliği sağlamış bir partidir.' PYSK,Kürdistanda toplumun büyük çoğunluğunu oluşturan işçi,köylü ve tüm emekçi yıgınların çıkarını savunan ulusal ve toplumsal kurtuluşu amaçlayan sosyalist bir partidir.PYSK,sömürgeci güçlerin ve onların ulusal ve uluslararası dayanaklarının ülkemizdeki egemenliğine son vererek halkımızın özgür iradesini ve doğrudan yönetimini hakim kılmayı bu temelde Bağımsız Demokratik bir cumhuriyeti kurmayı hedefler"denildikten sonra "Tüm ulusal-demokratik sınıf ve katmanların katılımı ve mücadelesiyle kurulacak olan Bağımsız Demokratik Kürdistan Cumhuriyetinde soyalist bir toplumu amaçlayan PYSK ülkemizde sosyalizmin,sürece denk düşen iktidar koşullarında emeğiyle geçinen tüm kürdistanlıların ortak çaba ve katılımıyla gerçekleşebileceğine inanır ve bu doğrultuda mücadelesini sürdürür.

Birlik ve Kuruluş Kongremiz, barıştan ve sorunların demokratik temelde çözümünden yanadır. Ancak, sömürgecilerin Kürdistan halkına dayattıkları imha ve inkar politikasına karşı silahlı mücadele dahil, tüm siyasal mücadele araçlarının meşruluğuna ve gerekliliğine inanır. Bu nedenle de koşullara ve ihtiyaçlara uygun olarak mücadelemizin gerektirdiği tüm araç ve yöntemlerin bir bütünlük içinde kullanılmasını başarının ön koşulu sayar. Ulusal demokratik devrimimizin başarısı için Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesinde yer alan tüm yurtsever güçlerin katılacakları bir ulusal demokratik cephenin kurulması gerektiğine inanan Birlik ve Kuruluş Kongremiz, bu güne değin bu alanda atılan tüm adımları birer kazanım olarak görür ve bu yolda atılacak her türlü kalıcı ve samimi adım için üzerine düşen görevlerin PYSK tarafından kararlı bir şekilde yerine getireceğini belirtir. Kongremiz, ulusal demokratik güler arasında doğabilecek çatışmalara ve kardeş kavgalarına karşı tavır alır, bu çatışmaları halkımızın birliği ve mücadelesine zarar veren birer suç olarak görür.

Ülkemizin parçalanmışlık durumunu değerlendiren kongremiz, Kürt ulusunun kendi kaderini tayin hakkının aynı zamanda bütün parçaların bağımsız bir devlet çatısı altında birleşme hakkı anlamına geldiğine inanır, uzun vadede ülkemizin bölünmüşlüğüne son vermeyi amaçlayan partimiz, bu birliğin çok özgün bir gelişme olmadığı sürece somut olarak Kürdistan'ın birden fazla parçasının kurtulması halinde gündeme geleceğine inanır.

Demokrasi güçlerine çağrı

Kongremiz, Türkiye'deki demokrasi ve özgürlük mücadelesini, Kürt halkını ve ulusal demokratik mücadeleyi dolayısız etkileyen bir sorun olarak görmektedir. kürdistan'ın sömürgeleştirilmiş olması Türkiye halkına da vurulmuş bir zincirdir. Bu nedenle de PYSK, Türkiye'deki demokrasi ve özgürlük gücleri ile Kürt sorunununa duyarlı tüm muhalefet kesimlerinin birlik ve dayanışmasına büyük önem vererek, cephe de dahil olmak üzere ortak mücadele platformlarının yaratılması için üzerine düşen görev ve sorumlulukları yerine getrmeye çalışacaktır.

Kongremiz, kürt ve kürdistan sorununun barışçıl, demokratik ve siyasal yollardan çözümlenmesi için Türk devletinin kirli savaşçı politikalarından vazgeçerek, tüm Kürt ulusal demokratik güçleriyle görüşmeler başlatmaya ve olumlu bir adım olarak gördüğümüz PKK'nin tek taraflı ateşkesine, ateşkesle karşılık vermeye çağırır.

Ulusal kurumlaşmaya gidilmelidir

Kürt ulusa kurumlaşmalarını, ulusal varlığımızı pekiştiren birer üye olarak gören Kongremiz, demokratik, kültürel, tarihsel, toplumsal ve siyasal alanlarda yaratılan ve yaratılacak olan her türlü ulusal kurumlaşmaya büyük önem vermektedir. Bu nedenle de yaşamın bir çok alanında olduğu gibi, legal siyasal düzlemde de Kürt halkının kendi ulusal kimliğiyle bir duruş sergilemesiihtiyacı her geçen gün kendisini tüm sıcaklığıyla hissettirmektedir. Partimiz, ulusal demokratik nitelikte Kürt kimliğini açık bir şekilde savunan bir legal partinin kurulması gerektiğine inanır ve bu doğrultuda atılacak adımları destekleyeceğini açıklar.

PYSK'dan çağrı

Kongremiz, Kürdistan devriminin en dinamik unsurlarını oluşturan gençliğimizi, bağımsızlık ve özgürlük direnişini yeni bir ruhla, yeni bir anlayışla yükselten PYSK'nin mücadele bayrağı altında saf tutmaya çağırır. Kongremiz, Kürt toplumunun yarısını oluşturan kadınlarımızın kendi bağımsız demokratik hareketlerini yaratma yönündeki mücadelelerini destekler; Kadının özgürleşmesinin kadın ve erkeklerin ortak mücadelesiyle gerçekleşeceğine inanır. Kongremizin, Kürt kadını parti saflarında daha yoğun ve daha güçlü bir şekilde toplanabilmesi için; başta kadın yoldaşlarımız olmak üzere tüm partiyi daha etkin bir çalışma yürütmesi yönünde görevlendirir. Birlik ve kuruluş kongremiz dünden bu güne PYSK'yi oluşturan geleneklerden şu yada bu nedenle ayrı düşmüş tüm üye ve taraftarlarımıza ve 30 yıllık mücadele birikiminin ürünü olan tüm sosyalist, devrimci kadroları PYSK saflarında toplanmaya, birlikte mücadele bayrağını dalgalandırmaya çağırır." denildi.

(ALMANYA)

PYSK'DEN AVRUPA İÇİN PROGRAM KARARI

Avrupa kongresi yapıldı

PYSK Avrupa Komitesinin yaptığı açıklamaya göre PYSK Avrupa Kongresi 31.5./2.6.1996 tarihleri arasında yapıldı. Açıklamaya göre; " Avrupa Kongresi Avrupa'da iki yönlü bir çalışma programı oluşturulmasını benimsedi. Birincisi; KUKM'ne Avrupadan destek sağlamak. Partinin ve KUKM'nin ihtiyaçlarına uygun Avrupa örgütlülüğünü yaratmak, İkincisi; Avrupa'nın ve Avrupadaki Kürdistan'lıların özgün sorunlarını göz önünde tutarak bu özgün duruma uygun bir çalışma yöntemi ve programı, buna denk düşen özgün kurumlar yaratmak. Avrupa Kongresi bu çerçevede bir dizi görevler tespit etti ve kararlar aldı.

Kongre PYSK'nin Avrupa özerk örgütünün tüzüğünü tartışıp sonuçlandırdı. Kongre PYSK'nin birlik ve parti kuruluş kongresinin kararları ışığında TC'nin teşhiri ve KUKM'ne destek sağlamak amacıyla diplomatik faaliyetlere ağırlık verilmesini ve bu alanda yeni açılımlar yapılmasını kararlaştırdı. Kongre Kürt dilinin bütün lehçeleriyle geliştirilmesini ve kültürel çalışmaların yaygınlaştırılmasını, derinleştirilmesini kararlıştırdı. Avrupa kongresi Avrupadaki Kürdistan'lıların eğitim, sağlık, iş, sosyal ve siyasal hakları, gençlik ve kadın sorunlarının tespiti ve çözümü konularında bir dizi görevler tespit etti, kararlar aldı.

PYSK Avrupa Kongresi sosyalist güçlerin KUKM içinde etkin bir rol üstlenmesine, mücadelenin doğru ve sağlam zeminlere oturtulmasına, TC'nin şiddet, katliam ve imha politikasına karşı her alanda daha güçlü direnişler yaratılmasına, ülkemizin ve bölgemizin arzuladığı, adil ve kalıcı barışın sağlanmasına, faşizm ve ırkçılığa karşı gelişen demokrasi ve sosyalizm mücadelesine Avrupa'dan sağlanmış büyük bir destektir." denildi.

Refahyol Hükümeti Sorunlara Çözüm Üretemez

Lokman POLAT

Refahyol hükümeti Türkiye'nin sorunlarına ve Kürt sorununa yapısal karekteristik yapıları gereği çözüm üretemezler. Türkiye'de sorunların ana kaynağı Kürt sorunudur. Demokratik sorunların çözümü, demokrasiye geçiş de bu soruna, yani Kürt ulusal sorununun çözümüne bağlıdır. Necmettin Erbakan'ın 54. hükümeti geçmişteki 53 hükümetten farklı olmayacaktır. Önemli ve öncelikli sorunlara çözüm yolu araştırı maksızın, tali sorunlarla uğraşmak kitleleri kandırmaktan başka bir şey değildir.

Refahyol hükümeti döneminde Türkiye demokrasi güçlerine ve Kürt devrimci-sosyalist, yurtsever güçlerine karşı saldırılar, baskılar yoğunluk kazanacak, daha da artarak sürecektir.

Refahyol hükümeti yolsuzlukların üstünü örtmek için pazarlıklar sonucu oluşturulmuş bir hükümettir. Böylesine bir hükümet sosyal çürümeyi ve siyasal dejenerasyonu daha da boyutlandırır. Bu süreçte bunalım daha da derinleşir.

N. Erbakan'ın İslami motif kandırmacalığı da bir işe yaramaz. Kürtler böylesine bir kandırmacılığa kanmazlar. İslami motif İran'da denendi ve Kürtlere hiç bir yararı olmadı. Humeyni sürgünde iken Kürt sorununun çözümü için bir çok vaadlerde bulunmuştu. Ama iktidara geldikten sonra vaadlerin hiçbirisinin yerine getirmedi. Erbakan'da muhalefet iken vaad ettiklerinin hiçbirisini yerine getirmeyecektir.

Refahyol hükümeti önceki hükümetler gibi ordu'nun emrinde olan bir hükümettir. Ordu'nun onayı olmadan hiçbir şeye girişemez, hiçbir harekete bulunmaz. Zaten yazıyı yazdığım esnada Türk TV.leri haber bültenlerinde tüm hükümet üyelerinin-Bakanların- Genel Kurmayı ziyarete gittiklerini, Genel Kurmay'da onlara brifing verildiği belirtildi. Türkiye de dün de bugün de halen asıl yönetim ordu'nun elindedir. Hükümet paşa'ların elinde bir oyuncaktır. Hükümet özel savaşın bir kuklasıdır. Türkiye'de devletin bir resmi politikası vardır. Hükümet değişiklikleri bu resmi politikayı değiştirmiyor. Hangi burjuva partisi hükümeti oluşturursa oluştursun, bu mevcut resmi devlet politikasını uygulamak zorundadır.

Bazıları "Erbakan denenmemiş, o da denensin" diyorlar. Aslında böyle diyenlerde bellek kaybı var. Erbakan daha önce denendi. Erbakan'ın MC hükümeti döneminde ve CHP ile koalisyon ortaklığı dönemindeki icraatları biliniyor. Erbakan o dönemlerde temelsiz temel atmaktan ve kitleleri kandırmaktan başka bir şey yapmadı. Bundan sonra da birşey yapamayacak. Refahın "Adil düzeni" safsatası da uyduruk bir hürafeden öteye gitmeyecektir.

Refahyol hükümetinin uydurmasyonlarına karşı emekçi kitleler uyanık olmalı, demokrasi güçleri politik uyanıklığı elden bırakılmamalıdır. Kitlesel mücadele yöntemleri geliştirilmeli, mücadele daha üst bir boyuta ulaştırılmalıdır. Demokrasi güçlerinin ve Kürt ulusal hareketinin mücadele birlikteliği oluşturulmalıdır. Kürt devrimci-sosyalist ve yurtsever hareketleri dar grupçuluk kaygısına kapılmadan, cephesel mücadele birliğinin önündeki engelleri aşarak var olan olumsuzlukları çözümleyerek cephesel birliklerini örerek, sürece müdahale edici bir yaklaşımla, akıllı ve bağımsız, kişilikli bir politika uygulayarak ulusal demokratik devrim mücadelesini daha da geliştirmelidirler.

PYSK Avrupa Komitesi Lozan'ın yıldönümünde açıklama yaptı

'Antlaşma gayri meşrudur'

PYSK Avrupa Komitesi yaptığı açıklamada Lozan Antlaşması'nın iptali gerektiği savunuldu. Açıklamada; antlaşmanın yürürlüge girdiği tarihten günümüze kadar süregelen siyasa çatışmaların ve savaşların sebebinin özellikle Kürt ulusunun haklarının gasbı neticesinde gerçekleştiği ileri sürüldü. PYSK'nin yaptığı bu açıklamayı özetliyerek sunuyoruz: Bundan 73 yıl önce, 24 temmuz 1923'de İsviçre'nin Lozan kentinde, 1. dünya savaşının galipleri ile mağlupları arasında bir antlaşma imzalandı. Lozan antlaşması, İngiltere, Fransa, İtalya, Türkiye ve Yunanistan tarafında yapılan, ABD, SSCB, Bulgaristan, Yugoslavya, Romanya ve Japonya tarafından da imzalanan 143 maddelik bir antlaşmadır. Taraflar bu antlaşma ile Orta-Doğu ve Balkanlara yeni bir statü kazandırmak, bölgenin siyasi coğrafyasını kendi çıkarları temelinde yeniden biçimlendirmek istemişlerdir.

Bu antlaşma da ele alınan konularda hiç bir sorunu çözememiş, aksine çözümsüzlüğe, istikrarsızlığa ve savaşlara zemin hazırlamıştır. Bu antlaşma Kürdistan ve Orta-Doğu'ya savaş ve felaket getirmiş, Türk-Yunan uyuşmazlığını da tırmandırmıştır. Orta-Doğu'nun dördüncü büyük gücü olan Kürtleri ve ülkelerini parçalamış, Kürdistan'da ve Orta-Doğu'da halklar arasında, cetvelle çizilmiş gibi tabii olmayan, suni sınırlar çizilmiştir. suni devletçikler, prenslikler ihdas etmiştir. Orta-Doğu halklarının çıkarları gözönünde tutulmadan, emperyalistlerin ve sömürgecilerin çıkarları temelinde, bölgenin siyasi, sosyal, tarihsel realitesine ve halkların iradesine ters düşen siyasi bir coğrafya yaratılmaya çalışılmıştır.

Lozan Antlaşmasını imzalayan güçler, Kürtlerin ulusal-demokratik haklarını gaspetmekle kalmadılar, ülkesini ve halkını parçalayarak sömürgeleştirdiler ve adım adım yoketmeye çalıştılar.

"Lozan görüşmeleri sırasında Kürtler seslerini duyurmaya çalıştılar, ancak Kürtlerin Barış Heyetleri Konferansa dahi kabul edilmediler." Kürtler, güneyde İngiliz ve Fransız işgalcilerine ve daha sonra da Arap sömürgecilerine, doğuda İran sömürgecilerine kuzeyde Türk sömürgecilerine karşı, 1920'lerden itibaren savaşarak, Lozan'ı hükümsüz kılmaya, kendi ulusal demokratik haklarını elde etmeye çalıştılar. Bugüne kadar, 29'u Türklere karşı, 14'ü İngiliz, Fransız daha sonra da Araplara karşı, 9'u da İran'a karşı olmak üzere toplam 52 kere ayaklandılar. 73 yıl boyunca sürekli savaşmak zorunda kaldılar. Bugün de toplam 27 siyasi parti ve onbinlerce silahlı gücü ve 30 milyon insanıyla türk, Arap, İran egemen güçlerine karış savaşarak, Lozan'ın yarattığı siyasi coğrafyayı değiştirerek, daha adil, demokratik, halkın çıkarlarını ve iradesini esas alan yapılanmayı hedeflemektedirler.

Lozan Antlaşması iptal edilmedikçe, Orta-Doğu'da kalıcı bir barış ve istikrar sağlanamaz. Orta-Doğu'da kalıcı bir barış ve istikrar ancak Kürdistan halkının ulusal ve demokratik haklarına saygı göstermekle kürdistan'da uygulanan jenosidi durdurmakla ve Kürtlerin kendi kaderlerini tayin hakkına saygı göstermekle mümkündür.

Lozan "barış" antlaşmasının bölgemizde şiddetlendirdiği savaşların durdurulmasının tek yolu, kürtlerin 73 yıldır duyurmaya çalıştıkları seslerine kulak verilmeli ve LOZAN ANTLAŞMASI İPTAL EDİLMELİDİR.

PYSK'den tanıtım konferansları

AHMET GÖÇER

ALMANYA - Haziran ayı boyunca Avrupanın 14 Merkezinde tanıtım toplantıları gerçekleştirildi. Toplantılara katılanlar PYSK'nin kuruluşunu selamladı.

Bilindiği gibi beş kürt örgütü (KUK, Kawa, T-SK, TS ve Yekbun), 1 Mayıs 1996 da yaptıkları açıklamada, ortak bir birlik Kongresi gerçekleştirdiklerini ve iradelerini bir tek örgütte birleştirdiklerini kamuoyuna duyurmuşlardı. Böylelikle 1 Mayısta yapılan bu açıklama ile PYSK'nin kuruluşu ilan edilmiştir. PYSK'nin kuruluşu kürt çevrelerinde ilgiyle karşılandı.

Örgüte yakın çevreler, PYSK'nin birlik Kongresinden sonra, Avrupanın bir çok ülkesinde ülke Kongreleri ve ardından da Avrupa Konferansını gerçekleştirdiğini belirtiyorlar. Haziran ayı boyunca da partiyi tanıtım Konferansları yapıldı. Bu amaçla Münih, Stuttgart, Frankfurt, Köln, Hanover, Berlin, Stockholm, Denhaag, Arnheim, Paris, Nant ve Toulose da kitleye açık, Kürdistanlı Örgüt ve Siyasi Kadroların da çağrılı olduğu toplantılar gerçekleştirildi.

Canlı, tartışmalı ve politik düzeyi yüksek geçen sözkonusu toplantılarda, parti, programı, Örgüt ve mücadele anlayışı, birlik süreci, dış politikası ve güncel gelişmelere ilişkin politikaları tartışıldı. Binlerce Kürdistanlının katıldığı Konferanslarda, konuşmacılar gelen eleştiri ve önerileri ciddi bir şekilde değerlendireceklerini, sonuçlar çıkaracaklarını zaten amaçlarının da politika saptarken, kararlar alırken, mümkün olan en geniş katılımı sağlamak olduğunu, bu nedenle böylesi toplantıları sıksık yapacaklarını belirttiler.

Konferanslara katılan, PSK, PRK-Rızgari, PIK,PDK-İran, PDK-İran (Reberatiya şoreşger), Yekiti-Suriye ve diğer kürt örgütleri, birliği olumlu ve ileri bir adım olarak gördüklerini ve PYSK ile işbirliğine hazır olduklarını belirterek kuruluşunu selamladılar.

Konferanslarda görülen coşku ve tartışmalara katılımın yoğunluğunu, partiye karşı ilginin göstergesi olarak yorumlayan düzenleyici ve konuşmacılar : Konferansların amacına ulaştığını ve önümüzdeki günlerde benzer toplantıların İngiltere, Avusturya ve Danimarka da yapılacağını belirttiler.

Sinn Fein'i görüşmelerden uzak tutan İngiliz hükümetinin katı tutumu barışı uzaklaştırıyor

İrlanda'da hava sert

Rojda ÇELİKEL

Okuyunca, çok da yabancı bir öykü olmadığını anlayacaksınız. K. İrlanda'dan söz ediyoruz. Britanya yönetimi altındaki K. İrlanda'da şimdilik sona ermiş olan barış süreci içindeki tarafların konumu ve senaryolar, dünyadaki bir çok örneğe kimi bakımlardan benziyor. Geçen haftaki "Katolik-Protestan çatışması" adı altındaki provokasyondan sonra sessizliğin hakim olduğu bölgede taraflar sertleşiyor. Barış güvercininin kanat çırpıntıları ise, şimdilik duyulmayacak kadar uzakta...

LONDRA- Kuzey İrlanda'da, geçtiğimiz hafta meydana gelen olaylardan sonra bölge şimdilik sessiz. İngiltere Başbakanı John Major'un radikal protestanlarla görüşeceğini açıklaması, IRA'ya (İrlanda umhuriyeti Ordusu) yakınlığıyla tanınan Sinn Fein'in sert eleştirilerine neden oldu. Major'un açıklaması, K. İrlanda'da şu anda çıkmaza girmiş olan barış sürecinin geçmişinin yeniden hatırlanmasına ve ateşkes/görüşme koşullarının yeniden tarıtışılmasına eden oldu.

IRA'nın 31 Ağustos 1994 tarihinde başlayan ve 18 ay süren ateşkesinden sonra bir barış süreci başlamış ve Sinn Fein lideri Gerry Adams bu süreçte önemli bir rol üstlenmişti. Fakat ateşkes süresince John Major hükümeti olumlu bir adım atmamış, Sinn Fein'in tüm tarafların katılacağı barış görüşmeleri talebine, Kuzey İrlanda çerçevesinde yapılacak bir referandum ve IRA'dan silahlarını teslim etme istemiyle karşılık vermişti. Sinn Fein ise referandumun bir "oyun" olduğunu, IRA'nın da silahlarını sadece kalıcı bir çözüme ulaşıldıktan sonra bırakacağını açıklamıştı. Olumlu herhangi bir sonuca varılmayınca IRA, 9 Şubat 1996 tarihinde Canary İskelesi'nde patlayan ve 2 kişinin ölümü ve 100'den fazla insanın yaralanmasıyla sonuçlanan bombalama eylemlerine başladı.

Ateşkesin başlamasından bitimine kadar geçen süre zarfında Sinn Fein ile hükümet arasında 70 yılın ilk resmi toplantısı yapılmış, ABD Başkanı Clinton, Sinn Fein ile ilişkiler üzerindeki yasakları kaldırmış ve daha sonra Gerry Adams'ın elini sıkmıştı. Bütün bu gelişmeler Sinn Fein'in başarı hanesine yazılmış, Sinn Fein ve mücadelesini daha da meşrulaştırmıştı. Ki, bunun sonuçları daha sonra yapılan seçimlerde kendisini gösterecekti.

30 Mayıs 1996 tarihinde tüm-taraf görüşmelerini sürdüren Barış Forumu üyelerini seçmek için Kuzey İrlanda'da seçimler yapıldı. Sinn Fein lideri Gerry Adams daha önce boykot edeceklerini söylediği seçimlere, SDLP (Sosyaldemokrat İşçi Partisi)'nin katılması halinde kendilerinin de katılacağını açıklamıştı. Sinn Fein'in seçimlerde kendileri açısından rekor olan %17 gibi yüksek ve beklenmeyen bir oy alması -ki bu oy oranı, toplam milliyetçi oyların %40'ını oluşturuyor- kendilerine daha saygıdeğer bir konum ve Gerry Adams'a güçler dengesinde daha geniş bir manevra alanı sunmuştu. Sinn Fein'in seçimlerden bu oranda bir başarı ile çıkması, konu ile ilgili çevreler tarafından Sinn Fein'in eskisinden daha barışçıl bir söylemle ortaya çıkması ile açıklanıyor. Nitekim Sinn Fein'in seçim sloganı, "Sinn Fein'e bir oy, barışa bir oydur" idi. Buna rağmen başka olası bir etken de IRA ateşkesinden sonra başlayan süreçte Sinn Fein'in içine girdiği ilişkiler sayesinde, -ki Clinton ile yapılan görüşme ilişkilerin doruk noktasını oluşturuyordu- Sinn Fein'in çok olumlu bir imaja kavuşması ve bunun da daha önceleri hep dışlanan bir partinin gözle görülür bir başarısı olarak milliyetçi seçmenlere çekici gelmesidir.

Kuzey İrlanda'da İngiliz askerlerinin işgalci varlığı, günlük hayatta çok bariz bir şekilde göze çarpıyor. Ancak K. İrlandalılar, İngiliz askerlerini otorite olarak görmüyor.

'IRA ateşkes ilan ederse seninle görüşürüm'!

Sinn Fein, seçimlerdeki başarısına rağmen tüm-taraf görüşmelerinden dışlandı. İngiliz hükümeti, IRA'nın silah bırakması talebinden geri adım atmıştı ama hala barış görüşmelerinden önce tekrar ateşkes ilan edilmesini istiyordu ve Sinn Fein'in görüşmelere katılmasını bu şarta bağlıyordu. Yani IRA yeniden ateşkes ilan ederse Sinn Fein muhatap alınacaktı! IRA ise ateşkesi Sinn Fein'in tüm-taraf barış görüşmelerine katılması koşuluna bağlıyordu. Bu restleşme halen sürüyor.

Barış görüşmeleri 10 Haziran günü kapıya dayandı ve IRA ateş kesmemişti. Nitekim Sinn Fein de tüm- taraf barış görüşmelerinden dışlandıktan sonra, Kuzey İrlanda Forumu'nun ilk toplantısını boykot etti. İrlanda hükümetinin bir yetkilisinin söylediği gibi, "artık, Sinn Fein'in bulunmadığı barış görüşmelerinin beş kuruşluk değeri yoktu." Sinn Fein'in boykotundan 2 gün sonra da IRA'nın Manchester bombası patladı.

K. İrlanda sorunu ile ilgili taraf ve çevrelerde büyük bir yankı ve tepki yaratan IRA bombasından sonra, tartışmalar IRA'dan çok Sinn Fein ve Gerry Adams üzerine yoğunlaştı. Gerry Adams'ı, IRA ile birlikte barış sürecine taktiksel yaklaşmakla suçlayan bazı çevreler, "artık Gerry Adams'ın güvenirliliği kalmamıştır" diyorlar. ABD yönetiminden bir yetkili, Manchester olayına ilk tepki olarak, Sinn Fein'in itibarının Beyaz Saray'ın gözünde önemli bir oranda düştüğünü söyledi. İrlanda hükümetinin Sinn Fein ile ilişkisini kesmesini isteyen ve bu yönde baskılar uygulayan bir kesim var. Kısa bir dönem önce, K.İrlanda'da IRA'nın bomba yapımı için kullandığı iddia edilen bir fabrikanın keşfedilmesi, sözkonusu baskıları artırdı. Ama Britanya'daki genel kanı, Sinn Fein'in izole edilmesinin IRA şiddetini daha da tırmandıracağı ve Sinn Fein aracılığıyla IRA'nın belirli bir ölçüde etkilenebileceği yönünde. Bu sebepleri göze alan İrlanda hükümeti, Sinn Fein ile ilişkilerini kesmeme kararı aldı.

"IRA'da ayrılık" senaryoları

Cumhuriyetçi hareketin, silahlı mücadele yanlıları ve barışçıl mücadele yanlıları diye bölünmüş olduğu senaryosunun işlendiği İngiliz basınında, "Manchester eylemi IRA önderliği tarafından onaylanmış mıydı yoksa bir grub bu eylemi 'emirlere rağmen' mi yaptı?" gibi sorular soruluyor. IRA'nın bir süre önce K. İrlanda'da bir polisin öldürülmesi ile ilgili "...yetkisiz kişilerce ve K. İrlanda'daki güvenlik güçlerine karşı eylem yasağı emrine rağmen yapıldı" açıklamasında bulunmuş olması, spekülasyonların artmasına neden oluyor. Irish Times gazetesinde yayınladığı bir makalesinde, son patlama ile ilgili olarak, bütün silahlı eylemlerin son bulmasını istediğini belirten Gerry Adams'ın, ilk defa, Sinn Fein üyeleri arasında farklı düşüncelerde olanların da bulunabileceğini söylemesi, parti içinde muhtemel bölünme yorumlarına yol açtı. Yorumcular, Gerry Adams'ın IRA eylemlerini kınamamasının nedenini, Adams'ın Sinn Fein'i bölmemeye çalışmasına bağlıyor.

IRA ne yapacak?

K. İrlanda sorunu ile ilgili çevreler, IRA'nın gelecekte ne gibi bir strateji izleyeceği üzerine çeşitli yorumlarda bulunuyorlar. Britanya'daki genel seçim sonuçlarını beklerken, arasıra bir bombanın patlaması, IRA açısından birkaç amaca hizmet edeceği düşünülüyor. Bombalar, Londra'ya IRA'nın yenilmediğini gösterecek. Ayrıca bombalama eylemlerinin Kuzey İrlanda topraklarında yapılmaması da IRA mücadelesindeki yeni bir aşamanın işaretini veriyor; K.İrlanda'daki vatandaşlarını bombalamak sadece birlikçi protestan toplumundaki, Britanya'nın K.İrlanda'dan çekilmesine karşı olan muhalefeti derinleştirecektir. Bombalama eylemlerinin bir diğer amacının da Londra'ya, K.İrlanda Birleşik Krallıyeti'nin bir parçası olmaya devam ettiği sürece, kendi vatandaşlarını koruyamayacağı mesajını vermek olduğu belirtiliyor.

IRA'nın silahlı mücadeleye ağırlık vereceğini düşünen yorumcular, IRA'nın TUAS Stratejisi'ne de açıklık getirdiklerine inanıyorlar. TUAS, geçen yaz basına sızan ve önceleri "Totally Unarmed Struggle" (Topyekün Silahsız Mücadele) olarak yorumlanan bir IRA strateji belgesi. Şimdi ise TUAS'ın "Tactical Use of Armed Struggle" (Silahlı Mücadelenin Taktiksel Kullanımı) anlamına geldiği kabul ediliyor.

Bazı kaynaklara göre, IRA önderliğinin "sertlik yanlısı kanadı", bir görüşme anlaşmasının zamanla gerçekleşebileceğine ama Britanya hükümetinin siyasi süreci hızlandırması için periodik "dürtmelere" ihtiyacı olduğuna inanıyorlar. IRA'nın ateşkesi bitirip ilk bombalama eylemini yapmasından sonra, John Major'un tüm-taraf görüşmeleri için bir tarih anons etmesi, "Gerry Adams'ın Britanya hükümetinden 18 aylık ateşkes sürecinde alamadığını IRA 10 günde aldı" yorumlarına sebep oldu.

Gelişen son olaylardan sonra, IRA'nın taktik değiştirdiği ve artık eylemlerinin yeri ve yöntemi açısından daha değişken davranacağı sanılıyor.

HÜKÜMET KAYITSIZ

IRA, eylemi önceden bildiriyor

IRA, bombalama eylemlerini gizli şifrelerle önceden duyuruyor ve sivillerin bölgeyi/yeri boşaltmalarını sağlıyor. Bu IRA geleneğine karşı, İngiltere hükümetinin son dönemlerde bilerek sivillerin can güvenliğini dikkate almadığı ve boşaltma işlemlerini ağırdan aldığı yolunda şüpheler çoğalıyor. Bunun son örneği, haziran ayındaki büyük patlama oldu.

İngiltere'nin Manchaster şehrinin en büyük alış-veriş merkezinde, 15 Haziran günü, İrlanda Cumhuriyetçi Ordusu (IRA)'nın yerleştirdiği bombanın patlaması sonucu, dokuzu ağır 200 kişi yaralanmıştı. 1-1,5 ton gübre ve emtex'e dayalı patlayıcı madde, 7,5 tonluk Ford Cargo kamyonla mağazaların önündeki caddeye bırakılmıştı. Görgü tanıklarının ifadelerine göre, patlamadan sonra kamyon parçaları yüzlerce metre havaya uçtu.

IRA bombası, Britanya ordusu bomba uzmanlarının uzaktan kumandalı bir cihazla bombayı etkisiz hale getirmeye çalışmaları sonucu patladı.

Patlamadan önce 80.000 insanın olay yerinden uzaklaştırıldığı halde, bu kadar çok insanın yaralanması, polisin her şeye rağmen yeterli hızda çalışmadığı yorumlarına yol açtı. Olay esnasında alış-veriş merkezinde bulunan görgü tanığı, polisin uyarılarının çok etkisiz olduğunu söyledi: "Mutlaka bir yankesici kovalıyorlar diye düşündük. Bazı alış-veriş mağazaları hala açıktı. Ben, bomba tehdidini ilk olarak bir polis bana söylediğinde duydum."

Olaydan sonra İngiltere Başbakanı John Major, eylemin "bir avuç fanatiğin işi" olduğunu ve sorumluların en kısa zamanda yakalanıp cezalandırılacağını belirtti. ABD Başkanı Bill Clinton da olaydan sonra "derin üzüntülerini" ifade etti. Şinn Fein lideri Gerry Adams ise IRA eylemini kınamaktan çekinerek, "Manchester olayının sebebi ne olursa olsun, Sinn Fein barış sürecinin onarılması ihtiyacında odaklanacaktır ve kimsenin bizi bu görevden alıkoymasına izin vermeyeceğiz. Bizim görüşme masasında bulunmamamızın sorumluluğunu, Downing Street'teki 10 numaralı kapı (İngiliz Hükümet Binası) üstlenmiştir" dedi.

Ortadoğu'da Siyaset ve Kürt Hareketi

M. ÖNCÜ

Ortadoğu'da siyaset yapmanın yüksek maharet gerektirdiği hep söylenir. Gerçekten de bu bölgede siyaset, dünyanın başka yerlerinde görülmeyecek tarzlarda yapılmaktadır. Ortadoğuda adeta siyasetin kemiği yoktur. Siyasetin genel olarak ilkeler, prensipler ya da ideolojiler esas alınarak yapıldığını biliyoruz. Ama bunların da hiç önemi yok bu bölgede.

Biz Kürtlerin de üzerinde yaşamakta olduğu, dünyanın demokrasi ve politik kültür bakımından geri kalmış bu bölgesinde, siyaset; insani değerlere ulaşamamış aşırı ama son derece ilkel bir çıkarcılık, entrika ve komploculuk üzerine kuruludur. Darbecilik neredeyse gelenekselleşmiştir. Dost ve düşman günlük yer değiştirebilmektedir. İlişkiler hep kullanma, elden geldiğince kullanma, iş görüldükten sonra da bir kenara atma biçiminde gelişmektedir.

Bütün bu saydıklarımız hem arap hem de acem dış siyasetinde çok açık bir şekilde görülebilmektedir. Araplarda kabalık, Farslarda ise İngiliz sinsiliği hakimdir. Ancak Ortadoğu'da siyaseti böyle yapan ya da yapmak isteyen bir çok devlet var. Dönem dönem birileri ön plana çıkarken diğerleri de silik kalabiliyor, sonra bir fırtına rolleri hemen değiştirebiliyor.

Açıktır ki, politikada entrikacılığa, komploculuğa ve darbeciliğe en çok ihtiyaç duyanlar despotlardır. Bu nedenle bu bölge her biri 20-30 yıl iktidarda kalabilen diktatörler çıkarabilmektedir. Ama bu diktatörler yüzlerine sosyalist, islamcı, anti-siyonist ya da anti-emperyalist maskeler takarak kahramanlaşabilmektedirler. Ve buna sadece kendi halkarını değil bizleri de uzun süre inandırmayı başardılar.

1960-70'li yılların "efsanevi" lideri Cemal Abdulnasır tam bir Kürt düşmanıydı. Suriye Kürdistan'ında Kürt topraklarına, Arapların yerleştirilmesi, Mısır'la Suriye'nin birleştikleri ama onun da iki devletin Cumhurbaşkanğı olduğu dönemde gerçekleşti. Yine Kürtlerin aleyhindeki birçok yasa onun döneminde çıkartıldı. Bir çoğumuzun çokça "saygı" duyouğu Nasır, iktidara gelmek için darbe örgütleyen ama başarısızlığı da hesaba katarak, darbe gecesi bir meyhaneye giden, içen kavga eden ve kendisini nezarete attıran, geceyi içerde ertesi günü iktidarda geçiren kahramandır.

İktidar olma hırsını herşeyin üstünde tutan anlayış kendi kardeşini bile boğazlamaktan geri kalmaz. Yıllarca İsrail devletini yıkacağız, bir tek Yahudi yaşatmayacağız diye savaşan, savaştırılan Filistinliler en büyük darbeleri Arap kardeşlerinden yemediler mi? Ürdün Kralı Hüseyin Kara Eylül diye bilinen olayda 35 bin Filistinliyi katletmedi mi? Suriye ordusu, Tel-zaatar da 10 bin Filistinliyi kaybettirmedi mi? Suudi Arabistan da kaderi ile ölen Kral var mı?

Bu gün hem bölgede geliştirilen uygulanmaya konulmak istene planların hem de bunları gerçekleştirmeye çalışanların Kürtlerle yakından ilgileri var. Suriyenin 70'li yıllardan bu yana bölge politikasın da bilinen bir ağırlığı var. İran'da islam devrimi ile birlikte, islam ülkelerinde kurduğu, kurduttuğu Hizbullah türü örgütlerin de desteğini alarak konumunu güçlenderdiği görülmektedir.

Şam'ın da, Tahranın da Kürt kanında elleri var. Her ikisi de kendi egemenlikleri altında tuttukları Kürdistan parçalarında inkarcı bir politika güdüyor. Ama ilginçtir her ikisi de Kürtlerle ilgili her gelişmeye sanki sorunun esas muhataplarıymış gibi müdahale ediyor. Zaman zaman ikili, zaman zaman Türkiye ile birlikte, kimi zaman gizlense de Irak'la birlikte, Kürtler lehine olası gelişmelere çomak sokulmaya çalışılıyor.

İran adeta bütün İslam ülkelerinin iç işlerine müdahaleyi, allahın kendisine vermiş olduğu bir selahiyet ve görev olarak görüyor. Bölgede el atmadığı, kışkırtıcılık yapmadığı ülke bırakmadı. Suriye 25 yıldır Lübnan'ı neredeyse ilhak etmiş durumda. Biri Kürtleri şeytan diğeri kendi topraklarında "ecnebi" ilan etti.

ABD, bölgesel politikalında etkili olabilmek için, devletleri jandarmalaştırırken, Suriye ve İran da örgütleri, örgütler içinde insanları ayartarak ama sonuçta ayın şeyleri yapıyorlar.

ABD'nin bölge politikaları ile -şimdilik- ters düşen İran ve Suriye konumlarını güçlendirmek için yeni bloklar oluşturmaya çalışmaktalar. Filistin sorununun çözülmesinden sonra önemli kozlarından birini kaybeden Suriye, esasen Golan'ı nasıl geri alabileceğinin hesabı içindedir. Yıllarca Yahudi düşmanlığı ve "kutsal" Filistin topraklarını kurtarma savaşı içinde olma adına iktidarları gasp edenlerin tahtı sallanıyor, bu telaşın önemli bir nedeni de bu.

İşte bu nedenle İran ve Suriye bölgede ne kadar çağdışı, gerici, "Bedir"ci, "Hizbullah"çı güç varsa hepsini yanlarına alarak, sözümona anti-emperyalist bir blok oluşturmaya çalışmaktalar. Dahası bu cephede Kürtlerin de yer almalarını istemekteler. Her fırsatta Kürt örgütlerini birbirine kırdırtan, güneydeki fiili durumun Kürtler açısından kalıcı bir mevziye dönüşmesine müsade etmeyeceklerini ilan bu iki sömürgeci devlet, şimdilerede Kürt hareketi ile yakın ilişki içinde olmaya özen göstermekteler.

İlk bakışta anlaşılması zor olsa da, Türkiye'nin de Kürtleri bu cephe de görmek istediği anlaşılmaktadır. Türkiye bununla bir yandan sosyalist sistemin dağılmasından sonra yitirdiği stratejik önemini, hiç olmazsa bölge düzeyinde korumaya, öte yandan Kürt hareketini İran ve Suriye ile davranmaya zorlayarak, haklı ve meşru mücadelemize gölge düşürmeye çalışıyor.

Ama Kürtleri bu cephede görmek isteyen başkaları da var. Türk sol hareketi içinde iken işleri güçleri Kürt düşmanlığı yapmak olan, son dönemlerde Kürtlere akıl hocalığına soyunan, doktor, profesörler vb. leri de büyük bir şevkle Kürtlerin niye bu cephede yer almaları gerektiğini izah ediyorlar.

Kürt hareketi içinde de, kabul görülmemeye, muhatap alınmamaya ya da ilişkilerinde istenileni elde edememeye tepki olarak, bu blokta yer alma eğiliminde olanların olduğu görülmektedir. bunun ciddi sakıncaları var; bir kere hem İran hem Suriye - hatta bu işte Irak da var- Kürt dostu olamazlar, bunu kendi pratikleri ile defalarca kanıtladılar. İkincisi sözkonusu iki ülke de haklı ya da haksız bir yalnızlığı yaşamaktadırlar. Onlarla birlikte olmak yalnızlığı kabul etmek olacaktır.

Kürt hareketinin sömürgeci devletlerle ilişkilerinde çok hassas davranmasını gerektiren bir dizi neden var. Böylesi ilişkilerin hangi tehlikeli boyutlara vardığına dair tarihimizde çokça örnek var. Düşmanlararası çelişmelerden yararlanma adına girilen ilişkiler, ihtiyaçlar arttıkça, boynumuzdan kolay kolay atamayacağımız bir değirmen taşına dönüşebiliyor.

Bu nedenle Kürt ulusal hareketleri, Kürdistanın herhangi bir parçasını egemenlikleri altında tutan devletlerle ilişkilerini yeniden gözden geçirme durumundadaırlar. Sömürgeci devletlerle ilişkiler en aza hatta tümden kesilmeden, Kürt hareketinde bu devletlerin siyasetinin gölgesi hep olacaktır.

HAZİRAN'IN İZLERİ

Dünyanın 'efendileri' zirvelerde buluştu

Şeyda ALPŞEN

Geçtiğimiz ay önemli zirveler gerçekleştirdildi. Haziran ayında dünya gündemi, üç önemli toplantı ile oluştu. Önce HABİTAT II, sonra Avrupa Birliği liderlerinin Floransa zirvesi ve son olarak Lion'da G7 (büyük 7'ler) denilen dünyanın en gelişkin ülkeleri olan ABD, Japonya, Kanada, İngiltere, Fransa, Almanya ve İtalya'nın bir araya geldikleri toplantı. Hemen hepsindeki en önemli sorun toplantı sonuçlarının nasıl formüle edileceği idi. Her üç toplantıda da uluslararası sorunların nasıl çözülmesi gerektiği ile ilgili problemler ortaya çıktı. HABİTAT II'de yerleşim sorunlarının bölgesel sorunlar olduğu ve bu tür sorunların lokal çözümlerle aşılabileceği belirtildi. Bu da az gelişmiş ülkeler için umudun ortadan kalkması idi.

Floransa zirvesi İngiltere'nin "deli dana" krizi ile başladı. İngiltere en azından satışlar üzerindeki ambargonun kalkmasını, üçüncü ülkelere satışa izin verilmesini istiyordu. Bu konuda nasıl karar alındığı tartışmalara neden oldu. Zirvenin en önemli konusu aslında ABD'nin Küba, İran ve Libya ile ticaret yapan firmalara yaptırım uygulama kararı idi. Avrupa Birliği liderleri bu konuda ABD ile aynı yaklaşıma sahip olmadıkları mesajını açıkça belirttiler. Bu durum ABD ile Avrupa arasındaki ekonomik çatışmaların da iyice büyüdüğü anlamına geliyordu. G7 zirvesi ABD'li askerlere yönelik Suudi Arabistan'daki saldırının boyutlarını anlama çabalarının gündemde olduğu bir süreçte başladı. Saldırıyı üstlenen örgütler daha önce adı duyulmamış örgütlerdi. Aynı tür saldırı geçen kasım ayında da olmuştu. Saldırının dayandığı toplumsal gerçekliğin ne olduğu ile ilgili hiçbir somut bilgi yoktu. Geniş dayanakları olan bir muhalefet hareketi mi ya da İran veya Irak destekli bir terör eylemi mi? Zirveden teröre karşı yeni bir ortak karar çıktı. Diğer yandan Zirvede, ABD'nin İran, Irak ve Libya ile ilgili yaptırım kararı konusunda yeni bir adım atılmadığı anlaşıldı. **(LONDRA)**

'Eski terörist' yine büyüledi

LONDRA- Güney Afrika Cumhurbaşkanı efsanevi lider Nelson Mandela, 9 Haziran tarihinde bir haftalık bir ziyaret için İngiltere'ye gitti. Mandela, Britanya Kraliçesi tarafından davet edilmişti. Güney Afrika eski ırkçı beyaz rejimine karşı uzun yıllar büyük acılar çekerek mücadele etmiş olmanın ve en önemlisi de bu mücadeleden başarı ile çıkmış olmanın kendisine verdiği saygın imaj ile İngiltre'ye giden Mandela, adeta İngilizleri büyüledi. İngiliz halkı, basını ve politikacıları tarafından son derece sıcak ve coşkulu bir şekilde karşılanan Mandela, İngiltere'de bulunduğu süre zarfında gönülleri fethetti.

Güney Afrika Cumhurbaşkanı'nın ziyaretinin asıl sebebi, ülkesinin içinde bulunduğu ekonomik sıkıntıyı düzeltmek için yardım ve ticari ilişkiler sağlamaktı. İngiltere başkanı John Major ile görüşen Mandela, 60 milyon paund yardım sözü aldı. 100 işadamı ve uzmandan oluşan bu heyetin bulunduğu ziyaret, özellikle İngiliz şirketlerini Güney Afrika'da daha çok yatırıma teşvik etmeyi hedefliyordu. 90'dan fazla şirket, Güney Afrika'da yatırım yapmak istediklerini beyan etti.

Güney Afrika'da işsizlik % 30'a ulaşmış durumda. Bu ülkenin sosyal çalkantılarla da başı dertte. Mandela bütün bu sorunları çözmek, telefon endüstrisi ve ülkenin havaalanlarında kısmi bir özelleştirmeyi başlatmak amacıyla Güney Afrika ile Ticaret Komitesi, İngiliz Merkez Bankası mücevher ve elmas şirketi De Beers gibi iş çevreleri ve kuruluşlarla görüştü.

İş çevreleri açısından Afrika'nın en cazibeli yatırım ülkesi Güney Afrika'da, 1994'ten itibaren ekonomik büyüme % 3,1. Enflasyon 1994'te % 9,18 iken şimdi % 5,1. Güney Afrika'da büyük bir sorun olan işsizliğin özelleştirme ile birlikte artacağı tahmin ediliyor.

Bir zamanlar "ANC tipik bir terör örgütüdür. Onun bir hükümeti idare edeceğini düşünenler hayaller dünyasından yaşıyorlar" diyen İngiltere eski Başbakanı Margaret Thatcher'in durumu bu günlerde hiç iyi değil. Ayrıca İngiliz basını, İngiltere'nin Güney Afrika Irkçı rejimine verdiği desteği ve uluslararası boykota karşı olan politikasını sorguluyorlar.

Orwell ajan mıydı?

LONDRA- 20. yüzyılın radikal ermişi olarak bilinen '1984' isimli kitabın yazarı George Orwell'in İngiliz gizli servisi için çalıştığı iddia ediliyor.

İngiliz Halk Kayıt Bürosu tarafından sunular belgelere göre Orwell, Gizli Servis'e bağlı bir birime, komünist olarak gördüğü yazar ve gazetecilerin isimlerini verme teklifinde bulunmuş. Orwell'in vereminden ölmeden kısa bir süre önce 1949'da gizli Bilgi Araştırma Şubesi'ne sözkonusu teklifi yaptığı öne sürülüyor. Bilgi Araştırma Şubesi, soğuk savaş döneminde, tanınmış yazar ve yayımcıları kullanarak anti-komünist propaganda yapmakla tanınıyor. 'Orwell Bir Hayat' isimli biografisinin yazarı Bernard Cock ise sözkonusu iddiaları yalanladı.

Irak'ta başarısız darbe girişimi

LONDRA- Irak diktatörü Saddam Hüseyin, subaylar tarafından gerçekleştirilmek istenen askeri darbe girişimini bertaraf etti. Ürdün'deki Iraklı muhalifler ve Arap kaynaklarına göre, iki komutan dahil en az 50 subay Saddam'ı devirmek için darbe hazırlığı şüphesiyle geçen ay tutuklandı. Muhaliflere göre; tümü sünni müslüman olan darbe girişimcilerinden bazıları, Saddam'ın doğum yeri olan Tigrit'ten. Saddam'ın en çok güvendiği kesimlerin ve kendi aşiretinden olan sünni müslümanların da artık hoşnutsuzluklarını ortaya koyduğunu gösteren bu haber, Saddam'ın etrafındaki çemberin daraldığı yorumlarına eden oldu.

Efsanelerde kadın

Ş. PELGE

Kuşkusuz, çok daha güncel olaylar varken,kadınların uzak tarihsel geçmişlerini konu olarak seçmek,yadırganabilir.Ancak biz; kadının içinde bulunduğu toplumsal ilişkilerin niteliklerini kavramak ve sağlıklı çözüm üretmek için,geçmişin bilince çıkarılmasının önemli olduğuna inandığımızdan,'altın çağ'dan günümüze doğru kısa tarihçe gezisi yaparak başlamayı uygun bulduk.Ve bundan dolayı, tarihsel sıralamanın ilk basamağında yer alan efsanelerde kadın konusuyla başladık.

Tanrılar,kahramanlar ve değişik konulardaki tiplemeler efsanelerin konusu olabildikleri gibi,tanrıçalar da efsanelerde önemli yerlere sahiptirler. Öyle ki;günümüzün politik ve genel söyleminde sık sık kullanılan sözcük ve kavramların çoğu,kadının geçirdiği evrimin anlaşılması açısından önemli ve ilginç özellikler sunarlar.

Efsane; olağanüstü varlıklar ve olayları konu edinen,hayali anlatımlar, insanlığın inanç,özlem ve istemleriyle bütünleşen,tarihsel ve toplumsal temelleri olan; geleceğin nüvelerini de içinde taşıyan söylencelerdir. Yaratıldıkları dönemin toplumsal ilişkilerini çözümlemede yadsınmaz kanıtlar sunmamakla birlikte,toplumsal ilişkilere ait dişe dokunur özellikler taşıdıkları da kesin...

İşte bir kaç efsane ve bir kaç örnek:

KYBELE (KİBELE-KUBALA): "Büyük Ana-Büyük Tanrıça" olarak da adlandırılan Frigya-Anadolu kökenli bir efsanenin kaynağı olmakla birlikte,

Batı Roma İmparatorluğu'nu da içine alarak doğu Asya içlerine kadar uzanan coğrafyada,anaerkil dönemin politik,ideolojik,kültürel ve inanca dayalı düşünüş biçiminin temel motiflerindendir.

Yaşamı,üremeyi bereketi ve insanların yazgısını belirlediği, ruhları kötülük eğiliminden uzak tutan bir özelliğe sahip olduğu, modern sınıflı toplumların kabesi olan "çekirdek aile"yi yasakladığı söylenir. Korybantes adı verilen,kadın kılığına bürünmüş erkek rahiplerin önderlik ettiği bir inanç ve yaşama biçiminin kültüdür...

.Anlaşılabileceği gibi.kadın,toplumsal yaşamda etkin ve belirleyicidir.O kadar ki,babası tanrı Agdistis'in teşvikiyle kendini hadım etmek isterken ölümle yüzyüze gelen erkek tanrı Attis (ATYS)'i baskılardan kurtararak,onu sevgilisi ve en büyük yardımcısı yapar.Attis'in kendisini hadım ederek yaşamı yeniden üretme eylemindeki alıkoymasını, çamağacına çevirerek cezalandırır..Bununla; sevgisini toplumsal sorumluluğun önüne geçirmemek gerektiğinin vurgusunu yapar.

AMAZONLAR : Yunan mitolojisinin kadınlara ilişkin önemli bir söylencesidir.

Amazonlar,bir kadın hükümdarın önderliğinde yaşayan, bağımsız yurtları olan savaşçılarmış...Yurtlarına erkeklerin girmesi yasakmış...Erkek çocukları komşu bölgelerde bulunan babalarının yanına gönderirlerken,kız çocuklarını yanlarında tutarlarmış...Onlara; tarım, avcılık ve savaş sanatını öğretirlermiş..Erkeklerle cinsel ihtiyaçları temelinde birlikte olurlarken, yaşamın diğer alanlarında onları dışlamayı seçmişlerdir

Bu tavır; .anaerkillikten babaerkilliğe geçiş ve eşit haklarını yitirmeyle yüzyüze kalan kadınların,toplumsal yaşamdan dışlanmaya karşı gösterdikleri haklı tepkiyi dile getiren bir dönemin ürünüdür.Tarihsel dönem ve mekan farklılığı dışlandığında,o dönemin feminist hareketi de denilebilir buna.

MOİRALAR: Söylenceye göre, üç tanrıçadırlar. Bunlardan Klothax (Eğirici): yaşam ipliğini eğirendir. Lakhasis (Alın Yazısı) :Yaşamın uzunluk ve kısalığını belirleyendir. Atrophos (Eğilmez): yaşam ipliğini kesendir... Bunlar tanrıça olmalarına karşın, bağımsız iradeleri yoktur. Tüm emirleri-erkek tanrı-Zeus'tan alır ve Zeus ne derse onları yaparlarmış... Efsaneseye göre, akıl bakımından erkek tanrıdan geridirler.

Moiraların, anaerkilliğin sonu, baba erkilliğin iktidarı gaspettiği dönemde yaşadıkları, yaşamdan henüz tümüyle dışlanmadıkları ama, emir altına girdikleri döneme ait bir söylencedir.

PANDORA: Yunan mitolojisinin önemli bir öğesidir. Söylenceye göre, Yunanlıların açmaları "yasak" olan bir "kutu" varmış... Bu kutuda:felaketler, kötülükler ve her türden melanetler hapsedilmişmiş... Günlerden bir gün, Pandora adlı bir kadın, bu "yasak kutu"yu açmış ve felaketleri, kötülükleri insanlığın yaşamına sokmuş...

Birinci önemli nokta kadının statükoculuğa düşman ve meraklı bir kişilikte olduğudur. Bir diğer noktaysa; kötülüklerin yeryüzüne yayılmasında belirleyici rol oynadığıdır. Anlaşılan o ki, anaerkillik tümüyle etkisini yitirmiş, babaerkillik ve onun değerleri topluma egemen olduğu bir dönem sözkonusudur.

Pandora ve "yasak kutu" söylemi, günümüzün politik söyleminde de önemli bir biçimde yer ediyor. Elbette etkisi salt bir politik söylemle sınırlı kalmayıp, kendi döneminden sonraki gelişmelerin ipuçlarını da içine taşıyor. Pandora Efsanesindeki öz, Eski Ahit-Tevrat-taki "günahkar kadın" öyküsüyle aynı hamurdandır. Bu söylencede, tek tanrılı dinlerin ideolojik gıda olarak damgasını vurduğu feodal toplumun filizlenmeye başladığının işaretleri çok açık bir biçimde görülmektedir. Feodal toplumun ideolojik gıdası ve ilk anayasası sayılan "kutsal" kitaplardan biri olan Tevrat bunun en tipik örneğidir:

" Ve RAB Allah'ın yaptığı kir hayvanlarının en hilekarı olan yılandı. Ve kadına dedi: Gerçek Allah; bahçenin ağacından yemeyeceksiniz dedi mi? Ve kadın yılana dedi... fakat bahçenin ortasında olan ağacın meyvası hakkında Allah; ondan yemeyin ve ona dokunmayın ki ölmiyesiniz, dedi. Ve yılan kadına dedi; katiyen ölmezsiniz: çünkü Allah bilir ki, ondan yediğiniz gün, o vakit gözleriniz açılacak, ve iyiyi ve kötüyü bilerek Allah gibi olacaksınız. Ve kadın gördü ki, ağaç yemek için iyi , ve gözlere hoş, ve anlayışlı kılmak için arzu olunur bir ağaçtı; ve onun meyvasından aldı ve yedi; ve kendisi ile beraber kocasına da verdi, o da yedi. İkisinin de gözleri açıldı... Ve RAB Allah... kadına dedi: zahmetini ve gebeliğini ziyadesiyle çoğaltacağım, ve arzun kocana olacak, o da sana hakim olacaktır. " (Kitabı Mukaddes, -Kitabı Mukaddes Şti.'93.İst. - "Tekvin-Musa'nın Birinci Kitabı", s.3., Bap:1-2-3-4-5-6-7. ve 16. mısralar.) (abç)

MERYEM: Efsaneyle gerçeğin karıştığı önemli bir örnektir : Tevrat ve İncil'de anılan bir çok kadının ortak adıdır. Gerek Tevrat'ta, gerekse İncil'deki kullanılış biçimi, günümüzdeki kullanılış biçiminden tümüyle farklıdır. Orada -efsanede- kadının toplumsal değerinin izleri - etkileri vardır. Bunu belirtmek için aramice- miriam: " güzel kadın, kahin kadın"? sözcüğünün karşılığı kullanılır. (Bu, daha sonraları tümüyle ters bir zemine oturtulur. Bu etkinin ya da değerin kaynağı kadın değil, abi, baba ya da kardeşlerinin toplumsal konumuyla bağlantılı duruma getirilir.)

İlk dönem İncil'leri ve günümüzde kullanılan Kur'an'da bu durum daha üst boyutlara tırmandırılır. Tanrı'nın "oğlu"nu doğurtmak için seçtiği kadın, olarak değerlendirilir. Ancak bu "yüceltme"nin altında yatan öz, Meryem'in yaşamdaki konumu değil, erkeklerle ilişkisi olmayan "bakire"liğidir. Ve bu öylesine bir "yüceltme" dir ki, Meryem dışındaki tüm kadınların aşağılanıp horlanmasını da -çünkü diğer kadınların erkeklerle ilişkisi vardır- birlikte getiren bir "yüceltme"dir. Kadının toplumsal yaşamdan dışlanmasının ideolojik/politik ifadesi, "Tanrının seçtiği kadın" olan Meryem ve kızkardeşlerini ayağa düşünmenin mekanizması olarak eksiksiz bir biçimde çalıştırılır.

Meryem öyküsü, anaerkelliğin ve elbette kadının toplumsal yaşamdaki etkisinin/kalıntısının doruğa çıkarılarak tozla/buz olması için aşağıya bırakılmasının öyküsüdür. Ve ne yazık ki kadınlar başta olmak üzere tüm toplumsal katmanlar tarafından sahiplenilerek başarılı olması sağlanmıştır...

Meryem öyküsü, anaerkelliğin kalıntısının doruğa çıkarılarak tozlabuz olması için aşağıya bırakılmasının öyküsüdür. Ve ne yazık ki kadınlar başta olmak üzere tüm toplumsal katmanlar tarafından sahiplenilerek başarılı olması sağlanmıştır...

Orda Bir "Ev" Var Uzakta

Özlem ALPŞEN

"Ait olma" hepimizin pek çok durumda yaşadığı bir duygu olmalı... Ait olduğun bi yer, bir grup olduğu duygusu, "yabancı olmama"... Sanıyorum her dilde "ev"e ait anonim sözler vardır. "İnsanın yüreğinin olduğu yer evidir" (İngiliz Sözü), "Cennet te cehennem de insanın kendi evidir" (Kürt sözü) gibi sözler her dilde bu duyuşu ifade ediyor olmalı. "Kendini evindeymiş gibi rahat hisset" sözü her dilde kullanılıyor olmalı. Nerelerde, hangi koşullarda "evimizde gibi oluruz, "yabancı"lık duygusundan arındığımız yerler nereler?

İşte göçmen bir kadın olarak ben Avrupa'da, ya da göçmen bir ailenin çocuğu olarak Türkiye'de hiç evimde oldum mu? Hiç yabancılık çekmeden yabancılaşmadan yaşadığım, ait olduğum bir "ev"im oldu mu? Kalbimi çatlatırcasına duyduğum "ev" özlemi hep İstanbul'a yönelirken, İstanbul sokaklarında yaşanan polis dayaklarını Türk televizyon haberlerinde izlerken "ev"imi hala özleyip, "işte bu benim evim" diyebiliyormuyum....? Çöp patlamaları, ev çökmeleri ve trafiğin yollarında hep can aldığı İstanbul'u hep "ev"im gibi düşleyebiliyormuyum? "ait olduğum yer"i anımsarken belediye otobüslerinde nasıl taciz edildiğimi, dünya görüşüm ve yaşam biçimim yüzünden nasıl yadırganıp, yabancılandığımı da öyle sıcacık anımsayabilir muyum? Peki, benim "ev"im neresi?

Aslında öylesi bir süreç ki yaşanan, kimsenin bir "ev"i yok... Bireysel yaşantılarımız hep evsizliği anlatıyor. "Ev"ler hep erkin belirlediği, hatta yarattığı ve hep korumaya çalıştığı yapay şeyler. Benim "ev" diye duyumsamaya çalıştığım İstanbul'sa çocukluğum olmalı. Annemin güzel yemeklerinin kokusu, babamın kucağında oturabilmek, bir akşam konukluğu sonrası uyuyormuş gibi yapıp kendimi ağabeyime sırtında taşıtabilmek gibi şeyler. Çocukluğumun ve ilk gençliğimin güzel dostları olmalı özlediğim... Samatya'da, Ortaköy'de, Köprüaltı'nad yaşadığım can sohbetler.. Adaletsiz ve eşitsiz toplumsal yapıya duyduğumuz öfkeyi birlikte bağırdığımız o güzel günler...

HADEP'in son kongresinden sonra yaşanan bayrak krizini (hatta bu sözcüğü hiç sevmesem de bu durumu çok iyi ifade ediyor: bayrak sapıklığını) izledikten sonra düşündüm: ya kürtlerin "ev"i nerede? Yüzyıllardır yaşadıkları topraklarda "başkaları"nın bayrağını dalgalandırmaya, "başkalarının dilini öğrenmeye, "başkalarının tarihini ezberlemeye zorlandı Kürtler. Daha da ilginç bulduğum; Körfez Savaşı sırasında ülkelerinin kuzeyine kaçıp sığınan Kürtlere "Kürt mülteciler" denip duruldu. "Irak"tan Türkiye'ye sığınan mülteciler? Bu durumu, hep kahkaha ile ağlayabileceğim traji-komik bir durum olarak algıladım. Bu "mülteciler" geldikleri bu toprakların insanı ile aynı dili konuşan, aynı kültürün insanıydılar. Elbette -ne çare- onlara "mülteci" diyenlerle bölüştükleri pek bir şey yoktu, "yabancı"idiler. İşte, güneyli kürtler "ev"lerinde, "yabancı"ların "konuğu"ydular.

"Ait olma" duygusunu 'ulus' kavramı ile incelemek çok anlamlı. Ulusların bölgesel egemenlik adına politik düzenlemeden öte hiç bir şey olmadığını düşünürsek, sınırların yapaylığını ve bu sınırların içini "ev" kabullenen daha doğrusu buna zorlanan insanların ideolojik biçimlenişlerini daha kolay görebiliriz.

Aynı duyguyu eril ideoloji ile düşündüğümüzde de "ev"siz kalmamak mümkün değil. Akşam hava kararınca gittiğimiz bir restoranda "katil" olup, "orası kadınlara göre bir yer değil zaten" hükmüyle "kötü kadın" oluveriyoruz. Alt geçitlerin ve metro, istasyon çıkışlarının çizimlerinin hiç buraların kadınlar tarafından da kullanılacağı hesaplanarak yapıldığı "ev"ler var mı acaba dünyada?!! Şehir içi toplu taşıtlarda, bacaklarını rahatça açıp, 1.5 kişilik yer kaplayan erkekler neden hiç o kendilerine ait olmadığını düşünmezler ?!! Hiç bacaklarını öylesine açıp, iki kişilik bir koltuğu kendi "ev"indeymiş gibi kullanan kadın gördünüz mü?!!!

Kısacası, "ait olma" duygusu, hep egemen ideolojilerin çizdiği sınırlarla şekillenivriyor. Sonra bu sınırlar birilerine "ev", birilerine mahkümumiyet oluveriyor! Egemen ideolojiler, ezilen gruplar evlerini dah doğrusu evsizliği böyle dayatıyorlar.

Kadın bilinci taşeronları ürkütüyor

Zelal DERSİMİ

Bugün sisteme muhalif tüm bireylerin ve örgütlü çevrelerin kabul ettiği toplumsal sorun olan "kadın sorunu" realitesine kavuşmuştur. Örgütlü çevrelerin ve partilerin soruna ilişkin programları da, azınlıkta kalan kadınların önerilereyle mütevazilik gösterip erkek yöneticiler tarafından kabul görülmüştür. Ama toplumun tüm kesmini ilgilendiren, kadının yaşamın her alanında yaşadığı ezilmişliği konusunda soruna çözümleyici politikalar ve fiili girişimler yapılmamaktadır. Tabiki politikaları ve girişimleri de ezilen cinsin kendisi gerçekleştirecektir. Gelenek yerini bulsun diye hazırlanan programları da aşacak, kendi sesini duyuracak örgütlülüğü dayatacaktır. Bu örgütlülüğün gerçekleşmesi erkek egemen toplumun ona uygun gördüğü hiçleşmeyi red ederek, kendi düşüncesiyle, duygularıyla, cinsiyetiyle varlığını ortaya koymasıyla, politik alandaki mücadelesiyle mümkün olacaktır. Çözümü, örgütlü mücadele alanlarında çoğunluklu kadın girişimleriyle kabul ettirmelidirler. Düşüncelerinin hayata geçmesi gücünü kendi cinsinden almalıdır. Erkek çoğunluğun kabul görmesi için yumuşak öneri sunma ve onay alma handikapından kurtulmasını sağlıyacaktır. Bu bizim için hayati zorunluluk taşımaktadır.

Kadınlar diğer -ulusal, sınıfsal toplumsal sorun- alanlarında yer aldığı gibi, kadın sorununa ilişkin mücadele yöntemlerini de geliştirmelidirler. Şu ana kadar yer aldığı alanlarda kendi cinsel kimliğinden soyutlanarak ya da kimliğinden dolayı tali görev alanlarını elinin tersiyler itmelidirler. Yani reddetmelidirler.

Kapitalist sistemin metalaştırdığı, dini düşüncelerin cennette özgürleştirdiği ve tarih deneyimlerindeki sosyalist ülke ve mücadele girişimlerinde çözümlenmediği gerçeği, yeni girişim yöntemlerini geliştirmemizi zorunlu kılmaktadır. Kadın hareketi ulusal ve sınıfsal duyarlılığı reddetmeden, kendi cinsel kimliğini, varlığını ortay koyup, ekonomik bağımsızlığını, düşüncesini ve duygularını yaşama mücadelesini olanaklı hale getirmelidir. Bunun da "bağımsız kadın örgütlenmesiyle" mümkün olabileceği görüşündeyim. İşte bu düşünce tüm erkek egemenleri ve sosyalist erkekleri dahi ürkütmektedir. Kimi zaman kadın örgütlenmesini ulusal ve sınıfsal mücadenin önüne engel olabilecek kadar geri düşünebiliyorlar. Diğer yandan kolaycılığı kabullenip kadının insanca yaşamını toplumun geri değerleriyle sınırlayıp uzun vadeli hedeflere erteliyorlar.

Evinde oturan o hanım hanımcık kadınların, yaşamlarında gerçekleşmeyecek degişimi onu sistemin köleci düzenine ve toplumun geri değerlerine sadık bireyler olarak bırakacaktır. Erkekler de sistemin ana kurumu olan sıcak yuvaları kaybetmek istemiyorlar. Yükselen kadın bilinciyle kendi iktidarlarını kaybedecekler. Dahası gönüllü köleleri tarafından sunulan nimetlerden yararlanamayacaklar. Ekonomi üzerindeki hakimiyetleri, evinde temiz ortamı ve yiyeceği hazırlamakta ortak olacaktır. Çalışma yaşamında gördüğü sömürüyü ve baskıyı, karşı cinsine baskıda bulunarak kısmi rahatlığını yaşayamaz.

Gelişen süreçte tali sorunları, tali görev algılama yanılsamasından kurtulmalıyız. Aksi tutumlar devrimci nitelikten uzak, toplumsal sorunları algılama bütünselliğinden eksik davranmış olacağız.

Bu yanlış davranışlar kadının sorumluluk almasının ve özgürleşmesinin önündeki engeldir. Özgürleşmeyen toplumun yarısının ulusal ve sınıfsal mücadeleye katkı kayması da beklenemez; tam tersine zarar vereceğini düşünmek durumundayız. Bize dayatılan köle yaşamını ve seçilen dört duvar mekanını reddederek yaşamın her alanında, kendi beynimizle, yüreğimizle var olmalıyız. Tüm deneyimlerimizden yararlanıp, özgür ülke, özgür yaşam mücadelesini yaşam tarzımız haline getirmeliyiz.

Politik bir Kürt kadınının yaşamından notlar

Ali BİÇER

○ **Size önceleri Leninist-Stalinist, sonraları Troçkist şimdilerde ise feminist kimlik biçiliyor. Bu değişimi bize açıklar mısınız? Siz kendinize nasıl bir kimlik biçiyorsunuz?**

● **H.Y.**- Marksist-Leninist ve Stalinist kimliği gururla kabul ediyorum. Kendi tercihimle bu üç kimliği de inanarak taşıdım. Polisle her hangi bir çatışma bir yana, kazara 81 yazında ölseydim güncelerim dahil ben de kendimi bu üç kavramla tarif ediyordum. Dağdaki odamda Che'nin yanında Stalin'in resmi vardı. Dağa öyle çıktım. Ama Troçkist hiç olmadım. Anti-Stalinist olmadığım gibi. Ben dağın tepesinde kavgamı Lenin'le başlattım. Benim derdim ne Stalin ne Troçki idi ve onların kendi aralarındaki iktidar kavgaları beni çok ilgilendirmiyordu. Beni ilgilendiren Lenin'in örgütlenme anlayışının sosyalizm ile bağdaşmadığı idi. Lenin bir proje sunmuştu ve ben bu projenin sosyalizme ulaşma projesi olmadığını o zamanlar 60 yıllık kendi ülkesindeki tecrübelere dayanarak savunuyordum.

Evet hiç Troçkist olmadım. Ama malesef 80 sonrası siyaset denen, dünyanın en parazit sınıfının üyesi olduğumuzu kavradık. Bu sınıfın belirleyici özelliği yalancılığıdır. En çok yalan söyleyen en iyi siyasi sayılıyor. Böylesine vahşi bir alanda benim rakibim olduklarına inanan sevgili arkadaşlarım da doğal olarak en moda küfürle bana saldırmak zorundaydılar. Korkak, ajan diyemezlerdi bir kaç yıldır dağdaydım ve askeri sorumluydum, teoriyi bilmiyor diyemezlerdi memleketimizin dört parçasında neredeyse her köyde seminer vermediğim cami kalmamaıştı. Peşmerge ve halkla çok iç içe yaşıyordum, bilmem nrelerin ajanı demek ise bizim siyasi geleniğimizde pek bir işe yaramazdı. =Arkadaşlarım zor durumdayken beni "suçlama" şartlarını yine ben kendim rakip yoldaşlarıma sundum. Barzanilerin bile Sovyetçi "sosyalist" oldukları bir dönemde (81 yazı) "dünyada sosyalist ülke yok ve hele SSCB bölgemizin başbelası" diyordum. (Diyorduk demek daha doğru olur çünkü ayrılık dönemi ile ilgili tezler, daha medyatik olsun diye bir tek banan mal edildi. Oysa Ala Rızgari silahlı mücadele de olduğu kadar zihinsel faaliyette de aktif bir hareketti ve bir yığın, bu gün artık kenarından köşesinden moda olan tezi Ala Rızgariciler birlikte tartıştılar. Şan bana kaldı ama benim kendi hareketimden olan yüzlerce hocam var. Klasik yukarıdan aşağı örgütlenme anlayışı olarak ben onların üstünde bir yerdeydim ve tepedeki arkadaşlar için dolaysız rakiptim. Bu nedenle olsa gerek diğer arkadaşların adı geçmedi. Ama ben de biliyordum o zamanki rakiplerim de biliyorlardı ki, sadece Xece değil Ala Rızgari dönüşmek istiyordu. Ama malesef henüz Gorbaçov gelmemişti ve "konuşmak" için birileri açısından çok erkendi... Birtek SSCB'ye çatsam çok önemli değil çünkü ta yetmişli yıllardan itibaren ve özellikle dağda o zamanki Özgürlük Yolu'ndan arkadaşlar tarafından köy köy gezilerek ne kadar iflah olmaz bir Maoist olduğum anlatılmıştı. Ve halk benim Maoist olmamı kanıksamıştı. Sovyetçi örgütler de tahammül etmek zorundaydılar. Bu da pek fazla işe yarayamayabilirdi. Ben tuttum, kesik başımı altın tepsi üstünde "rakibim" yoldaşlara sundum. Memleketimizin en ünlü Troçkistine aşık oldum. Erkeklerin eşleri dinci olur bir şey olmaz ama kadın şef Troçkiste aşık olunca geçmişi ve hayatta bir tek birinin görüşleriyle mahkum edilir. (Oysa bu arkadaş daha o zaman sosyalizm anlayışında "rakiplerimi" kendisine benden daha yakın buluyordu ve bana Troçkist diyemiyor ama garip garip bakıyordu.). Troçkizm hikayem bu. Troçkiyi Lenin veya başka herhangi başka bir sosyalist devrimci kadar severim bir sosyalist olarak benim mirasımdır. Troçkist değildim demem utandığım için değil, tam tersi ve dağdayken beni böyle itham eden arkadaşıma da aylarca söyledim yine söylüyorum, Troçkist olduğum bana söylenmeyene kadar bir Troçkinin bir tek kitabını bile okumamıştım ve Toçkiyi "Troçkizm mi Leninzm mi" kitabından tanıyordum. Ama SSCB'nin tarihini ve Troçki nin Ekim devrimindeki rolünü (tüm sansürlere rağmen) biliyordum. Bu nedenle beni itham etmek isteyen sevgili yoldaşıma "troçkiyi tanımıyorum ama sen öyle diyorsan mutlaka Troçkistim ama 1917 yazına kadarki Troçki ile beraberim çünkü bu tarihten sonra Troçki Leninist oldu ve Leninist örgütlenme sosyalist bir örgütlenme değil" (1) Velhasıl benim hayatımda sosyalizm dışında hiç bir ist yok. Sosyalizmi de istiyorsan benim anladığım biçimde tarif edeyim; çocukların dilenmeyeceği, insanların pazarlanmayacağı her hangi bir nedenle ayrımcılığa tabii tutulmuyacağı bir dünya için mücadele. Bu dünyada ne milliyet ne cinsiyet var. Öyleyse yeter artık vazgeçin bana isim takmaktan ve bir kez olsun izin verin ben eğer ihtiyaç duyarsam kendi kendime bir isim takayım.

○ **Yirmi beşyılı aşkındır devrimci mücadelenin içindesiniz. Hemen hemen görev yapmadığınız alan kalmadı. Dönüp geriye baktığınızda bize neler söylersiniz?**

● **H.Y.** - Yılları sayınca öyle çok gibi geliyor. Oysa ben kendimi hala ilk saçları iki örgülü ve kırmızı kurdeleli halim ve heyacanım ile yaşıyorum. 69'da pepsi ve coca-cola şişeleri kırarak anti-emperyalistlik yaptığım günler dahil bu gün de her sabah yeniden aynı heyacanla başlıyorum ve bir kez daha hatta sonsuz kez anam ve babamın 1950'lerde Haymana'da dünyaya getirdikleri Xece olsam yine aynı şeyleri yapardım. Yaşadığım acı-tatlı bir tek saniyemden bile pişman değilim. Devrimciliğimin bilincine vardığım 68'li yıllar benim içinde yer aldığım Dev-GENÇ ve daha sonra DDKO'daki arkadaş grubum (karanlık güçler tarafından en verimli çağında katlediler Ferit UZUN dahil) RIZGARİ ve ALA RIZGRİ'de birlikte olduğum arkadaşlar yüreklerini kavgaya pazarlıksız koyan arkadaşlardı. Real politika denen çirkef sadece yargılanıyordu. Gerek Türk solunda gerek Kürt solunda herbiri şimdiden tarihe malolmuş değerlerle birlikte olma şansım oldu. Hepsinin adını anmak imkansız ama memleketimizin sosyalist hareketinde bir kilometre taşı olarak görülmesi gereken bir Mümtaz Kotan'ın mutlaka anmam gerek. Onun ile çocuk denecek yaşta eşit şartlarda yanyana mücadele etmek dünyanın en seçme üniversitelerinde doktora yapmaktan daha öğreticiydi. Mümtaz ile birlikte olunduğunda devrimciliğin maraton olduğu ve uzun nefes gerektirdiği, şablonculuktan kaçınmak, memleketin kendi özgünlüğünü irdelemek ve gerçekten kendine ait olan tezler öne sürebilmek ve en önemlisi kişinin kendi kapasitesiyle yüzyüze gelmesi öğretiliyor. Bu nedenle de iyi devrimci hocayoldaşlarla birlikte olduğum için şanslıyım diyordum ve ne savunduysam ve de yapmışsam inandığım için yaptım dolayısıyla her anıma sahip çıkıyor ve gururla başım üstünde taşıyorum.

○ **Uzun sayılabilecek bir süre siz de dağda kaldınız. Sonra ne oldu da siz gerilla savaşı vermekten vazgeçtiniz? O günkü süreçle ilgili bizi kısaca bilgilendirir misiniz?**

● **H.Y** - Sondan başlayayım. Kısaca olmaz ama derli toplu söyleyeyim. Çünkü aradan 10 yılı aşkın zaman geçti hala kendi hareketimiz bir yana diğer hareketler bile her fırsatta "xece eğer sen başlasaydın..." deyip bir yığın sitem sıralıyorlar. Roj okurlarının hoşgörüsüne sığınarak niye ben "başlamadım"ı izah etmeye çalışayım.

Benimle ilgili yıllarca söylenen gizli Maoist lafı, bir çok başka tezin yanı sıra "kurtarılmış bölgeler" ve "gerilla savaşını" savunmam itbariyle doğru idi. Gerek Rızgari ve gerek Ala Rızgari'de bu kavramları ben kullandım ve gereklerini yerine getirmeye çalıştım. Bu kavramlar TİP geleneğinden gelen diğer yoldaşlara yabancıydı. Devrimciliğe başlarken önümüzde şanlı Çin, Vietnam ve Küba devrimleri vardı. Gerilla savaşı, kurtarılmış bölgeler, kızıl üsler vb. vb. yani silahlı mücadeleyi halkımızın kurtuluşunda tek yol olarak görüyor ve bunu hayata geçirmenin ön koşullarını hazırlamaya çalışıyorduk. 80 cuntası öncesinde bile bu koşullar önemli ölçüde yaratılmıştı. Bu arada da silah kullanılıyordu ve kullanan arkadaşlarda önemli ve kaçınılması gereken bir takım tavırlar gözlemlemeye başlamıştım. Silah kullanan arkadaş bir sonraki başka bir siyasi eylemi küçümsemeye başlıyordu. Buna ilk tedbir olarak iyi silah kullanan aynı zamanda iyide bir kadro olan bir arkadaşımızı (işkence ve hapishane süreci de bunu ispat etti) örgütten atmakla tehdit etmek zorunda kaldık. ("demir disiplini ve çelik çekirdiklerden oluşan örgütlerde, örgütlü olan herkesin kaderi şeflerin iki dudağı arasındadır. Ala Rızgari'de öyle bir hareket olma iddiasındaydı ve allahtan aykırı düşünenleri öldürmüyor sadece teşkilattan atıyordu. Daha sonraki muhtemel tekzipleri şimdiden önlemek için ilave edeyim. Ayrı düşünenleri teşkilattan "atmak" malesef hep benim işim oldu) Daha yolun başında niye böyle bir endişemiz oluşmuştu? Yine gerçekten inandığımız tezler gereği; çünkü; bu tezlerimiz silahı mecbur olduğumuz için kullanmak zorunda kaldığımızı ve amacımızın profesyonel katiller ordusu değil savunma savaşı veren sosyalistler hareketinin yaratılması olduğundan bahsediyordu. Bu nedenle dağda olduğumuz müddetçe kamp lafı yerine sosyalizm okulu lafını kullanıyorduk. İlk elde seçme kadrolar seçildi neredeyse mermi ve silah ağırlığında kitap ta taşıdık beraberimizde. Silahın lanetli bir araç olduğunun bilincinde ve kullandığı silahın esiri olmayacak ve de bu gücünü başkaları üzerinde baskı unsuru haline dönüştürmeyecek bir hareket yaratmaktı amacımız. Yani silahlı mücadele kurtuluşumuz yolunda başvurmak zorunda bırakıldığımız araçlardan sadece biri idi ve mutlaka siyasetin hizmetinde olmalıydı.

Biz dağdayken cunta gelmişti ve şehirdeki arkadaşlarımız haklı olarak "cunta bizi savaşa davet ediyor daveti kabulümüzdür" içerikli bildiriler dağıtmışlardı. Haklılardı biz savaşa hazır olmak bir yana zaten savaşın içindeydik. On yıllar sonra ilk kez memleketimizin 2 parçasında savaş vardı ve yine ilk kez "dole hızben"da (partiler vadisi) bizimle birlikte 3 parçanın peşmergeleri ülkemizi parçalayanlara ve onların migfantomlarına karşı özgürlük türküleri söylüyordu. Her türden eğitmimiz tamamlanıyordu ve TC'nin yeni cuntasının kavga davetine hazırdık.

Bu arada bir şey hatırlatayım. Bizim geldiğimiz gelenek Kürdistani bir gelenektir yani Diyarbekir ile Mahabad arasında herhangi bir fark görmüyorduk. Her parçayı ilgilendiren tezler savunuyorduk ve kurtarılmış bölge tezini savunmamıza rağmen baş çelişmenin düşmanı olarak 4 devleti birlikte görüyor dolayısıyla bu 4 devletten herhangi biriyle hangi gerekçeyle olursa olsun ilişki kuran örgütü ünlü anti-sömürgeci ilkeyi ihlal eden bir güç olarak yargılıyor ve o yıllardaki terminolojimiz gereğince adlandırıyorduk. (Günümüzde artık epey sulandı ve bu anlamda şimdi söyleyeceklerim biraz ütopik görünecek

(Devamı S. 11'de)

Wejenivîsê realîst Lokman Polat

'Ez doh jî sosyalîst bûm, îro jî'

Roj- Tu dikarî hinek qala xwe û berhemên xwe ji me re bikî?

Lokman Polat- Ez ji Licê me. Licê navçeya Amedê ye. Ez di xortaniya xwe de wek gelek xortên Kurd ketim nav refên şoreşgeran. Wê demê û îro jî, ez bi rastiya bîr û baweriyên sosyalîzmê bawerim. Ango, ez doh jî sosyalîst bûm îro jî. Min ji mehkemên dewleta dagirker deh sal û nîv ceza xwar. Hej jî ez nikarim bême Tirkiyê. Min beriya 12 ê Îlona 1980 yî li welêt belavokên siyasî dinivîsandin, li ser pirs û pirsgirêkên siyasî seminer didan. Di wê demê de min çend broşûrên siyasî jî nivîsî bûn. Min li Swêdê dest bi nivîsandina kurteçîrokan kir. Hetanî niha 10 pirtûken min derketine. Du pirtûkên min jî dê di nêzde li Stenbolê bêne weşandinê.

Naveroka pirtûkên min; sê heb siyasî ne, yên din jî edebî ne. Yên edebî serpêhatî, novel û kurteçîrok in. Di edebiyatê de ez xeta rastiya civakî diparêzim. Berhemên min yên edebî hemû jî berhemên li gor ekola realîzmê ne.

❍ Te got ez çîrokan dinivîsim, çîrok çî ye?

● Li gor min, çîrok qalkirina rewşa însanan-mirovan-û dîmenek ji jiyanê ye.Çîrok biriqandina jiyanê ye. Çîrok lênêrîna li jiyanê ye. Çîrok avahiyeke estetik e. Çîrok di pêvajoya jiyanê de cihê gihiştina hevûdu ya rastî û xeyalî ye. Çîrok bi sadetiya xwe, bi ziman û saziya xwe şêweyekî taybetî yê edebiyatê ye. Çîrok ji mirovekî, ji jiyanekê, ji rewşekê dikare pêk bê. Çîrok hunera qalkirinê ye. Ev huner berê bi devkî pêk dihat û niha jî bi nivîskî pêk tê. Ji bo mirovahiyê, nivîsandin bi serê xwe belgeyek e.. Çîrok jî belgeya jiyandina jiyanê ye. Çîrok tîr bûn e, sift bûn ê. Mirov bi raman û hesteyên xwe bangî girseyan (xelk) dike. Çîrok serpêhatiyên ku di jiyanê de têne serê mirovan in. Werhasil, bi kurtahî; çîrok şaxekî edebiyatê ye û gelek girîng e.

❍ Tu çima çîrokan dinivîsî?

● Ji ber ku pêwîst dibînim, loma dinivîsim. Ez tim dixwazim çîrokên mirovên ku êş, derd û eziyet dîtine binivîsim û trajediya wan bînim ziman. Ez dixwazim dîmenekê ji jiyana civakî raxim ser kaxizê û bi riya çîrokê mesajekê bidim civakê. Nivîsandin, ji bo min bûye wek dilketiyekê, wek heweseke.

❍ Hîkariya (tesîra) kîjan çîrokvanan li ser te heye?

● Di serî de tesîra Çehov li ser min heye. Hinek çîrokvan hene ku ez ji çîrokên wan pirr hez dikim. Ez ji xwendina berhemên wan hezê, tehmê distînim. Di nav çîroknivîsên Kurdan de jî gelek hene ku ez ji çîrokên wan hez dikim. Di kovara Hawarê de hinek çîrok hatine weşandin,gelek xweşin. Çîroka Qedrî Can a bi navê GULÇÎN ê çîrokêk gelek xweş e. Çîrokên Nuredîn Zaza jî gelek baş in. Lê ez di jiyana nivîskariya xwe de, di bin tesîra tu nivîskarekî Kurd de nemame.

Nivîsandina mirov- nivîsandina xwe bi xwe- midrov pêş dixe. Nivîsandin tevgerek e, macerayek e. Di vê macerayê de jî, ancax mirov bi xwe dikare bijî, bi ser keve, serfiraz bibe.

❍ Rewşa çîroknivîsiya Kurdî ya îroyîn çi ye?

● Rewşa çîroknivîsînê, di dema me de ber bi başiyê ve diçe. Gelek nivîskarên Kurd çîrokan dinivîsin, pirtûkên çîrokan diweşînin. Piraniya nivîskarên Kurd hatanî niha, bi kêmanê pirtûkek çîrokan weşandine. Nivîskarên ku ji yekê pirrtir pirtûkên çîrokan weşandine yên ku tên bîra min ev in: M. Emîn Bozarslan, Firat Cewerî, Hesenê Metê, Lokman Polat û Zeynelabîdîn Zinar e. Ev nivîskarên ku min navê wan da, hemû jî li Swêdê dijîn. Ji xwe pirtûkên çîrokan û pirtûkên xwerû bi Kurdî yên curbecur li Swêdê têne weşandinê. Çend wêşanxaneyên ku li Swêdê Stockholmê ne, jî alî wêşanvaniya berhemên xwerû bi Kurdî ve xizmetên gelek hêja kirine, ji alî wergervaniyê ve jî, weşenxaneyên Kurdî yên Swêdê gelek berhemên edebî yên cîhanê wergerandine Kurdî û weşandine. Di hêla weşanvaniya Kurdî de wêşenxaneya Jîna Nû, Nûdem, Apeck, Roja Nû, Çanda Nûjen, Welat, Sara û Pencînar xizmetên gelek hêja kirine û vê xizmetê hîn jî didomînin.

❍ Tesîra guhertinên civakî û siyasî li ser çîrokvaniya te heye?

● Erê, heye. Guhertinên weha bibe, nebe li ser mirov û li ser şêweyê nivîsîna mirov tesîrê dikin. Rewşa welêt, guhertinên civakî yên di nav gel de birqandina (şewqa) xwe dide ser şêweyê nivîsîna mirov. Ji xwe ji bo vê yekê ye ku gelek çîrokên min li ser gerîllan-pêşmergan hatine avakirin.

❍ Tu berhemên çîrokvanên Kurd çawa dinirxînî?

● Ez wan berheman baş dibînim û nivîskarên wan pîroz dikim, ji ber ku xwe êşandine, westiyane û bi kedeke giranbiha ew afirandine. Bi Kurdî nivîsîn bi serê xwe karekî pîroz e. Yên ku bi Kurdî dinivîsin, li cem min qîmet û rûmeta wan gelek bilind e.

❍ Rewşa edebiyata Kurdî çawa ye? Helbest, çîrok, roman, kîjan li pêş e?

● Niha bi gelemperî rewşa edebiyata Kurdî baş e. Lê ev têr nake. Di hêla romana Kurdî de qelsiyek, lawaziyek heye. Mirovên ku bi Kurdî roman nivîsîne hindik in, bi tiliyan tên jimartin. Lê başe ku her dem roman nivîsên nûh derdikevin holê. Di van salên dawiyê de çend roman nivîsên nûh romanên xwe yên bu bi Kurdî nivîsîbûn, weşandin.

Niha, her diçe weşanên bi Kurdî zêde dibin. Kovarên xwerû bi Kurdî yên çandî, hunerî û edebî yên nûh tên weşandin. Zêdebûna hejmara kovarên çandî, edebî ji bo pêşveçûna çand, ziman û edebiyata Kurdî pêvajoyek gelek girîng e.

Pirsa ku; helbest, çîrok, roman, kîjan lipêş e, li gor min helbesta Kurdî li pêş e. Çîrok li pey wê ye. Roman û berhemên şanoyî li paş in.

❍ Çîroka herî dawî ya ku te nivîsiye navê wê çi ye û naveroka wê li ser çi hatiye honandin?

● Navê çîroka min a herî dawî "Dizê Nediz"e. Naveroka wê li ser rewşa rojane ye. Pîştî ku televizyana Kurdî MED-TV dest bi weşanê dike, malbateke Kurd dixwaze ji xwe re televizyon û çanak anten bikire. Mêrik diçe ji dikanekê ku tiştên kevn difroşe, televiyon û antenekê distîne. Paşê polîs tên davejin ser mala mêrik, dibêjin tu diz î. Wî digrin dibin davêjin zindanê û lê îşkence dikin. Polîs jê re dibêjin "te televizyon û antên dizîye" mêrik vê tawanbariyê qebûl nake. Polîs paşê diçin keça mêrik digrin û tînin, li ber çavê wî îşkence dikin. Mêrikê ku bi rojan ewqas di berxwedabû û tawanbariyek qebûl nekiribû ji neçariyê wê tawanbariyê qebûl dike ku, bi keça wî îşkence nekin, keça wî berdin.

❍ Di derbarê kar û xebatên edebiyatê de, projeyên we yên pêşerojê çi ne?

● Di hela weşanvaniyê de gelek projeyên min hene. Min ji dehan pirrtir pirtûkên xwe li Swêdê weşandine. Niha ez dixwazim êdî pirtûkên xwe li Stanbolê biweşînim û wan berhemên xwe bigihînim destê xwendevanên Kurd yên li welêt.

Ez dê weşandina kovara HELWEST ê bidomînim. Gelek xwendevanên kovara Helwestê çêbûne. Ji bo kovarê intreseyek baş heye. Ji Kurdistanê hetanî Amerîkayê nameyên pîrozbahî û piştgiriyê tên. Weşandina kovar û pirtûkan ji bo nivîskaran şêweyek ji şêweyê jiyanê ye. Berhemên her nivîskarî wek ewladên wî ne. Nivîkarek wexta ku berhemeke xwe ya nûh diweşîne wek ku zarokek nû jê re bibe. Her mirov domandina jiyandina ewladê xwe dixwaze. Ez jî wek ewladê xwe li pirtûkên xwe û li kovara HELWEST ê dinêrim û her domandina jiyana wan dixwazim.

Ez jî rojnameya ROJ'ê re jiyanek dûr û dirêj, pêşketin, serkeftin û serfîraziyê dixwazim.

REWŞA EDEBÎYATA KURDÎ
Bi nivîskarên Kurd re
HEVPEYVÎN
Amadekar
Lokman POLAT
Ji bo
GULVEDANA
EDEBIYATA KURDÎ
Dîtinên Nivîskarên Kurd
CÎLD 16
ÇN
Nûjen

Lêkolînvanên Kurd çi dikin

Senar ŞAHİN

Lêkolînvanên Kurd çi dikin? Wexta ku lêkolîn dikin kîjan metodî bi kar tînîn? Lêkolînên ku dikin têr dike an na? Di pêvajoya lêkolînê de rastî kîjan zahmet û astengan tên? Rewşa lêkolînvanan çi ye? Ji hêla dîrokî û civakî ve lêkolînên çawa tên kirin? Ev çend pirs in ku divê lêkolînvan bersiva wan bide û ji vî aliyê ve xwendevanan agahdar bike.

Nivîskarê her neteweyî dîroka xwe dinivîsîne. Lê neteweyên rojhilata navîn dîroka xwe nanivîsînin. Dîroka wan bi piranî ji alî dîrokzanên Avrupî ve tê nivîsandin. Gelo lêkonînvan û dîrokzanên Kurd di wê sewiya ku dîroka Kurdan binivîsin de ne? Mirov li hinek berhemên lêkolînvanên Kurd mêze dike di wan de belge hene, lê şîrovekirina wê gelek qels e. Hinek dîrokzan her tiştî, her bûyerî bi dîroka Kurdan ve girêdidin. Nihîlîstên wek Gurdal Aksoy jî her tiştî înkar dikin. Di nav lêkolînvanan de hevxebat, an jî alîkariya hevdu kirin tune ye. Wek mînak: Em bêjin, li ser rojnameyeke Kurdan a dema berê du nivîskarên Kurd lêkolîn dikin. Nivîskarekî lekolînvan 9-10 hejmarên wê rojnamê dibîne, bi dest dixe, nivîskarê din jî 1 an 2 hejmarên rojnamê dibîne. Herdu nivîskar wan hejmaran hemûyan naynin cem hev û bi hevre naweşînin. Yek cuda, yê din jî cuda diweşîne.

Di dîroka Kurd û Kurdistanê de gelek bûyerên dîrokî û civakî qewimîne. Gelek aliyên yan bûyeran di tariyê de mane, an ji ber hin sedeman nehatine famkirin. Ji bo ronahîkirin û fêmkirina wan bûyeran wezîfeyên mezin dikevin ser milê lêkolînvanan.

Li ser vê mijarê nivîseke balkêş di rojnama Kurdan Ozgur Polîtîkayê de (Hinek ji rojnameyên Kurdan yên ku bi zimanê Tirkî derdikevin rojnameyên Kurdî nîn in, Rojnameyên Kurda ne) nivîsek balkêş a Selîm Ferat hate weşandin. Di nivîsê de ji bo lêkolîna hinek bûyeran pirsên girîng hebûn. Li gor vê nivîsê; Gelek tiştên ku di dîroka Kurdî ya nêzik de qewîmîne hîn nehatine rohnîkirin. Li gorî îdeayên Selîm Ferat, yên ku li ser Kurdan lêkolînan çêdikin bi pirranî biyanî ne û bi tesadufî hinek Tirk in.

- Ji Îdrîsê Bedlîsî re xaîn tê gotin. Lê kesek pirs nake ku 14 mîrîtiyên Kurd tên çi manê?

- Yêzdan Şêr li dij Mîr Bedirxan derket, lê paşê jî li dij Osmaniyan serhildan çêkir. Lê mixabin kesek li ser vê lêkolînê çênake ku ev serhildan, serhildaneke neteweyî û welatparêzî bû an na?

- Kes dizane ku Şêx Mahmudê Berzencî -ku çend caran li sirgûnê jiyaye û carekê jî xwe Kralê Kurdistanê ilan kiribû û li dijî Emperyalîzma Îngîlîzan şer kiribû- çima li sirgûnê mir?

- Di hevdîtin û peymana Lozanê de yê ku Kurd temsîl dikirin, Şerîf Paşa çiqas Kurd bû?

- Ji Abdullah Cewdet re " Welat parêzê Kurd" dibêjin. Li ser wî pîrtûk jî hate nivîsandin. Ev çiqas rast e?

- Saîdê Nursî, Seîdê Kurdî ye, an Seîde Nursî ye? Munaqeşeya vê yekê bi zanistî nehate kirin.

- Têtê gotin ku "M. Kemal bi Kurdan re li dijî Emperyalîzmê şer kiriye." Lê pênûsek ku vî tiştî îspat bike em nas nakin.

- Bacanaxê Şêx Seîd, Bînbaşî Kasim îxanet dike, lê serokekî wek Şêx Seîd ku ewqas serokekî muhîm e, hatanî li ser pira Abdurrahman Paşa dikeve pusuyê nizane ku Bînbaşî Kasim xaîn e. Çima nizane? Me hîn jî berssîva vî tiştî nedaye.

- Di dadgehê de jî hate îspatkirin ku serhildana Şêx Seîd olî nebû. Neteweyî bû(N.M). Lê hîn jî li ser vê serhildanê lêkolîneke zanistî nehatiye çêkirin.

- Seyid Riza serokekî mêrxas yê Kurdan bû. Bi Generalên Tirkan re hate xapandin û çû hevdîtina 'aşîtî'yê. Pê lîstin û wî girtin. Piştî girtina wî, di balkonê de bang kir, got "Hukumatê Tirka yo zureker." Hetanî niha li ser şexsiyeta serokatiya wî lêkolînek nehatiye çekirin.

- Îhsan Nurî Paşa serokekî şerker bû. Ew bêparastin û bê çare li Tahranê, di qeza trafîkê de çû dilovaniya xwe. Kesekî li ser hîmê bingehîn ê vê bûyerê û deprasyona wê ya rêzanî û qirîza wê ya civakî berhemek ne afirandin.

Selîm Ferat bi van pirsên jorîn ve gelek pirsên din dipirse û dawiyê dibêje:"Tenê çareyek heye, ew jî mirov bibe Kurdperwer, Marksîzmê, felsefeyê, zanîstê, bi Kurdî bike... Tenê bi Kurdî û bi berhemkariya Kurdayetiyê zanîst dikare bê kirin."Selîm Ferat weha dibêje, lê çi heyf e ku ew van gotinên xwe yê rast bi zimanê Tirkî dibêje û dinivîsîne. Li vir mexseda min li Selîm Ferat rexne girtin nîne. Me ev pirsên wî ji bo bala lêkolînvanan bikşîne, dubare kir. Dibe ku gelek lêkolînvanên Kurd rojnemeya wê rojê ku nivîsa Selîm Ferat têde bû nexwendibin.

Gotina min ya dawî jî lêkolînvanên Kurdî re ev e: Ev pirsên jorîn girîng in. Divê lêkolînvan li ser bisekinin û li wan bûyeran bi berfirehî bikolin da ku rastî derkeve holê û bûyerên dîrokî ji tariyê rizgar bin, derkevin rohahiyê

Mirina dengbêj

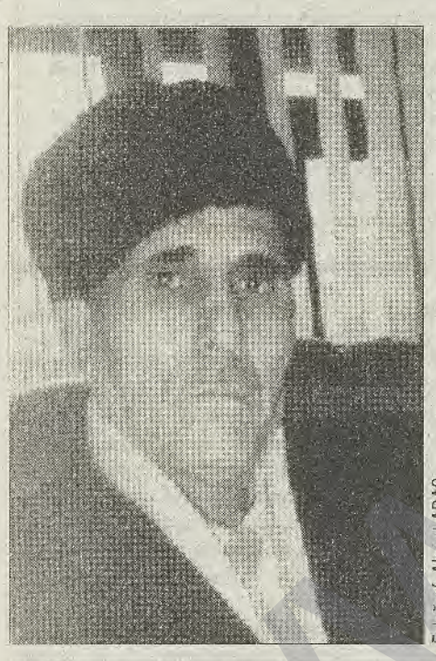

Fotograf: Ahmet ARAS

Felat DILGEŞ

Lo hozano, lo dengbêjo, lo dengzêro; serî rake dengbêjo, xweşbêjo, dilbêjo, kulbêjo, derdbêjo, êşrêjo! Tu bi Xwedê kî rabe Helîmcanê bibêje. Dil û hinavan dîsa birêje! Bişewitîne, bipirpitîne, biperitîne, hilpetikîne, gurçika dilê min bihelîne; Bêrîvanê bibêje dengbêjo!

Tu dikarî kul û derdan ji dil û hinavê, ji kezebê birêjî

Tu bi Xwedê kî Şakiro, tu dîsa kulama Helîmcanê bibêjî!

Bilbilê Serheda rengîn, şalûrê Deşta Mûşê! Ma dengbêj jî dimirin Şakiro! Ez bawer nakim, qala mirina dengbêjan nekin. **Bila zarûk nizanibin ku dengbêj dimirin û bila mezin tucar hînî mirina dengbêjan nebin.**

Ma Evdalê Zeynikê dimire looo? Mirin bi nemiran dikare! Mirin, ku sewtika te sar be li welatê min, destên xwe yên qirêjî bikişîne ji gewriya min!

Ew hozanên ku Kurdistanê bi hunermendiya xwe mezin û dewlemend kirine. Dengbêjên ku ji şîn û şahî, ji keser û kovan, ji kul û derdên me re bûne ziman.

Dengbêjin ku do bi îro ve girêdane û îro bi pêş ve girê didin.

Dengbêjên ku bûne dengê me
Dengbêjên ku bûne dilê me
Dengbêjên ku bûne hesret û evîna me
Dengbêjên ku evînên me dane jiyandin
Dengbêjên ku birînên me dane kewandin
Dengbêjên ku ji janên me yên zirav re bûne derman
Dengbêjên ku ji êş û derdên me re bûne zar û ziman
Dengbêjên ku di şevên tarî de bûne qam û çira
Dengbêjên ku di roja reş de bûne bav û bira
Dengbêjên ku şevbuhêrkên me bi wan derbas dibûn û şevên me dikirin ronahî
Dengbêjên ku cejn û dîlanên me dikirin şahî
Dengbêjên ku sitranên me bi wan dibû dîrok
Dengbêjên ku bi atî û tayên evînan dibûn gerrok!..
Û ew dengbêjên ku heqê wan tucar nayê dayin, qedrê wan nayê zanîn û rûmeta wan nayê girtin.
Dengbêjên derya rûmetê yên ji rûmetê dûr û bêpar
Belkî Xwedê vê jiyan û qederê ji dijmin re neke par
Ya rast em mîrî ne, em bêxwey in; ew li ser me dikin qîr û hawar!.
Lo hozano, lo dengbêjo, lo dengzêro; serî rake dengbêjo, xweşbêjo, dilbêjo, kulbêjo, derdbêjo, êşrêjo! Tu bi Xwedê kî rabe Helîmcanê bibêje. Dil û hinavan dîsa birêje! Bişewitîne, bipirpitîne, biperitîne, hilpetikîne, gurçika dilê min bihelîne; Bêrîvanê bibêje dengbêjo!

"Were mal cînar, mal cînar Helîmcanê..."

Ka ew mal, ka ew cînar, ka ew welat, ka ew xweşî, ka ew geşî!

Dibêjin dengbêj miriye!

Êdî nasitire li ser evîn û evîndaran.

Ji welat dûr; ji Serhedê, ji Zozanê Şerefdînê, ji Sîpanê Xelatê, Ji Çiyayê Andokê dûr derketiye koça dawî.

Dengbêj xeyidiye, sitrana Salihê Pismam û Nûrê nabêje

Û dibêjin Şakiro miriye!.

Îzmîr bişewite, kavil û xopan bibe,

Ew bajarê ku ji xwediyê xwe re nebû war

Ewê çawa ji dengbêjê welatê min re bibe sitar!

Şakiro!..

Dengbêjo, dengşerbeto, dengşekiro, dengşîrîno! Ji me re sitrana Siyabend û Xecê bibêje! Ji wê evîna bêmirin, ji wî warê gakuviyan, ji wê sitargeha şêran, ji Sîpanê Xelatê qal bike hozano, dil bi kulo, dil bi keser û kovanê!

Siyaben di Sîpanê Xelatê de ket,

Sîpanê Xelatê Kurdistan bû.

Û em her roj di sîpanên xerîbiyê de dikevin; bêyî ku deng û şopakê li pey xwe bihêlin; li der û dertûnan, li xerîbî û biyanistanê hunda dibin.

Gelekî ku bi qedir û rûmeta hozan, dengbêj û hunermendên xwe nizane; miletek ku wek roniya çavê xwe li wan xwedî dernakeve, bi mirin, kêmbûn û jibîrbûna dengbêj, hozan û hunermendên xwe re ew jî dimire. Çimkî gel bi nûrxên xwe yên netewî, bi hozan, dengbêj û hunermendên xwe axa mirinê ji ser xwe radikin.

Ma hûn wê xêzika tenik a navbera bûn û nebûnê dibînin?

Ce seridîbû
Genim li ber çinînê bû
Bê hey malşewitiyo
Demsala mirinê bû.

Bi hêviya avakirina welatekî ku dengbêjên wî li der û dertûnan namirin!.

Peyvên Pêşiya yên Kurdî / M. GAZÎ

Ji du henekan yek jê bi rast digere.
Ji ereban re mebê merheba wê bazdin ser kurk û eba.
Ji gura birçîtir, ji mara tazîtir e.
Ji hinekan re hok, ji hinekan re kok e.
Ji kertal re gotine ciyê te ku dere, gotiye ba zane.
Ji kîsî kurim xweş dibirim.
Jina bê esil be mexwaze.
Jina mêrê xirabe him diz e, him qehp e.
Jina ûr jê bireve here dûr.
Jina te hevalê te, berîka te xalê te.
Jina mêrê çê terî li ser piştê.
Jin hene, jinan hene, dermanê dilan hene.
Jin hene, jinkok jî hene.
Jin û mêr pevçûn ji xelkêtirê ji hev çûn.
Jin û mêr tevr û bêr.
Ji piran pir tên kuştin ji hindikan hindik tên kuştin.
Ji qehra xwe avêt behra.
Ji xelkê re jîr e ji xwe re pîr e.
Ji xelkê re masîgir e ji xwe re kûsîgir e.
Ji xezalê bezatir tune ji qismetê xwezêdetir naxwe.
Ka ne a te, kadîn jî ne a te ye.
Kanûn kewa naxwaze.
Kar bike wek keran bixwe wek şêran.
Karê îro nehêle sibê.
Karê şevê belaş e.
Karê xwe bi xelkê kir kezeba xwe bixwêkir.
Kar ker e, tu bajoyî wê here.
Karkirê xwe şêrînê ber dilê hevalan.

Aygün UĞUR
A. Berdan KERİMGİLLER
İlginç ÖZKESKİN
Hüseyin DEMİRCİOĞLU
Ali AYATA ve Müjdat YANAT

Ölüm orucu şehitlerini saygıyla anıyor ölümlere neden olan sorumluları nefretle kınıyoruz. Anıları mücadelemizde yaşayacaktır.

Diyarbakır ve İstanbul
MED-KOM
Çalışanları

Aygün UĞUR
A. Berdan KERİMGİLLER
İlginç ÖZKESKİN
Hüseyin DEMİRCİOĞLU
Ali AYATA ve Müjdat YANAT

Onlar
hepimiz için ölüyorlar
Onlar şehitlerimizdir.
Anıları önünde saygıyla eğiliyoruz

Roj Gazetesi Çalışanları

İklim Değişsin Kitaplar Gelsin

Yeni Yayın Döneminde Yeni Kitaplar

Sosyal Yayınları
Sanat Tarihi/Germain Bazin
Metafizik/Aristoteles
Latin Dili Grameri
Prof. Filiz Öktem
Psikoloji Sözlüğü
Henri Pièron
İslamiyet ve Kapitalizm
Maxime Rodinson
Karakterler/La Bruyère

Nûjen Yayınları
Rewşa Edebiyata
Kurdî/Lokman Polat
Özlemin Gül Sureti
Hafız Akdemir
Belgelerle Ağrı Dağı
Hareketi/M.Kalman
Baban-Botan-Soran
Dr. Kaws Kaftan
Kürt Modernizmi
Hasan Yıldız
Ziwanê ma (Alfaba-Dımıli)
Haydar Dıljen

Avesta Yayınları
Fırat Mahzun Akar
Melik Fırat
Kürt Müziği/Derleme
İnsan Kültür
Uygarlık/Gürdal Aksoy
Kürt Sorunu ve Demokratik
Çözümleri/Derleme
Bir Kürt Diplomatının
Fırtınalı Yılları:Şerif
Paşa/Rohat
Memê Alan/Derleyen:
Roger Lescot
Weger/Abdullah Pêşew

Pencere Yayınları
Yarım Ağız Anılar
Murat Tuncel
Güneş Kadını
Paulex Salomon
Uçmak/Ket Miret

Telos Yayınları
Sırbistan'a Adalet
Peter Handke
İhtiyarlık/Italo Svevo
Beşir Fuad/Ahmet Mithat
Düşüş Efsaneleri
Jim Harrison
Bu Ne Biçim
Memleket/Özdemir İnce

Doz Yayınları
Kürtler ve
Kürdistan/Minorsky
I. Dünya Savaşı Esnasında
Kürdistan/Kemal Mazhar
Doğu Hıristiyanlığı
Tarihi/Aziz Atiya
Mem û Zin'de Kürt
Ulusalcılığı/Ferat Shkely
Harabeler/Volney
Kürtçe'nin Grameri
Celadet Bedirhan
Kolay Kürtçe
Kamuran Bedirhan
Kürtçe-Türkçe Cep Sözlüğü
Kürtçenin İmla Klavuzu

Berfin Yayınları
Dinlerin Kökeni ve İslam'da
Reform/A.Rıza Ergüven
Yeşil Paprikalar
Ülkesi/Haydar Oğur
Aşkın Gayri Resmi
Tarihi/Özgün E. Bulut
Kürt Mitolojisi
Cemşid Bender
Aydın Öztürk
Ezberletilmiş
Yalnızlıklar/Aydın Öztürk
Med İmparatorluğu
Sonrasında Kürtler/Torî

Belge Yayınları
Sarı Tipi/ A.Kadir Konuk
Musa Dağın'da 40
Gün/Franz Werfel
Ulusal Sorun Üzerine
Yazılar/Rosa Luxenburg
Kominist Partinin
Doğuşu/Antonio Gramsci
Tarih ve Sınıf Bilinci
Georg Lukacs
Artı Değer Teorisi
Karl Marx
Dersim Terteli/Haydar Işık
Yeşilyurt Davası
Hasip Kaplan
Hemşin Ermenilerinin
Tarihinden Sayfalar
Levon Haçikyan

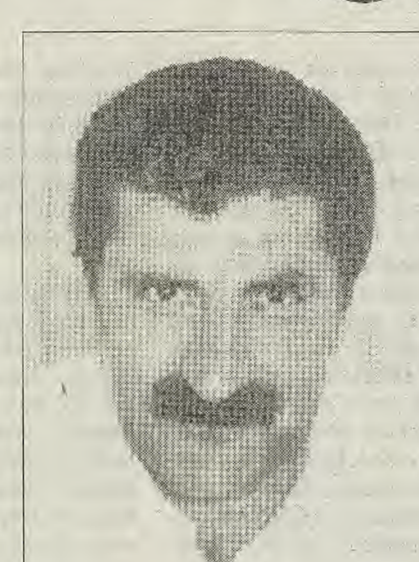
Ahmet ÖNAL

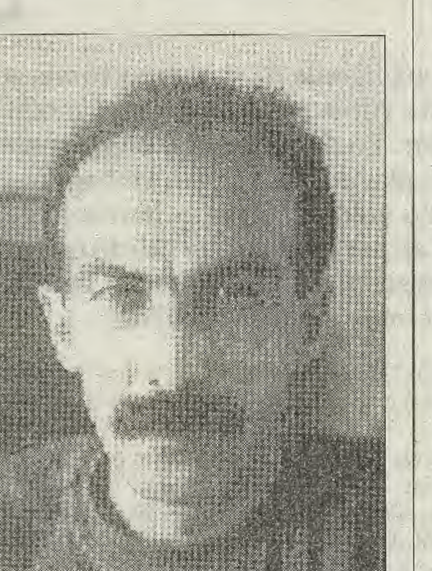
İsmet ARSLAN

Aslında "yeni yayın dönemi" diye birşey kalmadı. Bir dönem yayıncılar yaz aylarında kitap çıkarmazlardı. Sebebi de, yazın hem okulların tatil olmasından hem de, insanların tatile gitmesinden dolayı kitabın az tüketiliyor olmasıydı. Oysa, gerçek bunun tam tersi. Normalde insanlar tatilde kitap okur. Tabii Türkiye'deki yayıncılar, yazın kitap çıkarmamakla haksız da sayılmazlar. Çünkü Türkiye'de herşey "ala turka". İnsanlar tatilde kitap okumaktansa, gezip dolaşmayı ya da kitap okuyacakları zamanlarını televiziyon seyrederek geçirmeyi tercih ediyorlar. Fakat son yıllarda bu yargı kısmen değişmeye başladı. Okurda değişen bu 'yargı' yayıncıyı da değiştirdi. Artık yayıncılar kitap basmak için "iklim değişsin, bulutlar gitsin" demiyor. Onun yerine 'iklim değişsin, kitaplar gelsin' diyor,yayıncılar.

Okurun bir kısmı, yazın kitaba vereceği parayla tatil yapmayı planlıyor. Peki kitaba vereceği parayla tatil harcamalarına ne ölçüde katkıda bulunuyor? İşte burası muğlak. Çünkü kitaba vereceği birkaç milyonla tatili kurtarabilecek şansı yok gibi. Tatil yaparken kitap okumanın keyfini yaşama mutluluğuna erişemeyecekler. Ötekilere gelince: Onlar son yıllarda yayıncıların kitap basımlarını durdurmamayı sağladı. Kötü mü oldu? Hayır. Yazarın ve yayıncının emeğinin mevsimlerle ölçülmeyeceğini, okumanın zamanı ve mekanı olmayacağını gösterdiler "ala turka"cılara.

Peki yayıncılar ne diyor bu duruma. Gördüğümüz kadarıyla artık eskisi gibi yazın -kendi deyimleriyle "ölü mevsim"de yayınlarına ara vermeyi düşünmüyorlar. Sosyal ve Pencere Yayınları yaz aylarının programlarını pek etkilemediğini söylüyorlar.

Berfin Yayınları'ndan İsmet Arslan ise; "bizim için yayında yazın kışın önemi yok. Bizim kitaplarımız her mevsimde satıyor. Tabii sektörde yazın bir düşüş oluyor ama, biz de tam tersi diyebiliriz. Çünkü Dağıtımevleri kitaplarımızı yeterince dağıtamıyor. Örneğin, yurtdışından gelenler oluyor yazın. Bu insanlar bizim kitaplarımızı yurtdışında bulmakta zorlanıyorlar. Dolayısıyle de yaz tatili için Türkiye'ye geldikleri zaman kitaplarımızı ediniyorlar. Bu da bizim satış grafiğimizi etkiliyor," diyor. Ayrıca Berfin Yayınları, insanların tatilde kitap okumamalarını da; devletin bir politikası olduğunu söylüyor. Bunu da, devletin insanlara vermiş olduğu eğitime bağlıyor.

Yazın kitap yayınını durdurmayan yayınevlerinden biri de Telos. Görüşlerini aldığımız Asaf Güven Aksel "yaz dönemi kitapların okunmaması fikri yayıncıların kendi kafalarından uydurdukları bir efsane" olduğunu ve yeni kitaplar basılmayınca doğal olarak kimsenin okuyamayacağını söyledi. Ayrıca Aksel, Kışın öğrencilerin okulda olduğunu ve derslerinin yoğun olmasından dolayı fazla kitap tüketemediklerini, "oysa yazın öğrenciler, tatilde ve daha çok kitap okuyabiliyorlar" diyor. Bir de Türkiye'de yayın yapan Kürt yayıncılar var. Peki onlar yayın programlarını "mevsim"lere uyarlıyorlar mı? Bu sorunun cevabı "hayır"dır. Çünkü Kürt yayıncılar, mevsimlerin değişimine göre değil, Hükümetlerin ve yasaların değişimine göre hareket etmek zorundalar. Aksi durumda onlar için mevsim hep "kış" (!) olmaktadır. Zaten kitaplarını tanıtacak ve pazarlayacak bir pazarlarıda yok.

Nûjen Yayınları'ndan Ahmet Önal, Kürt yayıncıların durumunun diğer yayıncılardan farklı olduğunu, kendilerinin zar zor ayakta kalıp kitap bastıklarını, dolayısıyle yazın ve kışın kendi yayın faaliyetleri açısından bağlayıcı bir fonksiyonu olmadığını söyledi.

Yayınevleri her nekadar yazın kitap basma grafiğimiz de bir oynama yok deseler de, kendilerinden aldığımız kitap listeleri bunun böyle olmadığını gösteriyor. Yani, yayıncılar, sonbahara roğru kitap basmayı hızlandırıyorlar. Özellikle İstanbul'da, TÜYAP Kitap Fuarının açılacağı dönem, piyasa yeni kitaplarla doluyor.

"Okumak Sessizliğe Karşı Savaşmaktır" diyordu yazarın biri. Eğer sessizlik sizi yorduysa, hemen bir kitapçıya uğrayın. Sessizlikle savaşmanın yerine, sessizliği kitapların senfonik dünyasına dalarak bozmaya çalışın.

(KÜLTÜR SANAT SERVİSİ)

Nuri Dersimi

NESİMİ ADAY

Veteriner Dr. M. Nuri Desimi'nin hiç söz edmediği ve araştırmacıların da hiç değinmediği ya da bilmediği Xatûn Hanım'ı, uzun süren çabalar sonucu bulup Dersimi hakkında konuştuk. Xatûn Hanım bütün ısrarlarımıza rağmen fotoğraflarının çekilmesini istemedi.

Xatûn Hanım o dönemi şöyle anlatıyor: "Ben daha çocuk yaştaydım Nuri Bey'le evlendiğimde. Nure Bey çok akıllı bir adam olduğu için babam beni ona verdi. O yıllar Kürtçü olduğunu bilmezdim. Selvi Hanımın üsküne kuma gitmiştim. Nuri Bey'in Holvenk'te (Elazığ'a bağlı) bir çiftliği vardı. Orada kalıyorduk. Holvenk'teki çiftliğimize (çiftliğin devlet tarafından Nuri Bey'e verildiğini söylüyor. Ermenilere aitmiş) Seyit Rıza ve diğer Dersim ağaları gelirdi. Oturur saatlerce konuşurlardı. Ben o zamanlar bişeyden pek anlamadığım için ne konuştuklarına kulak vermezdim. Zaten erkekler ayrı bir bölümde otururdu. Her gün gelene-gidene ziyafet verirdik. Tabi işleri hizmetçilerimiz yapardı. Nuri Bey'in eli çok açıktı. Gelene gidene hizmet etmek için herkesi seferber ederdi. Misafirlerine çok iyi davranırdı."

Türk devleti Nuri Dersimi'ye hem Elazığ'da hem de Sivas'ta birer çiftlik veriyor. Dersimi, Elazığ'daki çiftliğin manastır olduğunu söylemekle yetiniyor. Ermenilere ait olduğundan bahsetmiyor.

Nuri Dersimi hatıralarında Koçgiri'de Ali adında bir oğlunun ve Dersim'de de Fato adında bir kızının şehit düştüğünü yazıyor. Fakat bu çocukları hakkında herhangi bir bilgi vermiyor. Ayrıca Suriye'de yaşayan son eşi Feride'ye yazdığı bir mektupta Jale isminde bir kızı olduğu anlaşılıyor. Xatûn Hanıma, Nuri Beyden çocuklarının olup olmadığını soruyoruz. "Hayır. Zaten ben daha çocuktum" diyor.Ayrıca Xatûn Hanım, Nuri Bey'in Selvi Hanımdan da çocuğunun olmadığını söylüyor ve soruyor: "Acaba Nuri Beyin Suriye'deki hanımından çocuğu var mı?" "Bildiğim kadarıyla yok", diyorum. "Demek ki ondandı!?" diyor yanında oturan bayana. Ve susuyor. Yani Dersimi'nin hiç özçocuğu olmamıştır.

Xatûn Hanım'a Nuri Dersimi'nin yurtdışına çıkışını ve o dönemde olan gelişmeleri sorduğumuzda şunları söylemekteydi: "O son günlerde çok huzursuz olduğunu gizleyemiyordu. Daha önceleri de hiç rahat değildi,fakat son günlerde belli ediyordu. Sık sık bazı insanlarla evimizde görüşmeler yapıyordu. Bir gün babamı çağırıp şunları söyledi, 'Ben Ankara'ya, İstanbul'a gideceğim. Burada durumum kötü, oradan size mektup gönderdiğimde, falan yere gelin dediğimde hemen geleceksiniz. Hiç kimseye söylemeyeceksiniz', deyip gitti. O sıralar Dersim tarafında olaylar başlamış, devlet insanları ya kurşuna diziyor ya da asıyordu. Eğer Nuri Bey gitmeseydi kanımca onu da asacaklardı. Nuri Bey çok akıllı bir adamdı, tehlikeyi sezmişti. Daha sonra bir gün babama mektup gelmiş ve babama diyormuş ki, 'Ben artık yokum. Beni yok bilin. Buradaki işlerim olmadı. Kızını al, evine götür' Herhalde Hacı Ağa'ya da mektup göndermiş ki o da gelip Selvi Hanım'ı apar-topar alıp Sivas'a götürdü. O zaman bana diyorlardı ki 'Sen daha çocuk yaşta olduğun için kimse sana bir şey yapmaz ama Selvi Hanım'ı yakalasalardı onu asarlardı.' Babası onun için Selvi Hanım'ı hemen alıp götürmüş. Selvi Hanım'ın babası Hacı Ağa da tanınmış biriydi. O da kendisinden korkuyormuş."

Nuri Dersimi Suriye'ye gittikten sonra orada büyük hayal kırıklığına uğrar. O bölgeyi işgal eden Fransız kuvvetleri, sözde Kürt hareketine sıcak bakıyor, fakat suriye'ye giden Kürt aydın ve önderlerini de tutukluyorlar. Fransızlar Nuri Dersimi'yi de yakalayıp Türklere teslim etmek için, arama emri çıkarırlar. Bu arada Halep'te yaşayan Dersimli Ali Ağa'nın kızı Feride ile evlenir. Fakat Türk Devleti peşini yine bırakmaz. "Dersim isyanında bilfiil iştirak eden ve bu isyanın bastırılmasından sonra yurdumuzdan kaçan, Halep'e yerleşen Veteriner Dr. Mehmet Nuri Dersimi orada faaliyetlerine devam etmiş ve Türkiye, İran, Irak ve Suriye'deki Kürtlerin bir bayrak altında müstakil Kürt devletini kurmaları yolunda çalışmıştır." (Cevdet Sunay, İddianame, 7 Ekim 1963, Aktaran Hıdır Göktaş) Dersimi, "İdlib'de vazifede iken Mustafa Katip isminde bir Türk casusu da gelip gitmekte iken bir gün yanımdan azarlayarak kovmuştum" diyor.

14 Ekim 1938'de Ürdün'e gidip orada Baytarlık (Veteriner) yapar. M.Kemal yine peşini bırakmaz. Dersimi'nin Ürdün'de görevde olduğu bu yıllarda Atatürk Ürdün Kralı Emir Abdullah'ı İstanbul'a çağırıp ya İstanbul Emirgan'daki malından-mülkünden vazgeçmesini ya da Baytar Nuri'yi Ürdün'den kovması gerektiğini tehdiktar bir tarzda önerir. (Bkz. Musa Anter, Hatırlarım S.106) Bunun üzerine Dersimi 6 Ağustos 1941 yılında Ürdün'den Suriye'ye geri dönmek zorunda kalır. Nuri Dersimi, hayatının büyük bir kısmını acılar ve sürgünler içinde geçirir. Koçgiri'de Ali isminde bir evlatlığını, Dersim'de Fato isminde yine bir kız evlatlığını ve üç kardeşini kaybederler. Yakın arkadaşları ya kurşuna dizilmiş ya idam edilmiş ya da kalleşçe öldürülmüş. Bütün bu acıları yaşayan Dersimi, Kürt gençliğine hitaben milliyetçi bir Gençlik Hitabesi yazar. Kürdistan Tarihinde Dersim isimli kitabına hitabenin tümünü almıştır.

Nuri Dersimi hatıralarını 1945'te noktalar. Daha sonra Cizre yakınlarında bir çiftlik alıp ömrünün son yıllarını çiftlikte geçirir. 22 Ağustos 1973'te Suriye'de ölür. Mezarı Afrin'dedir.

Nuri Dersimi'nin anısına kaleme aldığımız bu yazıyı onun şu sözleriyle noktalayalım: "Medeniyet dedikleri kahpenin eteğine sığınarak hakkımızı inkar edenlere, şehitlerimizi unutmadığımızı hatırlatmalıyız."

Bayrampaşa Cezaevi'nde Hükümlü Karikatürist Ertan Aydın'dan

Prangalı Karikatürler

"Dostlar böyle bir anı paylaşamadığım, elemde olmayan nedenlerle aranızda bulunamadığım için özür dilerim. Özgürce buluşulduğu, özgürce söyleşildiği, özgürce çizildiği günler dileğiyle, sevgiyle. Ertan Aydın. Gazeteci-Karikatürist/Cezaevi, Bayrampaşa."

Karikatürcüler Derneği tarafından açılan sergisine yukarıdaki telgrafı göndermiş Ertan Aydın. Kendisi içerde çigileri dışarda bir karikatürist, sergisi açıldığında nasıl bir duygu taşır acaba. Tahmin edebiliriz ama, o duyguları yaşayamayız herhalde.

Ertan Aydın'ın sergisinde toplam 68 karikatür yeralıyor. Sergide, yargılanıp hapse girmesine sebep olan "Karga"yı bulamadık. 'Ertan Karaga'yı da mı berabar cezaevine götürdü' diye sorcak olduk, ama Karga'nın özgürlüğünü kimsenin kısıtlamayacağını hatırladık sonra.

O "herkesin içinde bir Kargası vardır" diyordu. Sizin yüreğinizin dallarına tünemiş bir Karganız var mı!? Varsa, vidanınızın sesi, soluğu olabiliyor mu? Olmuyorsa, bırakın gitsin. Bir işe yaramaz. Çünkü içinizin derinliklerinde uyuyan, uyandığında kişisel çıkarlarınıza zarar verecek "çirkin bir sestir" o. Ertan Aydın, içindeki o sesi karikatürleri (Karga'sı) aralığıyla uyandıranlardan biri.

Ertan, "Karga" tipiyle, toplumun bastırılmış siyasal- politik çığlıklarının dili oldu bir anlamda. Susan insanların yüreklerinin doruklarına "Karga" isimli bir ekran yerleştirdi. Bu ekranda, sisteme ve sistemin anti demokratik uygulamalarına muhalif oldu. Bunları yaparken hiç kimseden korkmadı. Zaten korksaydı bu gün cezaevinde olmazdı. Sanırım O'nun 'bizimkiler ne der sonra' gibi bir kaygısı olmadı. Bildiğini ve inandığını çizdi hep. Örneğin, Özgür Gündem'de çizdiği zamanlar kendisine "neden Kürdistan'a Doğuanadolu" dediği sorulurdu. Onun verdiği cevap ise; "ben Türkiye'ye de Anadolu diyorum" olurdu. Ertan'ın sergisindeki karikatür isimlerine bakılırsa "Anadolu" söylemini kullanmaya devam ediyor. Hatta bir karikatürünün ismi, "DEP'li Parlamenterler Anıtı-M.S. 1989-1994" tür.

Ünlü karikatürist Turhan Selçuk, serginin açılış konuşmasında; "meslektaşımız Ertan Aydın cezaevinde ama, onun eleştrileri ve eserleri burada, dışarda. Yazarlarımızı, çizerlerimizi cezaevlerinin kalın duvarları arkasına atsalarda, eleştrileri ve düşünceleri hapis edemiyorlar" diyordu.

Ertan Aydın, daha önce de çizdiği bir karikatürden dolayı Salihli Cezaevinde 4 ay hapis yatmış. Ertan'ın Kargası susmak nedir bilmiyordu. Baskının, sömürünün olduğu her yerde "ötmeye" başlamıştı. "Öttükçe"de telörgülere takılıyordu. O hep aynı yasaların aynı maddeleri tarafından yargılanıp, hapsediliyordu. Suçu eleştirmekti. "Polistir Ne Yapsa Yeridir" demişti. Dedi ama, TCK'nin 159. Maddesine takıldı. Ertan, "Devletin Güvenlik Kuvetleri"ne "hakaret" etmişti. Öyle diyordu savcılar. İst. 2. Ağır Ceza Mahkemesinde beraat etmesine rağman, Yargıtay kararı bozuyordu. Ertan'ı cezaevine koymayı kafalarına koymuşlardı. Öylede yaptılar.

Ertan Aydın'ın yeni çalışmalarından oluşan sergi, bu ayın sonuna kadar izlenebilir. İçinizin derinliklerinde devinen çığlılarınızın "Karga"sına uyup bu sergiyi gezmenizi diliyoruz.

(KÜLTÜR SANAT SERVİSİ)

PIRPIRIM

MUSTAFA GAZİ

RUHA'DAN ÖZEL Bİ XEBER

Ruhali isot tuccari Mehmebatût Qûnbelût, isot embarina dadanan isot duşkuni cırdonlardan qurtilmax için hanqi yoli denediyse başarili olamadi. Son çare olarax İsot İşleri Baqani Evdilisot Fîşqîzade'ye baş ûrarax, bû meseleyi acil olarax hallêtmesini rica êtti. Zatan gendisi de Ruhalî olan û eyni zamanda İsot Holding'in sehbi olan Fışqizade, hemşerisi Qûnbelût'ın ricasını qırmayarax kendi baqanlıxi bûnyesinde bûlınan anti-cırdon timine emir verip, Mehmebarût Qûnbelût'ın isot embarına belasini sûren azxın cırdonları jenoside ûxratmasini istedi.

Bûnun ûzerine herekete geçen anti-cırdon timi iki qamyon dolisi eroini getirip ambara töki. Öbursi gun gelip baxilar ki, cırdonlar iki qamyon eroini yiyip eroin baximlisi olmişlar. Qisa bi sûre sonra qriz gêçiren cırdonlar yiyecax eroin bûlamayinca Muslum Babayi dinleyip gendi gendilerini cilêtliyerax qrizi atlatmaxa çalışilarsa da maalesef ne Muslum Baba û ne de cîlêt işe yari. En sonunda qafalarini embardaki en buyuk daşa ûrarax toplica intixar ediler. Bêlelıxnen Ruhali isot tuccari cırdonlar da eroin qrizinden pak olıp mûratlarına eriler.

ARMÛDIN ÊYİSİNİ KİMLER YİYER!

Walla bahan soracax olırsaz, ben diyerem ki bizim mehlenın qelbi xırçıkli, cıxarasi boçıkli, her yani pırçıkli; eli piçaxli, bêli qûşaxli û bi kilo "daşaxli"* Zebelih Ato yiyer.

Tarixi not: Zebelıh Ato'nın dedesının dedesının dedesi İzbandût Xeto bi otırışta çırrık olıp yetmiş doquz tene quri soxani yiyerax millete errrik... dêdırtıxi için, Diyarbekır'ın eski walilerınden Xırnigzade Evdılşorik Paşa tarafından yetmiş doqız kilo quri soxannan ödıllendırılmiştır. (Zatan, Diyarbekırımızın medari iftixari olan İzbandût Xeto, bû icraatiynan reqorlar kitabına adini altûn herflernen yazdırmiştır.)

*Daşaxli : Yûrekli, cesur, gözüpek erkek.

DUN GECE ŞEX MEHEME DUZLIXINE HAWADAN KİMLİGİ MEÇHUL QIRK DOQIZ PANTOR DUŞTİ !

Dini imani para olan, para için anasini, arwadini, hatta ki Mardinqapi Mezarlaxında yırmi doqız seneden beri hûr û pizûr içinde yatmaxta olan nenesini bile satmaxtan çekinmiyen Paragoz Mito'dan aldıxımız bir xebere göre; dun gêce seet onikide Şêx Meheme Duzlıxı'ne hawadan kimligi meçhûl qırx doqız tene pantor duşmiş. Paragoz Mito'nın sölediılerıne göre pantorların hêç bi cebinde para ya da paraya benzer bişeye rastlanmamiştır.

Bu xebernen ilgili olarax Mardinqapi Mezarlıxında bekçillıx yapmaxta olan Çutqafa Cehfo'dan aldıxımız bilgiye göreyse; pantorların ceplerinde para doli cuzdanlar warmiş û Paragoz Mito butun para doli cuzdanlari çıxarıp zûla êtmiş. Butun bû gelişmeler uzerıne İşişleri Baqani hemen olaya el goyip tahqiqat açtırmiş.

CIA'dan bize intıqal êden xeberlere göreyse, aslinda o içi para doli cuzdanların bûlındıxi pantorlar, Emeriqa'nın Pirınçlıx eyaletınde qafayi eyi etmaxa çalışırlarken Apaçiler tarafından baştan çıxarılıp qaçirilmişler û Şêx Meheme Duzlıxı semalarından geçilirken bi qaç şebşeboka çarpıp yêre duşmişler.

EREBACİ SILHO'NIN QIÇINDA PEYDA OLAN û DUT... DUT!.. DİYE QORNA ÇALAN ÇIBANİ

Erebeci Sılho'nun qıçında peyda olan belediye otobosına benziyen bi çıban sebehten axşama qeder dut.. dut.. diye qorna çalıp Qorê Mehlesi sakinlerini rehetsız edınce; Qore Mehlesi sakinleri tarafından DHİGM (Dinsizin Heqqınden İmansız Gelır Mahkemesi) başsawcılıxına, Erebaci Sılho'nun qıçında behzi başi kulehli û eli silehli teroristler barini diye ixbarda bûlınıldi.

Bu ixbari degerlendiren DHİGM başsawcısi Evdılefrût Qelhesût guwenlıx guçlerıne talimat vêrerax operasyon yapmalarını istedi. Bunın ûzerine erotik û egzotik bi operasyon duzenliyen guwenlix guçleri Erebaci Sılho'nın qıçında dut.. dut.. diye qorna çalarax seyruseler yapmaxta olan, belediye otobosına benziyen watan xayini halq duşmani çıbani imha êderax Qorê mehlesi sakinlerının tekrar hûr û pızûr içindeki eski yaşamlarına geri dönmelerini saxladi.

Kürtler'in legalite macerası (2)

Sıddık BOZARSLAN

Günü geldiğinde Kürt halkını sömürgeci düzen partilerine karşı boykota götürmenin zemininin kendiliğinden oluşmayacağı biliniyor. Böyle bir zemini oluşturmanın yolu da her şeyden önce halka doğru, sağlıklı ve bağımsız bir politika göstermekle; halkı bu yolda örgütleyip harekete geçirmekle mümkündür. Yoksa düzen partilerinin Kürdistan'da yıllardır sürdürdükleri sömürgeci politikalarını teşhir etmek, geniş halk yığınlarından tecrit etmek mümkün değildir.

Günü geldiğinde Kürt halkını sömürgeci düzen partilerine karşı boykota götürmenin zemininin kendiliğinden oluşmayacağı biliniyor. Böyle bir zemini oluşturmanın yolu da her şeyden önce halka doğru, sağlıklı ve bağımsız bir politika göstermekle; halkı bu yolda örgütleyip harekete geçirmekle mümkündür. Yoksa düzen partilerinin Kürdistan'da yıllardır sürdürdükleri sömürgeci politikalarını teşhir etmek, geniş halk yığınlarından tecrit etmek mümkün değildir. İttifaklar sorununda da Türkiye demokrasi güçlerini iyi saptamak gerekiyor. SHP'ye "sol" bir misyon vermenin hiç bir bilimsel izahı yoktur.

Sağ reformist eğilime gelince, bu eğilimin yıllar boyu CHP kuyrukçuluğu yaptığı biliniyor. Zaten böyle bir çizginin sağlıklı politika üretmesi, halk kitlelerini kendi özgücüyle mücadeleye sürüklemesi diye bir sorunu yoktur. Bu seçimlerde de SHP-HEP pazarlığında, bu eğilim dışarda kaldı. Daha doğrusu sarfedilen çabaları boşa gidince, kendilerini bunu dışında buldular ve akabinde bağımsız aday gösterme faaliyetlerine girdiler. Bu eğilime mensup kalem sahiplerinin "değerlendirme" lerine de baktığımızda, bunlar biraz daha ince politika yaparak yakayı ele verdiler. Bunlar; HEP'in, bizim de eleştirdiğimiz seçim politikasını uzun boylu eleştirdikleri bir yazıda asıl yaklaşımlarını şu satırlarda dile getiriyorlar :

"Oysa koşulları uygun bir partiyle, ya da SHP ile, HEP'in ilkelerine ters düşmeyen, kürt halkının ve demokrasi güçlerinin onurunu koruyan, SHP'den aday olacak HEP'lileri zor durumda bırakmayan bir ittifakın koşulları yaratılabilirdi. Bu da Türk ve Kürt halklarının çıkarına olurdu."

Sağ ve "sol" sapmaların dünyanın birçok ülkesinde zaman zaman ortak noktalarda anlaştıkları ve bir araya geldikleri bilinen bir şeydir. Bu, bizde de bir sürpriz olmamalıdır. Bizde bu durum, bu seçimlerde koşullara göre biraz daha değişik biçimde kendini gösterdi. Başka türlü ifade edersek; teorik olarak aynı şeyi savunan bu iki eğilimin pratikte de birlikte hareket etmesi en doğal olandı. Ancak HEP içindeki güçler dengesi radikal eğilimden yana ağır bastığı için sağ eğilim dıştalandı. Hepsi bu kadar... SHP ile "ittifak" yapma eğilimindeki iki ayrı yaklaşım arasında "ayrılık" gibi görünen fark ise; radikal eğilimin biraz dah acemice "teori"sini formüle etmesi; sağ eğilimin ise daha ustaca ince bir politikayla bunu formüle etmesidir. Biri diyor SHP "sol"dur; öbüre de SHP ile ittifakın yapılabileceği, ancak ilkelerde anlaşmak kaydıyla...

Bilmem belirtmeye gerek varmı? Türkiye'de demokrasi mücadelesinde Kürt halkının asgari demokratik talebi olan ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı ilkesi; iki ayrı partinin ittifak için temel bir ilke olduğuna itiraz var mı? Türk ve Kürt halklarına mensup yurtsever-devrimci güçlerin bu ilkeye hiç bir itirazlarının olamayacağını biliyoruz. O zaman sormak gerekiyor; Kürtleri bir halk olarak görmeyen, Kürt halkını TC. vatandaşı olarak kabul eden ve bu devletçi geleneğinden hiç şaşmayan bir SHP ile Kürt halkının ulusal demokratik taleplerini savunan bir HEP, hangi ilkelerde bir araya gelecekler, "ittifak" yapacaklar ya da "sol ittifak" oluşturacaklar. Doğrusu buna kargalar bile güler."(Bak. Vatan Güneşi, Sayı 6)

Yukarıda aldığım Kamil Hasar'ın bu tespitlerine katılmamak elde değildir ve O'nun pasajlarında ima edilen iki eğilim, yani SHP ile birlikte seçimlere gidilmesini savunan eğilim Özgür Halk ve Yeni Ülke çevresiydi ve yapılan pazarlıkların dışında kalmasından ötürü bağımsız aday gösterme tercihini yapmak zorunda olan eğilim ise Deng çevresiydi.

Seçimleren sonraki süreç ise anahatlarıyla biliniyor. Kürdistan'da tamamen bir tabela partisi durumuna gelen SHP, böylece HEP'i basamak yaparak bir çok milletvekili çıkardı ve Türkiye çapında oyların %20'sini alarak 88 milletvekili ile üçüncü parti oldu ve DYP ile koalisyon kurarak "Milli Mutabakat Hükümeti"ni oluşturdu. Bu hükümet de kuşkusuz ki eski düzen hükümetleri gibi bir savaş hükümetiydi. Ancak SHP listelerinden Milletvekili seçilen HEP mensupları, bu hükümete güvenoyu vererek SHP içinde kalmayı yeğlediler. Koalisyon Hükümeti'nin ilk dönemlerinde Demirel ve İnönü'nün öncülük ettikleri hükümet heyetine eşlik ederek Kürdistan'da iflas eden kendi düzenlerini tekrar inşa ettikleri hükümet heyetine eşlik ederek Kürdistan illerine geziler düzenlendi.

HEP Milletvekillerini basamak yapan hükümet, bu gezilerle aslında Kürdistan'da iflas eden kendi düzenlerini tekrar inşa etmenin ilk adımlarını oluşturuyordu ve bunda da belirli mesafeler aldıkları, süreç gösterdi. Böylece HEP yönetimi sayesinde sadece SHP değil, onunla birlikte DYP'nin de tekrar Kürdistan'a taşınmaları sağlanmış oldu. HEP'in "Milli Birlik Hükümeti" olarak da adlandırılan SHP-DYP Koalisyon Hükümetine güvenoyu vermesi ve belirli bir süre de olsa SHP'de kalması; aynı zamanda hem Kürdistan'da sürdürülmekte olan kirli sömürge savaşına alet oldular, hem de dünya kamuoyu karşısında "Türkiye'de demokrasi vardır" ve "Kürtler de kendi milletvekilleriyle mecliste temsil ediliyorlar" türünden sömürgeci Türk partilerinin ve hükümetlerinin ileri sürdükleri propagandaların da meşruiyet kazanmasına ne yazık ki yardımcı oldular. HEP'in bu yanlış tutumu 1992 Newrozu katliamına kadar devam etti. Kürt dinamiklerinden ve genel olarak demokrasi güçlerinden gelen yoğun tepkiler ve eleştiriler karşısında SHP'den ayrılmak zorunda kalan HEP, birkaç milletvekili fire vererek eski yapısına döndü. Tabii ki büyük bir yara alarak...

Hep'lilerin DYP-SHP ' Koalisyonu olan savaş hükümetine güvenoyu vermeleri ve SHP'de kalmaları, zaten başlı başına tarihi bir hataydı. Bunu herkes görmelidir. Ayrıca HEP Milletvekilleri SHP'den ayrıldıkları tarihe kadar SHP içinde de gerekli olan politik perspektifleri sorgulayamadılar. Deyim uygun düşerse adeta politikasız kaldılar.

Halbuki o dönem SHP içinde önemli bir ağırlıkları vardı. Buna somut örnek ise Mahmut Alınak'ın SHP Grup Başkan Vekilliğine seçilmesi gösterilebilir. Üstelik başta İnönü olmak üzere SHP'nin gedikli Kemalist yöneticilerinin karşı çıkmalarına rağmen Mahmut Alınak'ın Grup Başkanvekili seçilmesi, HEP'lilerin etkinliğini gösteriyordu. SHP'den Milletvekili seçilen HEP'lilerin bu politikasızlığı, onların SHP'den ayrılma zamanı ve yöntemine de yansıdı. Şöyle ki bir taraftan Mehmetçik basın olanca gücüyle HEP Milletvekillerine saldırırken ve SHP yöneticilerini bu konuda sıkıştırırken; öbür taraftan da savaş hükümetinin Nusaybin, Cizre ve Şırnakta düzenlediği Newroz katliamı gerçekleşti. Ayrıca Newrozdan önce PKK lideri Abdullah Öcalan'ın halkı ayaklanmaya davet etmesi ve Newroz katliamından sonra da HEP'lilerin SHP'den ayrılmaları gerektiği yönünde kamuoyunda çıkan demeçleri, sözkonusu ettiğimiz olumsuzluklara ve yetmezliklere tuz biber kattı.

HEP'lilerin SHP'den plansız ve programsız bir şekilde ayrıldıkları görüldü. Önce Adıyaman Milletvekili Mahmut Kılınç, Batman Milletvekili Nizamettin Toğuç, Diyarbakır Milletvekili Sedat Yurttaş, Mardin Milletvekilleri Ahmet Türk, Mehmet Sincar ve Ali Yiğit, Muş Milletvekilleri Sırrı Sakık, Muzaffer Demir ve Mehmet Emin Sever, Siirt Milletvekilleri Zübeyir Aydar ve Naif Güneş, Şırnak Milletvekilleri Orhan Doğan ve Selim Saduk, Van Milletvekilleri Remzi Kartal olmak üzere ondört (14) kişi SHP'den ayrıldılar. Yani ilk aşamada toplam 14 kişi SHP'den ayrıldılar. ardından da Diyarbakır Milletvekilleri Leyla Zana ve Hatip Dicle ayrıldılar. Oysa HEP Şırnak Milletvekili Mahmut Alınak halen SHP Grup Başkanvekilliğini sürdürüyordu; yine HEP Milletvekilleri Fehmi Işıklar, Salih Sümer, Adnan Ekmen, Mahmut Uyanık gibi isimler halen SHP'de kalmayı sürdürüyorlardı. Halbuki kamuoyuna yansıyan şekliyle HEP'lilerin sayısının 20-22 kişi oldukları ve bunların da rahatlıkla TBMM'de grup kurabilecekleri idi. Bu tek örnek bile HEP'lilerin, şartlara uygun taktik geliştiremediklerini açıkça sergilemeye yetiyor. Bunu izleyen iki aylık süre sonra yani 29 Mayıs 1992 günü de Şırnak Milletvekili Mahmut Alınak ve Diyarbakır Milletvekili Mahmut Uyanık SHP'den istifa ettiler. Ancak, kamuoyunda da bilindiği gibi SHP'den taksitler halinde ayrılan HEP milletvekilleri 20'nin altında kalarak grup kuramadılar; çünkü SHP'ye birkaç kişi kaptırarak zayıat verdiler, üstelik büyük zarar alarak. Bu süreci biraz daha değişik yönleriyle irdelemeyi gerekli görüyorum.

Newroz katliamı gerçekleştikten sonra SHP tabanında yoğun tepkiler yaşandı. Kamuoyunda ve basında yoğunluklu olarak katliamın tartışılması ve yoğun tepkilerin oluşması sonucu SHP yönetimi, olayların yaşandığı bölgelerde bir araştırma yapma kararı almak zorunda kaldı. O dönem, SHP Genel Sekreter Yardımcısı Mustafa Yılmaz ve Sivas Milletvekili Ziya Halis'ten oluşan katliamı araştırmakla görevlendirilen heyet; Nusaybin, Cizre ve Şırnak'ta incelemeler yapıp raporlarını SHP Grubuna verdiler. Hazırlanan rapor bile yaşanan katliamda hükümetin sorumluluğunu dile getiriyordu. Bu rapor,SHP grubunun özel olarak kendi bakanları hakkında ve genel olarak da hükümet hakkında güvensizlik önergesi verme aşamasına gelmişti ve HEP'lilerin etkinliğiyle bile olsa sözkonusu güvensizlik önergesi verilebilinirdi. Bu şekilde SHP'nin de hükümetten çekilmesi sağlanabilirdi. HEP'lilerin böyle bir taktik izlemesi halinde medyada ve genel olarak da kamuoyunda tartışılarak gündeme yerleşen katliam karşısında kendilerini daha uygun bir konumda SHP'den daha haklı bir çekilme zemini yakalanabilirdi. Çünkü, o zaman bunun koşulları vardı. Ne var ki tüm bunlar gerçekleştirilemedi. Yukarıda sözünü ettiğim HEP'lilerin bu şekilde ayrılmaları: hükümet hakkında düşünülen güvensizlik gensorusunun verilmesini engelledi. Çünkü, düşünülen gensoru, artık SHPiçinde de yeterince tarftar bulamadı ve dolayısıyla bu da gerçekleştirilemedi. Öbür taraftan da kamuoyunda tartışılan katliam, HEP'lilerin bu şekilde ayrılmaları sonucu gündemin de tamamen değişmesine ve "HEP'lilerin SHP'den ayrılmaları" yerine bırakmasına neden oldu. Kısacası, HEP'lilerin politikasızlığı sayesinde kamuoyu gündemi böylece tesyüz edilerek değiştirildi.

Böylece HEP yönetimi sayesinde sadece SHP değil, onunla birlikte DYP'nin de tekrar Kürdistan'a taşınmaları sağlanmış oldu. HEP'in "Milli Birlik Hükümeti" olarak da adlandırılan SHP-DYP Koalisyon Hükümetine güvenoyu vermesi ve belirli bir süre de olsa SHP'de kalması; aynı zamanda hem Kürdistan'da sürdürülmekte olan kirli sömürge savaşına alet oldular, hem de dünya kamuoyu karşısında "Türkiye'de demokrasi vardır" ve "Kürtler de kendi milletvekilleriyle mecliste temsil ediliyorlar" türünden sömürgeci Türk partilerinin ve hükümetlerinin ileri sürdükleri propagandaların da meşruiyet kazanmasına ne yazık ki yardımcı oldular.

Oysa altı aya yakın bir süre SHP'de kalmayı yeğleyen bu bağlamda da kayıtsız şartsız DYP-SHP savaş hükümetini destekleyen HEP Milletvekili kardeşlerimiz; İnönü-Baykal çekişmesinin geçtiği SHP Kurultayında "bölge delegeleri"ni Ankara'daki Belga Restorant'ta toplayıp sartsız olarak İnönü'ye destek olmalarını sağladılar ve böylece İnönü'nün Genel Başkan olmasını gerçekleştirdiler. Bu kardeşlerimiz belki de sergiledikleri bu tutumla onları TBMM'ne getiren İnönü'ye olan "vefa borcu"nu böylece ödemiş oldular. Halbuki sözkonusu kurultayda bile, grup olarak bir öneriler paketini hazırlayıp iki adayın önüne koyabilir ve bu önerileri kabul eden adayı bu şartla destekleyebilirlerdi. Ne var ki HEP yönetimi, bir çok konuda olduğu gibi bu konuda da ilkesiz ve politikasız davrandı.

14 HEP Milletvekillerinin bu şekilde SHP'den ayrıldıkları tarih; Mehmetçik Türk basınına çıkan dikkat çekici bazı manşetler şöyleydi.(1992 Nisan'ın ilk haftası tarihli gazetelere bakılabilir);

"14 HEP'linin beklenen istifası sonunda geldi, SHP rahatladı". "SHP'den koptular." "APO, HEP üzerinde etkili mi?" "APO'nun emrine mi uydular?"vb.

Kuşkusuz HEP'lilerin SHP listelerinden milletvekili olmaları, Mecliste yemin etmeleri, hükümete güvenoyu vererek katliamlara ortak edilmeleri ve yukarıda sözünü ettiğim biçimde SHP'den ayrılmaları; bir bütün olarak eleştirilmesi ve bunlardan önemli dersler çıkarılması gereken önemli sorunlardır. Bu konuda sağlıklı değerlendirmeler yapılmadan ve geçmişte yaşanan hatalardan dersler çıkarılmadan; önümüzdeki süreçte legal demokratik mücadelede isabetli şekilde Milletvekili olmayı nasıl değerlendireceğiz. Sözkonusu yemin metni neyi içeriyor, bunun iyice ve çok yönlü olarak irdelenmesi gerekiyor. Yemin metninin Türk demokratları ve Kürt halkı açısından taşıdığı önem nedir vb. bir çok sorunun yanıtlanması gerekiyor. Leyla Zana ve Hatip Dicle örneklerinde yaşandığı gibi Milletvekili seçilen insanın önce metne bir ilave yapması ve ardından oluşan tepkiler sonucu sözü edilen ilave sözlerin geri alınması, insanı hangi yerlere götürüyor vb. bir çok sorunu açağıdaki "legal Kürt partisi" kısmında irdeleyeceğiz.

SHP'ye kaptırdığı milletvekil ve yöneticiler dışında bir bütün olarak HEP ve yönetimi, cılız kalsa da tamamen teslim olmadı, fakat HEP yönetimi, kendisine yönelik devlet saldırıları ile kuşatmaya, baskılara, Kürdistan'daki köy boşaltmalarına, sürgünlere, zorunlu göçlere, "faili meçhul" cinayetlere, sokak infazlarına karşı aktif ve tutarlı bir politika yürütemedi. Tüm saldırılara karşı hep savunma pozisyonunda kaldı, HEP bu uygulamalar karşısında somut ve kitleleri kucaklayıcı taktik politikalar geliştireceği yerde; belirli sloganlarla, ajitatif söylemlerle yetindi ve bu konumuyla da omuzlaması gereken misyonu yerine getiremedi. HEP yönetiminin bu tutumu, gün geçtikçe onu biraz daha "yasallaşma"nın sınırlarına çekilmeye, kitle tabanının taleplerinden uzaklaşmasına ve giderek kitlelerden uzaklaşmasına neden oldu.

Ne var ki HEP'in yukarıda sözünü ettiğim bu heterojen yapısı uzun süre devam edemedi ve gittikçe gelişeceğine yeni ayrışmalara ve dolayısıyla kan kaybına neden oldu. HEP'teki bu ayrışma ve gelişmeler çok yönlüdür. ancak asıl belirleyici neden, dışarıdan yapılan ve kısmen de bu alanı tabir caizse paçavraya çeviren yanlış ve deşifre edici müdahaleler, ayrı düşüncelere sahip yapılanmaların birlikte çalışma alışkanlıklarının olmayışı ve çok sesliliğe dayalı demokrasi kültürünü bir türlü hazmedip bunu hayata geçirememeleri ve bunun sonucu olarak dar grup çıkarlarını önde tutma gibi anlayışlar, sözünü ettiğim bu gelişmelere neden oldu. HEP süreci bir bütün olarak irdelendiğinde, ayrışmalara neden olan asıl sorunların ideolojik ve siyasal olmadığı rahatlıkla görülecektir.

Zaten HEP'teki ayrışmaların bir kısmı, SHP ile birlikte seçimlere girmesiyle yukarıda sözünü ettiğim DENG çevresinin ilk ayrışmasını beraberinde getirdi. Bir de sözüm ona demokrasi adın ayola çıkan HEP ve onun bir sonraki süreçteki türevi olan DEP çalışmaları ve politikaları bir bütün olarak gözönünde bulundurulduğunda; açıkça görüleceği gibi kendi büyük kurultaylarında bile konuşma kürsüsünde kimi delegelerin sözü kesilerek, kendi düşüncelerinde olmayan delegelere konuşma özgürlüğünün bile verilmediği örnekleri görülmektedir.

Bu sorun Kürt basınına da yansıdı. Sözümona kendi halkının ulusal taleplerini ve özgürlükleri adına yola çıkan siyasal bir partinin, kendi kongresinde bile ayrı düşüncelere sahip delegelere konuşma özgürlüğünü vermeyen ve çokseslilliği bir türlü kendi içlerine sindiremeyen bir parti yönetimi, hangi bir anlayışla özgürlükler elde edecektir. Bu da "tek parti", "tek şef" mantığının hakim kılınmaya çalışılmasının açık bir ifadesiydi. Böyle bir anlayışın parti saflarında egemen olması, aynı zamanda ayrı düşüncelere sahip ve gerçekten de böyle bir partinin yönetim organlarında çalışılmasında büyük yararları olan kadroların yönetici olmalarını engellemekte ve dolayısıyla böylelerinin de süreç içinde parti saflarından uzaklaşmaları sağlanmaktadır. Zaten HEP ve DEP süreçlerinde bu tür örnekler yaşandığı gibi her iki parti de belirli sloganlar düzeyinde olmadık toylıklar sergiledikleri ve kendilerinden istenilen misyonu layıkıyla yerine getiremedikleri rahatlıkla söylenebilir. Tüm bunlar, süreç içinde HEP ve DEP'in marjinelleşmelerini de beraberinde getirdi ve istenilen bir moment yakalanamadı.

(SÜRECEK)

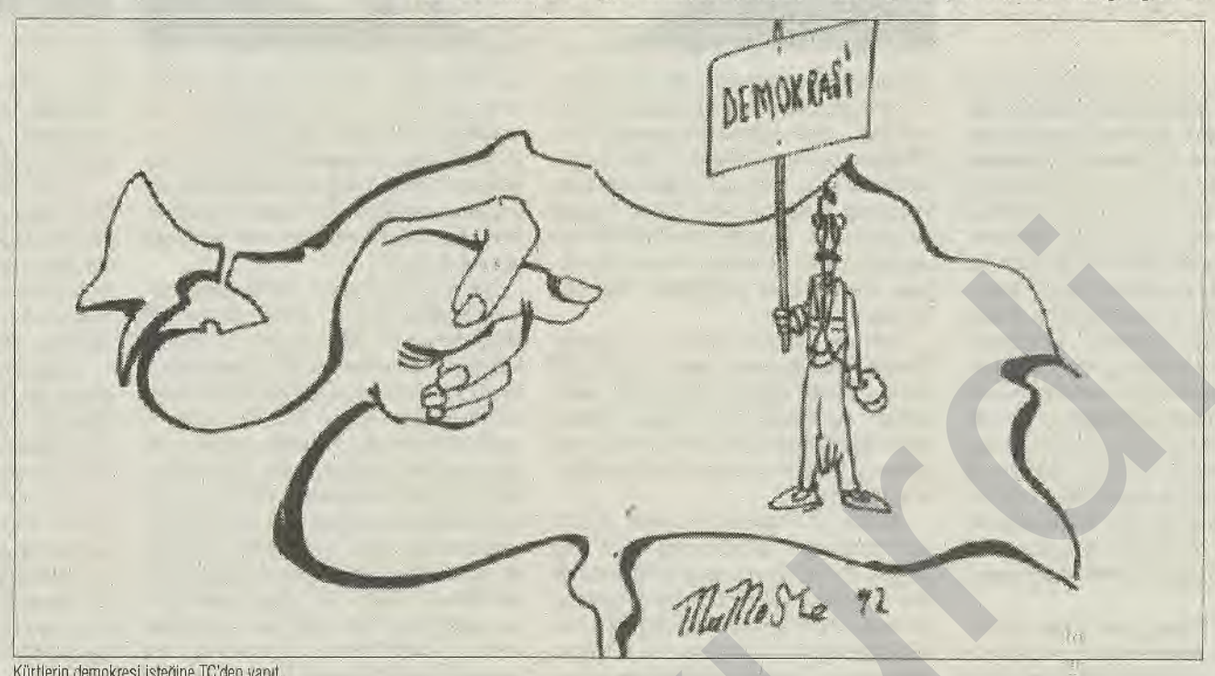

Kürtlerin demokresi isteğine TC'den yanıt.

Birlik, eksiklikler ve görevlerimiz (II)

M. Emin KOŞAR

Fakat gün geçtikçe dünya halkları "Yeni Dünya Düzeni"nin nemenem bir canavar olduğunu görmekte, yakından hissetmekte, dolayısıyla sosyalizme rağbet artmaktadır. Tam da bu noktada kendini yenilemiş, işçi sınıfı ideolojisiyle donatmış, günün büyük sorumluluklarına karşı kendini mücehhez kılmış bir partinin ihtiyacı doğuyor.

Sosyalizm Anlayışımız

Sovyetlerin çöküşüyle beraber, evrensel olarak sosyalizmin prestij yitiminde olduğu kabul edilen bir gerçek. Olgunun verdiği zarar, yarattığı demoralizasyon bir yan; aynı zamanda bilimsel sosyalizmin teorik ve güncel pratik sorumluluklarını yerine getirmekle yükümlü olan bizler, sosyalizm mücadelesini hayatın bütün alanlarına hakim kılmakla da karşı karşıyayız. Yukarıda da vurguladığım gibi elbette ki geçmişin eleştirel değerlendirilmesi yapılmalıdır. Çünkü günümüzdeki bunalımın verileri buralarda saklıdır. Her ne kadar kimimiz için sözkonusu yıkılış bir sürpriz olmadıysa da, genel olarak herkesin üzerinde çeşitli etkilerinin olduğunu da belirtmekte yarar var. Nihayetinde bu çözülme, yılların çürümüşlüğünün son nefesine kadar gelip dayanmasıydı. Ve şimdi yeni bir tarihsel süreç başlıyor. Eğer kendimizi bu süreçte bir irade olarak görüyorsak, şu anda ülkemizde ve dünyanın değişik yerlerinde moda haline gelen sapmaları etkisiz hale getirmek için kendimizi netleştirelim. Kuşkusuz yeni bir sosyalizm keşfetmeyeceğiz. Sosyalizmin temel ilke ve kuralları biliniyor. Ancak dünyadaki değişimlere de gözümüzü kapatacak değiliz. Geçmiş bütün deney ve birikimleri katarak sosyalizm hanesine yeni başarılar kazandırabiliriz.

Sıkça kullanılan, neredeyse teraneye vardırılan bir söylem kafaları sise boğuyor; "sosyalizm dünyanın üzerinde durduğu bir konu, biz de tartışıyoruz, bunu bu şekilde sonuçlandıracağız...vb...". Aslında bu söylem sorunu önemsememenin bir bahanesedir. Sosyalizm yarının değil asıl bugünün sorunudur. sanki sosyalizm bilinmeyen bir şeymiş gibi, Amerikayı yeniden keşfetmenin hayali ve sözümona çabası, Marsizm-Leninizm'den bir şey anlamamak ve hatta onu tahrif etmektir. Sosyalizm geleceğe havale edilerek ütopikleştirilemez ! Asli görevimiz yarını bugünden örgütlemektir. Ve bu görev kendisini Kürdistanlı sosyalistlerle özdeşleştirmiştir.

KUKM'ni proleteryanın tarihsel hareketiyle bütünleştirecek olan ideolojik-politik konumlanışımız nasıl olmalıdır? Bu konuda iki noktada dikkatlı olmamız gerektiğini düşünüyorum. Birincisi, ülke zemininden uzaklaşmamak gerektiği, İkincisi ise; dar bir ulusalcılığa düşmemek gerektiğidir. Yani 'Kürdistanlı Komünist' şeklinde bir niteleme olmalıdır. İlk bakışta bu formülasyonun bir pradoks taşıdığı düşünülebilir. Ama bunun doğru olmadığını da bilertelim. Biz, kendi burjuvazimizi yenmek zorunda olduğumuz için ulusalız, ve böyle olduğu için de , yani kendi burjuvazimizi yeneceğimiz için de sınıfsalız. Bu sınıfsal öz bizi dünya devriminin bir parçası durumuna getiren en önemli öğedir. Zaten enternasyonalizm herkesin kendi ülkesinde devrim yapması değil midir? Dünya işçi sınıfıyla dayanışmanın en güzel örneği bu değil midir? Eski klasi anlayışımızla "Proleteryanın vatanı yoktur" deyip (ki Marks'ın bu belirlemesi çarpıtılıyor. Gerekirse kaynaklarına başvurabiliriz ama konumuzun dışına çıkacağımız için gerek duymuyorum.) ülke gerçekliğimizden uzaklaşmayacağız. Proleteryanın vatanı vardır; o kendi vatanını kurtarıp dünyaya öyle açılacaktır. Yoksa bazılarını anladığı gibi sınırlarına hapsolmayacaktır. Günümüzde Kürdistan devriminin bunu aştığını da ekleyelim.

Ülkemizde sosyalizmin hayat damarı olabilecek, ona kan verecek dinamikler yakalanabilir. Örneğin belli işçi merkezlerine yönelmeli, Kürdistan şehirleri ve batı metropollerindeki göç kitlesine başvurarak -ki mülksüzleştirilen bu kitle iskan edilemediğinden kategorik olarak lümpen prolertaryaya doğru savrulmaktadır- onlara sınıf bilinci taşınmalıdır. Yine gezgin bir proleteryamızın varlığı ve gücü değerlendirilmelidir. Bunun yanında köy boşaltmalarla birlikte köylülüğün çözülmeye başladığı; bizim açımızdan elverişli koşulların gün geçtikçe olgunlaştığını görerek, örgütsel müdahalemizin ne kadar acil olduğunun bilincinde olalım. Tüm bunlara bakarak Ulusal Kurtuluşa önderlik yapabilecek, ona sınıf damgası vurabilecek yetenekteki kadroların buralardan çıkarılacağına emin olabiliriz. Yöntemlerimizi buralar üzerine yoğunlaştıralım. Böylece devrimimiz için gerekli olan toplumsal dinamiğin bilinç öğesi kazanılmış olacaktır.

Sonuç olarak

Burada yine iki noktada net olmalıyız; öncü parti ve sosyalizmin olmazsa olmazı proleterya diktatörlüğü. Çünkü bunlar geleceğimizi aydınlatan, temel belirlemelerdir. Nitekim bu konuda dengesini koruyamayan bazı örgütler bağlamında çeşitli yadsımaların yaşandığı görülüyor. İlkelerde tereddütler yaşanıyor, Herşeyden öte mücadele azmi kaybolup gidiyor. Bunların hepsi ideolojik tıkanıklıklardan ileri geliyor. Dolayısıyla yön şaşırılıyor. Buna "Yeni Dünyü Düzeni"nin yönelimleri ve karşı-propagandası da eklenince sağa savrulmaların arttığı, kitlelerin göreceli olarak sosyalizmden uzaklaştıkları, bu nedenle ciddi bir gerilemenin olduğunu gözlemliyoruz.

Fakat gün geçtikçe dünya halkları "Yeni Dünya Düzeni"nin nemenem bir canavar olduğunu görmekte, yakından hissetmekte, dolayısıyla sosyalizme rağbet artmaktadır. Tam da bu noktada kendini yenilemiş, işçi sınıfı ideolojisiyle donatmış, günün büyük sorumluluklarına karşı kendini mücehhez kılmış bir partinin ihtiyacı doğuyor. Bu parti neden biz olmayalım?

Atlanta'nın öte yüzü

(Baştarafı 1. sayfada)
sadece dünyaya hükmeden ekonomik gücü değil, dünya kapitalizmini sembolize etmektedir.

Cola ve para oyunları

Birçok gazete ve yayın organlarında Atlanta Olimpiyatları'na 'Cola olimpiyatı' denmesi boşuna değil. Amerika'nın önde gelen 500 şirketinin 15 tanesinin merkezi Atlanta'da bulunuyor. Bunlardan Coca-Cola ve CNN, Atlanta olimpiyatının en büyük finansörlerinden. Coca-Cola bu olimpiyatlar için yarım milyar dolar harcamış durumda. Milyonlarca insanın televizyon başında izlediği Atlanta Olimpiyatları'nın en kârlı müşterileri arasında Coca-Cola'dan başka CNN, General Motors ve Nike gibi uluslararası tekeller de bulunuyor. Dünyaca ünlü ayakkabı tekeli Nike, bir reklam posterinde, Atlanta Olimpiyatı ile ilgili ticari beklentilerini şöyle ifade etti: "Buraya kazanmaya gelmediysen bir turistten farkın yok demektir. Gümüş madalyayı kazananlar, altını kaybettikleri için üzülmeli."

Olimpiyatların amacından saptırıldığı ve ticarileştirildiği, uluslararası medya kuruluşlarının paylaştığı bir yorum. The Sunday Times'ın yazarı Huge'ye göre Atlanta olimpiyatının bu kadar popüler olması, sporun insanların gönlünde taht kurmasından değil; tüketim toplumu anlayışının etkilerinin başarılı olmasından.

Gerçektende Atlanta Olimpiyatları dünyanın dev tekelleri açısından gelir getirici bir alan olarak görülüyor. Reklamcılar ise bu işe en çok sevinen sektörlerin başında geliyor. Reklam şirketlerinin olimpiyatları sevmesinin nedeni, bir ailenin bütün fertlerinin olimpiyatların potansiyel izleyicisi konumunda olmaları. Reklam şirketleri olimpiyatların TV ve uluslararası basın organlarında yayınlanması döneminde milyonlarca insanın beynine ulaşacaklarını hesaplıyorlar.

Rakamlarla Atlanta

Atlanta, siyah nüfusun çoğunlukta bulunduğu ve 1990 yılında yapılan sayımlara göre çocuk nüfusunun % 43'nün fakirlik seviyesi altında olduğu bir yer. Aslında Atlanta'da iki Atlanta olduğunu söylemek hiç de abartma sayılmaz. Biri şehir merkezinde büyük şirketlerin dev iş merkezleri, diğeri daha çok şehrin kenar bölgelerinde yaşamını sürdüren ve Amerikan gelir standartlarının altında yaşayan siyah büyük çoğunluk.

Medyadaki ortak kanılardan bir diğeri Atlanta'nın özellikle iklim açısından olimpiyatlar için uygun olmadığ. Bu konuda "The Independent" gazetesi yazarı Mike Rowbottom "Atlanta doğal ve endüstri kaynakları açısından olimpiyat düzenlenmesi için uygun bir yer değil, ama Atlanta'da dünyanın en çok tüketilen içkisi Cola ile uluslararası basın yayın tekeli CNN var. Olimpiyatların Atlanta'da yapılmasını sağlayan görünen ve görünmeyen büyük bir finansal güç var" diye yazıyor. Olimpiyatın Atlanta gibi uygun olmayan bir yerde yapıldığı konusundaki eleştirileri "bizi Atlanta'nın koşulları konusunda yanıltılar" diyerek yanıtlayan Olimpiyat Komitesi Başkanı Samara, inandırıcı olmasa da, bize dünya tekellerinin yaptırım güçleri ile ilgili fikir vermiş oluyor.

Gelelim bazı rakamlara. Baştan söyleyelim ki olimpiyatlarda herşey para. Atlanta Olimpiyatları'nın düzenleyicileri, sadece meşale taşıma organizasyonundan 5. 2 milyon pound (8 milyon dolar) gelir elde etmiştir. Olimpiyatlar için toplam giderler ise 1. 6 milyar dolar tutarında. Gelirler için ise uluslararası tekeller arasında büyük çekişme yaşanacak.

Daha şimdiden yayın gelirleri için 559 milyon dolar, bilet gelirleri için 422 milyon dolar, ayrıca Cola ve General Motors'dan 539 milyon dolar gelir elde edilmiş. Atlanta'da giderler için finansman sağlayan şirketler ise reklam ücreti ödemeyecekler.

Uluslar yarışıyor

Atlanta'da yapılan olimpiyatlarda toplam 192 değişik ulus temsil ediliyor. Toplam 10.000'den fazla sporcuyu ise 2 milyondan fazla insan yakından izliyor. Televizyonlardan izleyenlerin sayısı ise 4 milyar olması tahmini yapılıyor. Televizyonlardan yarışmaları izleyecek olan halklardan bir de Kürtler. Kürtler, Ortadoğu'da 35 milyonu aşkın nüfusuna rağmen olimpiyatlarda da uluslararası temsilden uzak bir konumda.

Atlanta olimpiyatlarında bir zamanların sosyalist-kapitalist rekabetini göremeyeceğiz. Onun yerine ulusal çekişmelere sıkça rastlayacağız. Araplar'la İsrail, Güney Kore ile Kuzey Kore, Ruslar'la eski SSCB cumhuriyetleri, Sırplar'la Hırvatlar, Tayvan ile Çin arasındaki çekişmeleri izleyeceğiz. Politik problemlerin sporsal yansımalarını izleyeceğiz. Yani politika yine var ancak 60 ve 70'lerdeki gibi belirgin değil.

(LONDRA)

Merkezi Atlanta'da bulunan Coca Cola ve CNN gibi tekeller, sporu kârlarını arttırmada bir araç kullanmanın en pervasız örneklerini sergiliyorlar. Tüketimi pompalama ve ideolojik hegemonyayı pekiştirme çabası devam ediyor.

Spor ve televizyon

BBC 1948'de olimpiyat oyunlarını lokal olarak izleyiciye sunmak için 1500 sterlin ödedi. BBC'nin bu girişimi olimpiyat tarihinde ilk defa sportif faaliyetlerle televizyonun buluşması demekti.
1996 Temmuz'unda Atlanta'da başlayan olimpiyat oyunlarında televizyon kuruluşlarının ödedikleri para 900 milyon doları buldu. Amerikan haber kurumlarından NBC Newyork, 2008 yılındaki yayın hakkını 3. 6 trilyon dolarlık anlaşma ile şimdiden satın aldı. Televizyon programlarının sporla buluşması, büyük sportif olaylarda insanlığın üçte ikisinin ekran karşısına geçmesi demek.
Televizyon reklamın, dolayısıyla milyonların bilincine yeni ürünleri yerleştirmek; değeri artmış ünlü sporcular yoluyla, onların göğüslerindeki, kollarındaki, ayak ve kafalarındaki şirket isimlerinin yarışması ve kâr demek.
Televizyon ile sporun buluşması sonucu, televizyon kanalları bütçelerinin büyük bir bölümünü spor harcamalarına yatırıyor. Örneğin SKYB televizyonu yıllık harcamalarının %15'ini spor gösterimleri için ayırıyor.

Olimpiyat tarihinden

Olimpiyatlar bundan 2700 yıl önce Yunanistan'da 1000 yıl boyunca düzenli olarak yapıldı.
Olimpiyatlar Yunan medeniyetinin dini bir festivali olarak gerçekleştiriliyordu. İlk kez 1896 yılında başka uluslarınd a katılımı ile yaygınlaştı. Olimpiyatlar uzun yıllar dünya barışı ve ulusların sporcular vasıtasıyla dostluk ilişkileri geliştirmeleri açısından önemli işlevler gördü.
1996 Atlanta Olimpiyatı'na gelinceye kadar olimpiyatlarda kaydedilen önemli olaylar şunlar oldu:
1896 Atina - 13 ülkeden 16 bin 311 erkek katıldı.
1900 Paris - Olimpiyat başarısız oldu. Organizasyon 5 ay gibi uzun bir zamanda gerçekleştirilmeye çalışıldı.
1904- Dünya Fuarı'nın bir parçası olarak yapıldı. Olimpiyatlara ilk kez ticari bir anlayışla yaklaşıldı.
1920 Antwerp- Olimpiyatın yapıldığı yer savaş alanlarına yakın olduğu için olimpiyatlarda yarışan birçok sporcu savaş nedeni ile öldü.
1928 Amsterdam- Kadınlar ilk kez temsil edildi. 290 kadın sporcu yarıştı.
1936 Berlin- Hitler faşizminin gerek oyunlar öncesi gerekse de oyunlar sürecindeki kafatasçı tutumu nedeniyle büyük tepki doğdu. Hitler Alman başarısının aynı zamanda Aryan ırkının dünyadaki diğer ırklar ve uluslar karşısında üstünlüğünün kanıtı olacağına inanıyordu. Fakat Hitler olimpiyatlarda beklediğini bulamadı. 110.000 kişinin izlediği atletizm karşılaşmasında Amerikalı Jesse Owens Hitler'in bu anlayışını yerle bir etti. Jesse Owens 100 ve 200 metrelerde olimpiyat rekorunu kırdı. Amerikalı diğer siyah oyuncuların da başarıları, Hitler'in stadı büyük bir hınçla terketmesine neden oldu. Ödül töreninde Hitler Owens'in elini sıkmadı.
1956- Macaristan'ın Sovyetler'ce müdahalesi gerekçe gösterilerek birçok ülke tarafından olimpiyatlar boykot edildi. Macar ve Sovyet oyuncuları sutopu karşılaşmasında birbirleriyle kavga ettiler.
1960 Roma- Olimpiyatlar ilk kez TV de gösterildi.
1968- 200 metrede birinciliği kazanan Tommie Smith ile 200 metrede bronz kazanan John Carlos ellerine siyah eldiven giyip, başlarını sallayarak Amerikan toplumundaki siyahlara karşı gelişen ırkçılığı protesto ettiler. Amerikan olimpiyat komitesi bu iki oyuncuyu ülkelerine geri gönderdi.
1970- Güney Afrika olimpiyatlara alınmadı.
1972 Münih- İsrail'li sporcular, Arap "Siyah Eylül" grubunca öldürüldü.
1976 Montreal- Olimpiyatın Montreal'de yapılması için milyarlarca dolar rüşvet verildiği ortaya çıkarıldı.
1980 Moskova- Amerika ve 42 ülke, Sovyetler'in Afganistan'ı işgali gerekçe göstererek boykot etti.
1984 Los Angeles- Romanya hariç sosyalist blok tarafından boykot edildi.
1985- Kış ve yaz oyunları ilk kez birbirinden ayrıldı.
1989- Doğu Almanlar'ın olimpiyatlarda doping yaptıkları ortaya çıktı.

Kürt sorununa 'esnafca' yaklaşım

(Baştarafı 1. sayfada)
"bölge" esnafının kullanacağı kredilerin vadelerinin uzatılıp, faizlerinin düşürülmesi, banka kredileri için esnaftan alınan ipotek limitlerinin düşürülmesi gibi finansal "çözüm"ler gündemde.

Kürt çevreleri ise, hemen hemen her dönemde gündeme getirilen benzer "önlem"lerin yaşanılan soruna çözüm adımı olamayacağını ve politik soruna politik yaklaşım gerektiğini ısrarla belirtiyorlar.

Kaynak bulundu: KİT yağması!

RP lideri ve BaşbakanNemettin Erbakan'ın memur maaşlarına yapılan zammın getirdiği 125 trilyon liralık ek yük ile 1 katrilyon liraya denk düşen çeşitli vaatleri için düşündüğü kaynağın "Allah bize, biz size" olmadığı ortaya çıktı. Erbakan, uhrevi "kaynak" yerine dünyalı kaynağı buldu: KİT'ler...

Kamu arazileri ile KİT binalarının satış hazırlığından sonra, kaynak için geliştirilen ikinci proje de belli oldu. Yine KİT'ler hedef tahtasında. Bir kez daha U dönüşü yapan RP, önceki iddialarının aksine KİT'leri yağmalama peşinde. Kaynak sağlama projesinin ikince ayağında, KİT'lerin parasına el koyma girişimi bulunuyor.

Hükümet, kâr eden KİT'lerin elindeki kaynakları yüzde 20-30 gibi düşük faizli devlet kağıdı karşılığında Hazine'ye aktaracak. TÜPRAŞ, Petrol Ofisi, Petkim, Erdemir gibi kâr eden KİT'erin kaynaklarına, kamu harcamalarında kullanmak üzere el koymaya hazırlanan hükümetin girişimi, sözkonusu KİT yetkililerince tepkiyle karşılandı, Yetkililer, planın gerçekleşmesi halinde bu işletmelerde yatırımların tümüyle duracağı uyarısını yaptılar.

Kerkük-Yumurtalık boru hattı açılıyor

TC'nin gözü 'boru'da

HABER MERKEZİ- Türkiye'nin özellikle parasal kaynak bakımından önem verdiği Kerkük-Yumurtalık boru hattından önümüzdeki haftadan itibaren petrol akmaya başlaması bekleniyor. İlk altı aylık dönemde akacak petrol miktarını az bulan Türkiye'nin umudu ikinci dönemde.

Irak yönetiminde değiştirilen "petrol dağıtım planı"nın BM tarafından kabul edilmesiyle Körfez Savaşı'ndan bu yana kapalı olan Kerkük-Yumurtalık boru hattının önümüzdeki haftadan itibaren işlemesi hemen hemen kesinlik kazandı. "Gıda karşılığı petrol ihracatı" sözleşmesinin önümüzdeki günlerde imzalanması ve böylece hattan petrol akması konusunda son prosedürün de tamamlanmasıyla Irak, hatta petrol pompalamaya başlayacak.

Yapılacak petrol ihracatını belirleyen ve kesinleşen karara göre Bağdat, ilk altı ay için (önümüzdeki ocak ayı ortalarına kadar) günde 780 bin varil petrol ihraç edebilecek. Bunun 450 bin varili, Kerkük-Yumurtalık hattından akacak ve bu oran karşılığında Türkiye, altı ayın toplamı olarak, 30 milyon dolar "komisyon" alacak. Ancak Türk yetkililerinin asıl kârı, altı yıldan bu yana kullanılmadığı için çürüme tehlikesiyle yüz yüze olan boru hattının yeniden işlerliğe kavuşması ve gıda/ilaç satışından alacağı pay olacak. Türkiye, Irak'a yapacağı gıda ve ilaç satışından 410 milyon dolarlık bir gelir bekliyor.

Türk yetkililerinin asıl umudu ise, ikinci altı ay. İkinci altı aylık dönemde hattan geçecek petrol miktarının arttırılmasını ümit eden Türk yetkilileri, bu yoldaki temaslarını hızlandırdı. Dış Ticaret Müsteşarlığı yöneticileri geçtiğimiz günlerde bu amaçla Bağdat'a sık sık gezi düzenledi. Benzer temaslar ABD nezdinde de yürütülüyor.

Eğitim-Sen'de grupçuluk

Ali BIRA

Grupçu eğilimlerin iyice su yüzüne çıktığı ve bu eğilimlerin yönetici olarak belirlendiği Eğitim Sen Genel Kongresi, ardında olağanüstü kongre tartışması bırakarak bitti.

Eğitim-Sen Genel Kongresi 5-6-7-Temmuz tarihlerinde Ankara'da M.E.B. Şura Salonu'nda yapıldı.İlk günde en coşkulu konuşmayı tutsak anaları adına kongreye gelen yaşlı bir ana yaptı.

Kongrenin ikinci günü delegelerin konuşmalarıyla geçti. 'Ulusal Devrimci Eğitimciler'den bir delege, yaptığı "Bu genel kurul siyasi grup kaygılarından uzak; sendikal anlayışların güçleri oranında temsilinin sağlandığı bir kongre olmalı" dedi.

Genel Kurul'un üçüncü gününde önergeler görüşüldü. Verilen önergelerin çoğu oybirliği ile kabul edildi. En ciddi önerge KESK Genel Merkezi'nin Ankara'ya taşınmasına ilişkin önergeydi. Bu önerge ise 130 kabul oyuna karşı 173 oyla reddedildi.

Gündemin seçim maddesine geçildiğinde, Yurtsever Emekçiler olarak bilinen eğilim, Genel Sekreterlik verilmediği için seçimlerden çekileceğini açıklayarak topluca Genel Kurul salonundan çıktılar. Yurtsever Emekçiler'in bu tavrının doğru bulan Ulusal Devrimci Eğitimciler de Genel Kurul salonunu tert etti. Ancak her iki grup, Eğitim-Sen'deki mücadalelerine bundan sonra da devam edeceklerini belirtti.

Sonuçta Devrimci Sendikal Dayanışma grubundan 4, Sendikal Birlik'ten 3, Emek grubundan 2 kişiden oluşan bir liste ile seçimlere girildi ve şimdiden bir III. Olağanüstü Kongre tartışılmaya başlandı.

Politik bir Kürt kadınının yaşamından notlar

(Baştarafı 7. sayfada)
ama Y.N.K.nın İran ile ilişkisi olduğunu ben son anda duymuştum ve dağda ilk görüşmemde bu örgütün sorumlusu Noşirwan Mustafa'ya; -Talabani o zaman Şam'daydı- kendilerinin İran ile olan ilişkileri nedeniyle dağda onların bölgesinde bulunmamız mümkün olmayabilirmiş demiştim daha ilk günden ve karar vermek için diğer arkadaşlarımı beklediğimi iletmiştim. Hatta Şam'dan ülkedeki yetkili arkadaşımıza kardeşi vasıtasıyla bu doğrultuda haber iletmiş ve cevabını bekliyordum. O zaman faks ve satelit telefon yoktu ve benim beklediğim cevap malesef 2 yıl sonra geldi.) Rızgari 5'te formüle ettiğimiz bu tezlere göre Barzani, Talabani, Kasımlo vb. hepsini feodal veya küçükburjuva hareketlerinin temsilcileri olarak görüyor ve bunların sömürgeci devletlerden hen hangi birinin kucağına düşmesini sınıf zaafları olarak yorumluyorduk.

Dağa çıktıktan hemen sonra, silahlı mücadele konusunda nasıl bir kavram kargaşası içinde bulunduğumuzu farkettik. İlk elde kavradığımız, gerilla savaşı ve kurtarılmış bölge kavramlarının birbirleriyle asla bağdaşmayan iki ayrı kavram olduğuydu. Gerilla savaşı eşit koşullarda olmayan bir savaşta maddi imkanlar açısından zayıf durumda olan tarafın baş vurduğu silahlı mücadele biçimidir. Bu mücadele de gerilla savaşı veren taraf güçlerini son derece dikkatli bir biçimde kullanır, düşmana hedef-adres göstermez, düşmanı en zayıf anında ve düşmanın canını en fazla acıtacak yerden vurur. Mao'nun deyimiyle "silahını gündüz tarlasında gömer ve gece düşmanına yöneltir" özcesi düşmanı geriletir. mu mücadelede esas olan iç dinamiklere güven olduğundan insan malzemesi bir yana bir tek merminin sarfına bile özel ihtimam göstermek zorunludur ve ana ilke en az zarar ile düşmanda en büyük kaybı sağlamaktır.

Kurtarılmış bölge veya kuzeydeki moda deyimiyle "Özgür Botan"lar yaratmak statejisi ise; iki devletin kavga stratejisidir. Kurtarılmış bölge ilan ederek düşmanına saldıracağı adresi sunuyorsun. Öyleyse en azından düşmanın ile eşit silah donanımına sahip olmak gerekiyor. Çünkü uçak çağındayız ve karşı tarafın Mig'ine karşı Fantom veya en azından iyi bir Katyuşa (uçaksavar) sahibi olmak lazım. Oysa 3 parçamızın peşmergelerinin 4 devlete karşı direndiği kurtarılmış bölgemizde uçağı bir yana bırakalım elimizde 2. dünya savaşından arta kalan ve iple bağladığımız sadece bir Grinof'umuz vardı. Biz adres gösteriyorduk 4 düşman uçaklarla saldırıyordu ve biz iman gücüyle yıkılan sığınaklarımızı bir kez daha "inşa" ediyorduk. Kaldı ki ünlü "kahraman" kleşinkoflarımız ve mermilerinin gelmesi için bile olsa 4 sömürgeci devletten birinin islamcı manada "karısı" olmak zorundayız. Yoksa 4 tarafından kuşatılmış bir ülkeye kaçakçı bile izinsiz gelemiyordu. Ayrıca işgalcilerin barbarlığın sınırını da zorlayarak imha etmek istediği Kürt halkı direnmek için her fırsatta baş kaldırmaya hazırdı. Memleketimizde hangi teşkilat olursa olsun sönürgecilere karşı direnme adresine dönüştüğü anda ne kadar maddi ve silah imkanı varsa o kadar peşmergeyi biraraya getirebiliyor. Ve kısa bir süreden beri istensin istenmesin bir ordu haline dönüşülüyor. Bizde yani Kuzeyde "ayrını yok misali" böylesi koşullarda bile hala sayının artması ile övünülüyor. Oysa adres gösterilen bir savaşta yani peşmergenin gerilla olmaktan çıkıp-üretimden kopması anlamında-ordu neferine dönüşmesi halinde, sayı arttıkça ihtiyaçlar artıyor ve en sıradan ihtiyaçların giderilebilinmesi için bizim memleket koşullarında 4 devletten biri veya bir kaçı ile ilişki daha bir pekişiyor ve kontrol onların eline geçiyor. Gerileer gitmeye gerek yok yakın tarihimize dönüp bakmak yetiyor. 1975'de Barzani'nin 145 bin aktif peşmergesi ve kurtarılmış şehirleri vardı. Bir gecede Şah ve Saddam Cezayir'de anlaştılar Şah yolları kesti. Koskoca ordu ve mermisiz kleşinkofları ağır bir yüke dönüştü, kurtarılmış Qeledize ise memleketimizde ilk kimyevi silahı tanımak zorunda kalan şehir olarak tarihimize geçti. Köyler boşaltıldı, ağaçlarımız yakıldı. Yüz yıllar boyunca komşularına et, süt ve mamüllerini ihraç eden memleketimizin bu parçası sütü, süt tozu kutularında tanımak zorunda bırakıldı. Kaldı ki bizzat kendimiz memleketimizin Doğu parçasında "kurtarılmış bölge"ye dayalı silahlı mücadelenin iflasını 79-82 yılları arasında yaşamıştık. Şah İran'ı bir gecede terketti. Tüm ülkede olduğu gibi bizim memlekette de devlete ait tüm kurum ve kuruluşlar halkın eline geçti. Tüm halk ayaklanmıştı ve şahın geriye bıraktığı silahlarla - tank dahil- silahlanmıştı. Merkezi otorite kalmamıştı ve Xumeyninin siyasi iktidarı ele geçirmesi uzun sayılacak bir döneme yayılmıştı ve bizim memlekette en ufak bir örgütlenmeye gidememişti. Bu nedenle İran'daki tüm muhalif örgütler bizim memlekete sığınmış ve gerilla savaşı, kurtarılmış bölgeye dayalı mücadele vermeye hazırlanıyorlardı. Onlar ve bizimkiler halkın ele geçirdiği özgürlüğün adını açıkca koyup bu özgürlüğü dünya aleme duyurma yerine o anda ortada olmayan bir merkezi otoriteye karşı sadece kitaplardan tanıdıkları bir savaş vermeye hazırlanırken Xumeyni merkezi otoriteye yerleşti. Yerini sağlamlaştırdıktan sonra da ideolojisi ile giremediği tek bölge olan bizim memlekete uçaklarıyla saldırmaya başladı. "Terörün meşrulaştırılmış biçimi devlettir" denir, dolayısıyla müslüman Xumeyni en büyük şehirlerimizden başladı bombalamaya ve 82 yazı geldiğinde biz dahil tüm "kurtarılmış bölge" meraklıları Fars ve Kürt devrimci güçleri köyleri bile terkedif ünlü "dola hizban"a sığındık.

Tüm bu tecrübelerden sonra ilk biraraya geldiğimizde arkadaşlara şu tabu gibi görünen tezlerimizi bir gözden geçirelim dedik. Gözden geçirilmesini istediğim tezlerden biri de kurtarılmış bölgeye dayalı silahlı mücadele anlayışıydı. Kısaca niye tartışılması gerektiğini şu gerekçe ile izah ettim. Sosyalistler açısından bu tez yenidir. Çin devrimi ile bizim terminolojimiz içinde yer almıştır ve başlıca nedeni; karşılıksız yardım edecek bir sosyalist devletin varlığını yani o yılların SSCB'ini esas almasıdır. bizim memlekette bu mücadele biçimi esas alındığınad kurtuluşa yönelmemiz bör yana binlerce yıl halkımızın en barbar işgalcilere karşı tek koruyucusu olan dağlar halkımızın mezarına dönüşebilir. Çünkü; dünyada karşılıksız yardım edecek hiçbir sosyalist ülke yok. (yine Ala Rızgarinin tezlerine uygun olarak) ikincisi halkımız 4 tarafından kendi işgalcileri tarafından kuşatılmış ve bu sömürgeci devletlerin kendi aralarındaki hiçbir çelişme Kürt halkıyla olan çelişmesinin önüne geçemez. Diyarbekir'deki en ufak bir miting Ankara'yı olduğu kadar Şam, Tahran ve Bağdat'ı da rahatsız ediyor. (Rızgari 5 ve hergün yaşadıklarımız.) Böylece de "düşmanların kendi aralarında varolan çelişmelerden yararlanma" tezi bizde sıradan bir safsataya dönüşüyordu. Son olarak da kılıç-kalkan ve tüfeklere dayalı savaşta düşmanla bir anlamda eşit koşullarda iken ve dağlarımız bizi koruyordu ama uçak savaş arenasına girdiği andan itbaren tüm dengeleri sarsıyordu. Bunu peşmerge veya yeni deyimiyle gerilla açısından demiyorum. TC'nin tüm propagandalarının aksine veayrıca kendileri de çok iyi biliyorlar ki uçak peşmergeye fiziki anlamda hemen hemen hiç zarar vermez. Uçaklar sadece sivil halkı katletmeye veya en azından terörize etmeye yöneliktir. Ardından da köyler boşaltılır. Oysa Mao'ya göre "köyler ve halk gerilla açısından balığın suya olan ihtiyacı kadar zorunlu" bir şarttır. Halkla ilişkisi kesilmiş bir gerilla susuz yaşamak zorunda bırakılmak istenen balığa döner. Nitekim kendi tecrübelerimizden biliyoruz ki, peşmerge bazen günlerce herhangi bir yerleşim birimine rastlamadan yürümek zorunda kalıyordu. Öyleyse yanında neredeyse mermi kadar kuru ekmek de taşımak zorundaydı. (Dağı turistik gezi dışında yaşayamayanlar 10 saat yürüdükten sonra bir diş fırçasının bile nasıl ağır bir yük haline geldiğini malesef hayal bile edemiyorlar) Mazlum bir halk işgalcilere karşı bir mücadele verdiğinde düşmanın en zayıf olduğu alana yönelmelidir tezimize tekrar dönmek gerekiyordu. Silahlı mücadele itibariyle düşmanlarımızın askeri olarak zayıf olduğu alan Diyarbekir, Mahabad, Süleymaniye veya Qamışlı değil. Nitekim son 30 yıldır bu mücadele biçimini devam ettiriyoruz. Bizim büyük kayıplarımıza rağmen düşmanın devlet mekanizmasına yüzüncü dereceden bile bir tahribat sağlayamadık. Çünkü mücadelemizin biçimi ve sürdürdüğümüz alan düşmanların askeri anlamda en güçlü oldukları ve hiçbir tahribattan çekinmeyecekleri başlıca alandır. Çünkü savaştığımız alan bizim memleketimiz ve insan kaybını bir yana bırakalım, bir tavuk öldürülse veya bir ağaç bile yansa bizim hesabımızdan gidiyor. Düşmanlarımız memleketimizde istenmedik misafir olduklarını çok iyi biliyorlar ve kaçmadan önce ne kadar zarar verirlerse kendileri açısından kâr hanesine yazılıyordu. Nitekim bir zamanlar bir Türk subayı bana "sizin memlekete 600 yılda girmek bize pahalıya mal oldu hiç bir şey yapmazsak bu bedeli size ödetiriz" demişti. Öyleyse adres göstermekten vazgeçelim ve düşmanın işlerini kolaylaştırmayalım, oturalım ve gerçekten canlarını acıtacak eylem biçimleri üzerinde tartışalım dedik.

memleketimizin Güneyindeki siyasi sınıf bu mücadele anlayışının çıkmazlarını tartışmaya başlamıştı. Çünkü hepsi istisnasız bu pratiğin içinden geçerek şu andaki yerlerine gelmişlerdi. Aksilik bizim Kuzey parçamızdaki siyasi sınıfın bu mücadelenin içinde hiç bulunmamış ve sadece kitaplardan bu tezi tanıyanlarıyla tartışmada ortaya çıkıyordu. Nitekim biz de Şam'dan gelen arkadaş ilk tepkiyi gösterdi ve bizi hem de kendisi uçakla Şam'a dönmüş ve bizi hala dağdayken "kaçakçılıkla" itham etti. Velhasıl dağı terketme nedenlerim kısaca bunlar..

Roj

Nûjen Basın Yayıncılık San. ve Tic. Ltd. Şti.
Adına İmtiyaz Sahibi: Adıgüzel İNCESU

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Ö. Erdal KURT
Kültür ve Toplum-Yaşam: Nesimi Aday
Redaksiyon: Safa FERSAL
Hukuk Müşavirleri: İbrahim İNCE, Dilek İNCESU
Yönetim Yeri: Çakırağa Mah. Çakırağa Camii Sok. Utku Apt. No:18/7 Aksaray-İSTANBUL
Telefon: 530 65 24 - 530 65 58 **Fax:** 530 64 73

Diyarbakır Bürosu: Şair Sırrı Hanım Sok. Maruf Apt. Kat:1 Ofis- Diyarbakır
Tel- Fax: (412) 221 80 74
İzmir Bürosu: 859. Sok. Saray İşhanı Kat:2 No:3/203 B.Blok Konak- İZMİR
Adana Bürosu: Cemal Gürsel Cad. Vakıf İşhanı Kat:4 No:407 ADANA
Tel-fax : (322) 352 05 20
Yurtdışı Temsilcilikleri:
İsviçre : Halis Kınalı- Kehrgasse 10 3018 Bern-İSVİÇRE
Almanya: Kasım Aras- Bohn hof str. 110 44629 Herne-ALMANYA
Tel-fax: 0049 23 23 13 304
Hollanda : Ferhat Amedi - PB. 1092 68 01 BB ARNHEM-HOLLANDA
Tel: 0031 85 23 26 95 Fax: 0031 85 21 91 16
İsevç : Sesilim Murat
Tel-Fax: 46-8-760 34 74
İngiltere : Seyda Alpşen
Tel-Fax: 44-181 533 21 17
Fransa : H. Yanakçığ
Tel: 448-39 848
Baskı: BASMAT

YAŞAMIN GÜNDEMİ

Sonun başlangıcı

Ali DEMİR

Halkı için, yaşamını özgür yarınlara armağan eden güzel insan Aygün Uğur'a...

"Biz yaşamı, uğrunda ölecek kadar çok seviyoruz"diyordu ölüme kucak açmış bir devrimci. Ölüm olgusu karşısında alınan tavır bireyin yaşamda karşısında çıkacak sorunlarda alacağı tavrın da habercisidir. Birey dünyaya geldiği andan itabaren çevresindeki bütün ilişkileri anlamlandıran onu yaşam içerisinde sınayan, dersler çıkaran bir varlıktır. Ve insanlığın amacını - genel anlamda- özgürleşmek olarak koyarsak; ölüm, insanın yaşamdaki en trajik olgusudur.

Dünyada ölüm olgusu üzerinde düşünen, onu kendi değer sistemi içinde teorileştiren tek varlık insandır. Yine öleceğini bilen, bunun bilincinde olan tek varlıkta insandır. Ölüm korkusu bu anlamda, insanlık tarihi kadar eskidir.

Ölüm olgusu üzerinde diyebiliriz ki en çok düşünen, yazanlardan biri de Montaigne'dir. Montaigne "ölümün bizi nerde beklediği belli değildir, biz onu her yerde bekleyelim. Ölümün öndüşüncesi özgürlüğün öndüşüncesidir. Ölmeyi öğrenen köle olmayı unutur" der. Bu alıntıdan Montaigne'nin ölümü yüceltiği anlaşılmasın. Tersine O, yaşamı öven ve bilgeliğini yaşam üzerine kuran bir bilgedir. O'nun için ölüm olgusu bir tasarımdan ibarettir. Yaşamın karşısına konulan yaşamı anlamlı kılan bir imgedir. "En az diye bir şey varsa ölüm en az korkulacak şeydir. O sizi ne canlıyken, ne de ölmüşken ilgilendirir" çünkü " felsefe yapmak ölmeyi öğrenmektir" der Montaigne.

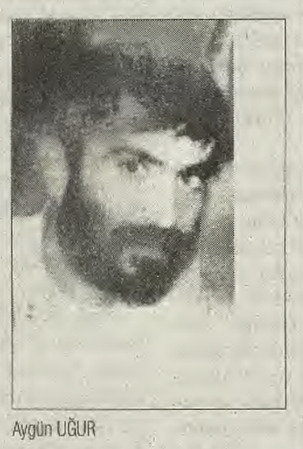
Aygün UĞUR

Aslında ölüm sadece bir son değildir. Bir başlangıçtır da. (Sosyalistlerin sıkça kullandığı o meşhur zıtların birlikteliği ilkesininde mutlaklaştığı tek yerdir diyebiliriz) İster materyalist yorumda, isterse idealist açıdan düşünülsün o bir başlangıçtır da. Materyalist anlamda; hiçbirşey tümden yok olmayacağına göre, insan vucududa bir şekilde bir bitkinin, bir böceğin, yaşam nedeni olacaktır. İdealist anlamda da zaten bu dünya geçici ve fanidir. Burda yapacağın her şey 'Sırat' köprüsünü rahat geçmek içindir. İnsan bu dünya ya sınanmak için gelir. Aslolan öbür dünyadır.

Yaşadığımız coğrafyada dünyanın başka hiçbir yerinde rastlanmayacak derecede ölüm, yaşam ile içiçe geçmiş durumda. Bu içiçe geçiş göreli ve geçicidir. Fakat bu gecicilik bireylerin üzerinde kolay kolay atamayacağı derin toplumsal izler bırakıyor. Ve bu coğrafyada: Yaşam; ölüm karşısında zavallılaşanları tanıdığı gibi, ölümü bilinçli bir tercih olarak kullananları da tanır. Şu anda açlık grevinde olan devrimci tutsakların ölüm karşısında ki şahlanışı bu olguya bir örnektir. Ama ölüme gülerek gidenlerden ikisi bu yazıyı yazmama neden oldular. Bu örneklerden ilki, sevgili arkadaşım Aygün Uğur'dur. Uğur "En Güzel Şeyleri Yaşama" adına ölüm orucu'nun 63. gününde malesef aramızdan ayrıldı. Ve tıpkı Aygün Uğur gibi, Dersim'de kendisine bombayı bağlayarak Cumhuriyet meydanında Cumhuriyeti bombalayan militanda "yaşatabilmek" uğruna kendi yaşamını sonlamıştır. Artık "Yaşamı uğranda ölecek kadar çok seven" bu devrimciler bize ölümle nasıl dansedildiğinin, nasıl tavır almak gerektiğinin, nasıl bir halkın bireylerinin yaşamı anlamlandırmak, karşısında özgürleştirmek uğruna kendi bedenini feda ettiğini bir kez daha somutlamışlardır. Militanların bu eylemleri, ölüm karşısanda özgürleşmeyide tanıtlayan yaşamda özne olma halidir. Dersim'deki eylemi yapan militanın içinde bulunduğu koşullar nasıldı, onu bu eylemi yapmaya iten olguları, tam olarak bilmiyoruz. Ama tahmin etmek zor olmasa gerek. Eğer siz bir ulusu iliklerine kadar sömürürseniz, her gün her an ölümü yaşatırsanız, umutlarına dair ne varsa yok ederseniz, siyasetcilerini, düşünürlerini, sanatçılarını zindanlarda yok etmeye çalışırsanız, bütün ekonomik kaynaklarını, o ulusu yok etmek için kullanırsanız, o ulusun bireylerinin hepsinin birer saatli bomba olma dışında bir seçenekleri yok demektir.

Bu koşullarda bireyin yaşaması için bir tek neden kalıyor, o da zamanı geldiğinde kendisine bu koşulları dayatan sistemi yok etmek uğruna yaşamını sonlamaktır. " ölüm varoluşumuzun koşuludur. Sizin bir parçanızdır. Kendi kendinizden kaçamasınız. Sizin olan bu varlık eşit biçimde hem ölümü, hem yaşama katılmaktadır" derken Montaigne, bu koşulları görerek insanlıktan nasıl bir tavır beklediğini salık verir.

Ölümü kutsamak gibi bir derdim hiçbir zaman olmadı. Ama yaşamın kulu kölesi olmayı, sırf "yaşamak" adına zavallılaşmayı, kendisine yabancılaşmayı, yaşamı insandışlaştıran bir anlayışın ürünü olarak görüyorum. Tabii ki yaşamak için, yaşatmak için olmalı bütün eylem halimiz. Ama gerektiği anda da birey kendi yaşamını feda edebilmeli. Bunu 'şehit' olmamın verdiği efsunlu anlayış için değil, ya da cennete gitmek için değil, kendisini var etmek için, yaşamda özne olmak için, insani bir yaşam sürdürmek için yapmalı. Yine bu feda edişte insanlığa, insanileşmeye dair umudu varsa, eğer kendi yaşamını toplumun yaşamının önüne koymuyorsa, bireyin kendisini feda etmesi için cennete gitmesi de gerekmiyor zaten. İnsani bir yaşam sürdürebilmek için, ölmeyi, ölebilmeyi de bilmemiz, öğrenmemiz gerekiyor.

NOT: Bu yazı 6.17 1996'da yazılmıştır.

Dikkat! Tepenizde uydu var. Haraketlerinize dikkat edin. Birileri sizi yakın markaja almış olabilir. Sonra saklınız gizliniz kalmayabilir

Tepenizde uydu var

ROJDA ÇELİKEL

Türk ordusunun Kürt köylerini yakarken çekilmiş resimlerini görmek ister misiniz? Ya 'Girmek Yasaktır', 'Fotoğraf Çekilemez' gibi tabelaların asıldığı 'güvenlik bölgeleri'ni; hem de en ince ayrıntılarla?..

Kapitalist ve sosyalist bloklar arasındaki soğuk savaş, kendisini en çok teknolojik yarışmaya yansıtıyordu. Geleceğin uzayda olduğu kanısıyla uyarladıkları senaryoya dayanan savaş oyunlarında da gerekli olan uydu gözetim ve takip cihazlarına tonlarca para yatırımda bulunmuşlar.

Eski SSCB ve ABD'nin bir zamanlar birbirlerine karşı kullandıkları o muhteşem uzay teknolojisi, artık herkese açılmış durumda. En azından bir bölümü. Bill Clinton yönetiminin uzak ekran teknolojisini özelleştirmesi, 'uzay ticareti'ni de dünya gündemine sokmuş oldu.

Bugün uzaydan dünyadaki cisimlerin ayrıntılı fotoğraflarını çeken uydular var. Fransız Spot uydusu bunlardan biri. Ticari bir uydu olan Spot, Kuzey ve Güney kutupları yörüngelerinde dönerek, dünyanın bütün noktalarının resmini çekme hizmeti veriyor. Space Imaging şirketinin 500 milyon dolarlık uydusu, belirli bir yörüngede dönecek ve dünyanın herhangi bir bölgesinde, her üç günde bir resim çekebilecek. Hedeflenmiş her nokta resmin tanesi 100 dolar gibi düşük bir fiyata satılacak.

Artık uzaydan dünyadaki cisimlerin ayrıntılı fotoğraflarını çeken uydular var.

Uydular ziraat içinde kullanılacak

Birkaç ay içerisinde 'Yeni Nesil' uydulardan 3 tanesi uzaya gönderilecek. Yüksek bir teknolojiye ve öncelerinden 100 kat daha ayrıntılı resim çekme kabiliyetine sahip olan bu uydular, sivil planlama ve ziraat yönetimi gibi çok yönlü sivil amaçlara hizmet edecekler. Aynı uydular aynı zamanda bir devletin sınırları içindeki her cismin, her noktanın ve her binanın resmini de çekebilecek. Birçok çevrede tedirginlik yaratan nokta da işte bu. Artık 'ulusal egemenlik' gibi kavramlar birşey ifade etmiyor. Birleşmiş Milletler'in ABD'nin de desteklediği 'açık hava' politikasına göre bir devlet, sınırları içindeki hava alanına sahip olabilir. Ama aynı devletler, uyduların çalışma şekli ve içeriğine karışma hakkına sahip değiller.

Aslında sözkonusu uydular ve bu uyduların 'müşteriye sunduğu hizmetler', totaliter ve kapalı rejimlerin korkulu rüyası. Çünkü artık sınırları kapatmak, uydu antenleri yasaklamak ya da gazetecileri cezaevlerine göndermek, öldürmek, kendilerinin istedikleri gibi serbest hareket etmelerine yeterli değil.

Kürtler izlenecek mi!

Hep spekülasyonu yapılır: Türk ordusu Güney Kürdistan sınırını geçti mi, geçmedi mi? TC ordusu Kürdistan'da gerçekten kimyasal silah kullandı mı, kullanıyor mu? Köyleri kim yaktı? Türk ordusu Kürdistan'da orman yakıyor mu? Ege'de kim diğerinin su sınırlarını ihlal ediyor? Suriye Hatay'a asker yığıyor mu? Saddam'ın ordusu Güney Kürdistan'a herhangi bir saldırı hazırlığında mı? Ya İran ne gibi bir hazırlık içinde? Karanlık rejimler; bütün insan hakları ihlallerini, soykırımları ve savaş provokasyonlarını sonradan inkar edebilmek için, bunları karanlık içinde ve gözlerden uzak yaparlar. Yapmak istediklerini yapmadan önce özellikle gazetecileri sınırdışı ederler, cezaevlerine atarlar ve en rahat ortamda da fiziki imhaya giderler. Bu tür rejimlerin en yaygın başvurduğu uygulama da sansürdür. Ya gazete toplarlar, mahkeme ve cezalarla tehdit ederler ya da 'olay yerini' gazetecilere yasaklarlar. Ama artık resmi çevrelerin engelini yukardan, uzaydan çekilmiş resimlerle aşabilmek mümkün.

Bu da medya alanında yeni bir dönemin başlangıcı. Buna en çok devletler tarafından beslenmeyen; aksine maddi, manevi ve tekniksel bir çok sorunla boğuşan ve kısıtlı imkanlara sahip olan muhalif medya sevinecektir. Çünkü karanlıkta olup-biteni aydınlığa çıkarmanın peşinde olanlar, onlar. Yoksa böyle bir niyeti olmayan medyanın bu son teknik imkana sevineceklerini pek sanmıyorum.

Uluslararası anlamda tedirginlik yaratan bir başka konu da, soğuk veya sıcak çatışma içinde olan devletlerin, bu tekniği birbirlerine karşı kullanacakları.

Örneğin İsrail, Arap ülkelerinin Eattf Watch veya Space Imagin'den alacakları görüntüleri, hedef seçmek için kullanmalarından korkuyor. İsrail diplomatları, Beyaz Saray'ın İsrail toprakları üzerinde çekilecek resimlerin çok daha az ayrıntılı olmasını; "10. derece"yle sınırlamasını istiyorlar. Aynı şekilde Çin'in Tibet'teki uygulamaları, Endonezya'nın Doğu Timur'lulara karşı kampanyası ve Türkiye'nin Güney Kürdistan sınırındaki Kürtlere karşı harekatlarının kuşbakışı görüntüleri, uluslararası bir tedirginlik yaratıyor. Uluslararası krizlerde gazeteci ve televizyon kanallarının artık resmi kaynaklara bağımlı olmayacakları gerçeği, tedirginliği daha da artırıyor.

Savaşa uydu desteği

Uzmanlara göre, uzay görüntülerinin elde edilebirliği; komşu ülkelerin birbirlerine ani harekatlarda ve sürpriz saldırılarda bulunmalarını zorlaştıracak, asker ve cephane yığma gibi savaş veya savaş hazırlığı belirtileri olan askeri harekatların erken farkedilmelerini sağlayacak.

Bu nedenlerle de uluslararası istikrar artacak. Irak, Suudi Arabistan resimlerini alacak; İran, İsrail'i görecek; Hindistan ve Pakistan, birbirlerinin resimlerini elde edecek... Herhalde bu işten en zararlı çıkacak olan, bir zamanlar istihbarat uydularını kullanarak düşmanlarına karşı büyük bir avantaj elde eden ABD... **(LONDRA)**

KISA KISA KISA

Cep telefonları

Piyasaya sürüldüğü günden beri bilim adamları tarafından dinlenip dinlenmediği tartışılan cep telefonları, Fransız polisi tarafından dinlenmeye başlandı. Türkiye'de de kullanıma girdiği günden beri tartışma konusu olan telefonlar, cezaevlerinde bile kullanılmaya başlanmıştı. Özellikle adli tutukluların cezaevlerinde kullanmaya başladığı telefonlar Türk polisini oldukça rahatsız etmeye başlamıştı. Telefon dinleme konusunda "namı" sınırlar ötesine taşan Türk polisi, cep telefonları konusunda "aciz" duruma düşmüştü. Artık, Fransız meslektaşlarından yardım alırlar.

Göçün nedeni işsizlik (!)

Geçtiğimiz günlerde Van Valiliği ve Yüzüncü Yıl Üniversitesi tarafından hazırlanan, "Doğu Anadolu Bölgesinde Göç Olgusunun Sosyolojik Çözümlemesi-Van Örneği" isimli araştırma tamamllandı. Sözkonusu araştırmaya göre, Kürdistan'daki göçün nedeni "işsizlik".Vali Abdülkadir Sarı, araştırmanın sonuçlarını değerlendirerek, göçün en büyük sebebinin işsizlik olduğunu ve köylülerin cangüvenliği olmadığı gerekçesiyle de göç ettiklerini belirtti. Ama ne hikmetse yapılan araştırmada köy yakılmalarından ve koruculuk olgusundan bahsedilmemiş

Bitlis'e AÖF sınavı

Bitlis'li AÖF (Açık Öğretim Fakültesi) öğrencileri sınavların kendi illerinde yapılmasını istediler. Öğrenciler Açık Öğretim sınavları için en yakın yer olarak Diyarbakır'a gittiklerini ve bu gidiş gelişlerin kendilerine pahalıya malolduğunu belirtiler. Öğrenciler, "bir çoğumuz memuruz, kıdem almak için Açık Öğretimde okuyoruz, aldığımız maaşı yola veriyoruz. Böyle giderse okulu bırakmak zorunda kalacağız" açıklaması yaptılar. Ayrıca, Bitli Meslek Yüksek Okulu YÖK'e başvurarak, sınavlların Bitlis'te yapılmasını istedi.

Yanardağlar ve İklim..

Yanardağların patlamalarını inceleyen bilim adamları, iklimde meydana gelen soğuma ve ısınma gibi değişiklere, volkanik patlamaların neden olduğunu ileri sürdüler. ABD New Hempshire Üniversitesi bilim adamlarından Gregory Zielinski, 35 ile 22 binz yıl önce son buzul çağının başlamasına yol açan küresel soğumanın volkanik patlamalarla ilintili olduğu da ortaya çıktı. Örneğin,1991 yılında Filipinler'deki Pinatubo yanardağında meydana gelen patlma sonucunda atmosfere karışan büyük oranlarda sülfürik asidin güneş ışığını engellediği ve iklimin sertleşmesine neden olduğu düşünülüyor

Helmut von Moltke'nin kaleminden MUSUL*

Musul ahalisi, menşedeki Geldanî halkıyla, birbiri ardı sıra buraya hâkim olan Araplar, Kürtler, İranlılar ve Türklerin garip bir karışımıdır, fakat ortak dil Arapçadır.

Musul, Bağdat'tan Halep'e giden yolda kervanların büyük uğrak yeridir. Çöl ortasında bir vaha olan bu şehir Araplara karşı daima tetikte bulunmak zorundadır. Etrafını çevreleyen surlar zayıf, fakat yüksektir ve bedevîlerin düzensiz atlı kıtalarına karşı bol bol kâfidir. Daha Haçlı seferler sırasında adı geçen Bab-el-Emadi kapısı hâlâ durmaktadır, fakat örülerek kapatılmıştır. Evlerin çoğu kerpiçten ve birkaç dakika içinde donan bir cins kireçten yapılmıştır. Eski Doğu âdetince burada dış kapıların (bab) güzellik ve büyüklüğüne çok değer verilir. Her evde - çatıları kapı kemerinin tepesine zor yetişen evlerin ve kerpiç kulübelirin önlerinde bile- mermerden (bu taş şehrin hemen yanı başında çıkarılır) kemerli kapılar görürsün. Çatıları düzdür, bastırılmış toprakla örtülüdür (dam) ve etrafları göğüs siperi gibi mazgallı duvarlarla çevrilidir. Şehirdeki büyükçe evlerin çoğunda bir sürü tüfek kurşunu izleri görülür ve bu meskenlerin kaleye benzeyen yapıları Floransa saraylarını çok andırır, sadece buradakilerin hepsi küçük, fakirce, yapısı bitmemiş haldedir.

Musul ahalisi, menşedeki Geldanî halkıyla, birbiri ardı sıra buraya hâkim olan Araplar, Kürtler, İranlılar ve Türklerin garip bir karışımıdır, fakat ortak dil Arapçadır.

Korkunç güneş sıcağında ahalinin çoğu yeraltında oturur ve her evin, sadece yukarıdan, bir asmanın gölgesindeki bir delikten ışık alan yeraltı odaları vardır.

Vali İncebayraktar bizi büyük bir itibarla kabul etti ve Ermeni patriğinin evine yerleştirdi. Musul'daki Nesturî ve Yakubî Hıristiyanlar Türkiye'de gördüğüm en güzel kiliselere sahiptirler, fakat aralarında geçimsizlik ve uzlaşmazlık hüküm sürer. Bu kiliselerden her biri, bilmem hangi sebeple, her iki cemaate aittir ve bunlardan birinin bu kutsal yerlerde yaptıkları, öteki için nefret edilecek şeyler olduğundan, bu güzel kubebeleri orta yerlerinden birer duvarla ikiye bölmüşler.

Bizim Yakubî patriği hiç şüphesiz, bizim gibi dinde doğru yoldan sapmış insanları misafir etmekte bir hayli tereddüt geçirmişti. Ama bu onun için, Nesturî veya daha kötüsü, Rum olmamızdan daha ehvendi. Üstelik şimdiye kadar hiçbir Hıristiyan, paşa tarafından böyle kabul edilmediği ve hatırlı Müslümanlar gelip bize nezaket ziyaretlerinde bulundukları için, o da hiçbir şeyi eksik etmedi, hatta bana Arap ve Süryanî (yani Geldanî) bir İncil sattı.

Paşa, kendisi için çarçabuk yaptığımız, Musul'un bir haritası, yeni bir kışla için plan ve bir su dolabının resminden pek memnun kaldı ve bize çölde yolculuk için atlar ve katırlar hediye etti.

Ta en eski çağlarda burada, tıpkı şimdiki gibi, Dicle üzerinden geçen bir dubalı köprü vardı; Julianus'un ordusu Ktesiphon'dan ricati sırasında bu köprüden faydalanmıştı. Türk yapısı olması çok muhtemel bir taş köprüden sadece birkaç kemer kalmıştır. Nehrin sol kıyısında, Musul'un karşısında gözle bile apaçık fark edilen, çevresi bir mil kadar uzunlukta ve bugün de hâlâ 10-25 ayak yükseklikte bir toprak siper vardır. Bu istihkâm eski Ninova'yı kuşatmakta imiş. Gayet büyük bir yığma toprak tepe burada da eski Akropolis'in yerini işaret etmektedir.

Daha küçük başka bir tümülüsün üzerinde şimdi Nunia adında bir köyle, Yunus peygamberin tabutunun bulunduğu bir cami vardır. Ancak paşanın kesin emri bizim bu kutsal yadigârın yanına girebilmemizi sağladı. Camiin altındaki pek eski bir Hıristiyan kilisesini ziyaret ettik.

Dicle'nin sağ yakasında da Aya Kedrilleh yani St. George ve başka birçok azizlerin mezarları vardır ki bunlar yarı cami, yarı kale halindedir.

Musul'dan bir görünüm (Molke'nin kendi çizimi-1838)

Musul'da dikkate değer binalar bir Hıristiyan kilisesinin pek eski temelleri üzerine yapılmış olan büyük cami ile Dicle kenarında 500 sene önce kurulmuş duvarlarında çeşitli freskler, hatta bunlar arasında bir sürü insan resmi bulunan (1) bir "kasr" yani müslüman saraydır.

İç kale dar ve önemsizdir. Şehrin kuzey-batı köşesinde vadi kenarı yüksek ve dik bir şekilde nehre iner; tepesinde de büyük bir burç vardır. Eteğinde, suların yükseldiği zaman örttüğü, sıcak kükürtlü pınarlar tüter. Su Dicle'den, ağaçlardan kurulma yüksek bir iskele ve ipler yardımıyla bir atın çektiği gayet büyük tulumlarla alınır, sonra bu hayat verici elemanı bahçelere ve tarlalara dağıtmak için tulumun uzun ucu, taştan örülerek yapılmış su deposunun üzerine getirilerek açılır, fakat sadece surların içindeki açıklık kısım ve dışında da en yakın çevre ekilmektedir. Musul'un önünden akıp giden suyun bir kısmı arazi sulamak için kullanılabilirse burası en verimli yerlerden biri olurdu. Buradaki gayet eski birtakım yapılar bu fikirden doğmuş olsa gerek; bunlar şehrin birkaç saat üst tarafında nehir yatağını darlaştırıp suyunu şişiren setlerdir. Hiç şüphesiz lüzumlu suyu buradan kolayca tarlalara sevk etmek mümkündür, yalnız şehrin etrafına üşüşen Araplar mahsulün toplanmasını pek güvensiz bir hale getirmektedirler.

**Mektubun yazıldığı tarih: 1 Mayıs 1838*

1-Lülu Bedrettin'in sarayı (Musul kralı 1222-1254)